leto 2018, letnik XIX
številka 1

TISKOVINA

Naša bolnišnica

Revija Univerzitetnega kliničnega centra Maribor

UKC MARIBOR

Kazalo

2 Kazalo
3 Uvodnik
4 Pred UKC Maribor je zahtevno obdobje
6 Črtanje investicij – odgovor na prispevek v Naši bolnišnici št. 4/2017
7 5. seja Sveta zavoda UKC Maribor
7 6. seja Sveta zavoda UKC Maribor
8 7. seja Sveta zavoda UKC Maribor
8 Obisk Splošne bolnišnice Izola
9 Načrt integritete, koruptivna dejanja in sprejemanje daril
11 Klinike in kliničnost oddelkov v Univerzitetnem kliničnem centru – kje smo in kam želimo?
16 6. Mednarodni simpozij o hrbtenici z učnimi delavnicami na kadavrih
18 Poročilo s prve mednarodne delavnice Multidisciplinarne obravnave bolnic s tumorji v mali medenici v Mariboru
20 Poročilo o učni delavnici Obravnava ženske pred in po porodu doma v ginekološki dispanzerski ambulanti
22 Strokovno srečanje in prednovoletna svečanost društva s podelitvijo najvišjih priznanj za strokovno delo na področju zdravstvene nege in babištva, Srebrni znak
25 Priznanja Pridna mravlja Urgentnega centra za leto 2017
26 Predsednik Vlade RS in župan MOM sta na novoletni dan obiskala tudi UKC Maribor
26 170. krvodajalec, ki je kri daroval stotič
27 Praznični december na Kliniki za pediatrijo
29 Mariborski policisti so decembra pozivali, naj prazniki ne ostanejo v slabem spominu, poškodbe zaradi pirotehničnih sredstev so namreč lahko hude in trajne!
30 Poklon 50. obletnici ultrazvoka
31 Tradicionalni prednovoletni sprejem za zaposlene v UKC Maribor
31 Sprejem upokojencev v letu 2017
32 Pustovanje na Oddelku za psihiatrijo
32 Pustovanje
33 Razstava na Oddelku za endokrinologijo in diabetologijo
33 Stavka
34 Volitve delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu
35 Demenca: v labirintu izgubljenih spominov
36 24. Zimske športne igre zdravstvenih in socialnih zavodov mariborske regije
38 Na MF UM priprave na EMŠP Dentalna medicina
40 Z doc. dr. Andražem Stožerjem o novostih in nadaljnjem razvoju fiziologije
44 Slovesno ob dnevu fakultete
45 Deset let tutorstva na MF UM
46 Na obisku na univerzi v Budimpešti
47 Na kratko z Medicinske fakultete
48 UM med najboljšimi na svetu
49 Ne osebo osredotočena zdravstvena nega
51 Dominika Vrbnjak, nova doktorica znanosti UM Fakultete za zdravstvene vede
54 Prispevek o zgodovini zdravstva v mariborski okolici
57 Nebotičnik
57 Kardinal Puljić v spremstvu Voje Lukića obiskal UKC Maribor
58 Zahvale
61 Iz kuhinje
62 Zgodovino UKC Maribor pišemo zaposleni…
62 Šale
63 Pravopisni kotiček
64 Napovednik dogodkov

Direktor:
prof. dr. Vojko Flis, dr. med.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Lencl, univ. dipl. ing.

Uredniški odbor:
prof. dr. Darja Arko, dr. med., prof. dr. Vojko Flis, dr. med., Tina Škerbinc Muzlovič (T. Š. M.), univ. dipl. medij.kom., Špela Škerlak (Š. Š.), prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med., izr. prof. dr. (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar, univ. dipl. org.

Lektorji:
Urška Jodl Skalicky (U. J. S.), mag. phil., Urška Antonič, prof. ang.

Fotografije:
UKC Maribor, Rebeka Gerlič (R. G.), univ. dipl. ekon.

Naklada:
3.000 izvodov

Grafično oblikovanje in tisk:
Evrografis d. o. o.

Naslov uredništva:
Univerzitetni klinični center Maribor, za uredništvo Naše bolnišnice, Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor
Uredništvo si pridržuje pravico, da po potrebi skrajša ali slogovno popravi članke.

Fotografija na naslovnici:
UKC Maribor (Nina Mlakar).

Naša bolnišnica je dostopna tudi na spletni strani www.ukc-mb.si/bolnisnica/interni-casopis/

Uvodnik

Kot je kazalo na začetku zimskega obdobja, bi letošnjo zimo skoraj lahko označili za zeleno. Sedaj, ko bi pričakovali, da se zima od nas poslavlja, pa nas iz dneva v dan presenečajo nizke temperature in napoved vremenoslovcev, da bo padla še kakšna snežinka. Seveda se ljudje ob takšnem vremenu pogovarjajo in komentirajo. Nekateri se spomnijo dobrih starih časov, ko so bile zime še prave zime in poletja prava poletja. Drugi opozarjajo na klimatske spremembe, ki so posledica onesnaževanja, nekateri pa se za vse skupaj sploh ne zanimajo in jim je vseeno, ker tako ne morejo nič spremeniti.
Podobno velja za našo družbo in zdravstveno reformo, ki je bila napovedana. Pričakovali smo, da bo izboljšala stanje na področju zdravstva. Nekateri se spomnijo starih časov, ko je zdravstvo delovalo stabilnejše, drugi opozarjajo na pasti razgradnje javnega zdravstva in zato s spremembami odlašajo. Nekateri so že skoraj obupali in jih vse skupaj ne zanima, ker zdravstvenih storitev še ne potrebujejo ali pa menijo, da se ne da nič spremeniti. Zdaj je nepričakovano predčasno odstopila vlada, vendar zdravstvo in načrtovana sanacija ostajata. In kot bi lahko rekli za vreme, da jutri bo – bodisi oblačno, zimsko ali poletno. Ne glede na vlado in reformo, zdravstvo jutri bo, pa naj bo javno, solidarno, učinkovito, z določeno košarico, z eno ali več zavarovalnic. Škarje in platno ima v rokah nova vlada, ki ji bomo volivci namenili mandat. In kašno zdravstveno obleko nam bo nova vlada skrojila, bomo razpravljali čez čas.
Zaposleni v zdravstvu vsak dan živimo v tem zdravstvenem sistemu in delujemo v okvirih, ki jih sistem omogoča. Kljub splošnemu navideznemu vtisu, kako je vse narobe, si lahko priznamo, da le ni vse tako. Preberite izvod našega internega časopisa in se prepričajte o trudu, uspehih, strokovnih dosežkih in zahvalah uporabnikov tako na področju edukacije medicinskega kadra kot tudi na postopkih zdravljenja in oskrbe pacientov.

Janez Lencl, univ. dipl. ing.
glavni in odgovorni urednik

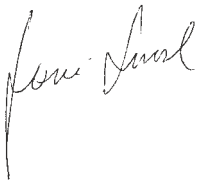

Pred UKC Maribor je zahtevno obdobje

Spoštovani pacienti in drugi obiskovalci UKC Maribor, sodelavke in sodelavci!

Z delom v Svetu zavoda UKC Maribor sem začel leta 2016 namesto Bojana Vračka, ki je odstopil zaradi nezdružljivosti z novo funkcijo. Kot izvoljeni član Sveta zavoda UKC Maribor izmed treh predstavnikov, zaposlenih v UKC Maribor, lani na volitvah, so mi zaposleni ponovno izkazali zaupanje za nadaljnji štiriletni mandat, za kar se vsem iskreno zahvaljujem. Moja izvolitev pomeni zame veliko odgovornost, saj se UKC Maribor sooča s kopico različnih težav na praktično vseh področjih, ki so nastale zaradi različnih dejavnikov zadnjih nekaj let, vendar osebno na njih gledam kot na izzive, ki jih je treba rešiti, saj bomo le tako ustvarili boljše in ustvarjalnejše delovno okolje za zaposlene. Pri tem bi si še posebej želel, da bi lahko na svetu večkrat obravnavali pozitivne vsebine in uspešne dosežke na področju zdravljenja, ki jih ni malo.

Že od samega začetka dela v Svetu zavoda UKC Maribor sem začel spoznavati, da se vsi člani sveta izjemno trudijo za učinkovito in uspešno delo celotnega UKC Maribor ter izboljšanje položaja tako na področju čakalnih vrst, delovnega vzdušja, investicij kakor tudi zaposlovanja. Le tako je namreč mogoče zagotavljati ustrezne in kakovostne delovne pogoje za zaposlene in posledično kakovostne ter pravočasne zdravstvene storitve za vse bolnike. Žal je delo Sveta zavoda velikokrat zelo oteženo, saj je dejstvo, da so se v preteklosti določeni podatki Svetu zavoda prikrivali oz. so bili nepopolni, sklepi Sveta pa se niso izvajali oz. se niso upoštevali. Kasneje se je tako ravnanje vodstva izkazalo v izgubi poslovanja v letu 2016, in kot kaže, bo s presežki odhodkov nad prihodki zaključeno tudi leto 2017 kljub dodatni finančni injekciji Ministrstva za zdravje v višini 5,5 milijonov evrov v prvi polovici leta 2017.

Vsi zaposleni v UKC Maribor že dolgo vemo, da so naložbe v novo opremo nujno potrebne, saj so aparature dokaj iztrošene, dotrajane, rezervni deli več niso dobavljivi, kar posledično vodi v skoraj vsakodnevne krizne situacije na določenih oddelkih, če neka aparatura, ki je nujno potrebna za delovanje, odpove. Seveda se to kasneje izraža tudi v podaljšanju čakalnih vrst ter v splošnem nezadovoljstvu zaposlenih in bolnikov.

Svet zavoda UKC Maribor je v obdobju mojega dela v Svetu vedno podpiral smiselne in utemeljene predloge investicij in upam, da bo tako tudi naprej. Vendar članom Sveta zavoda UKC Maribor nikakor ni logično, da so nekatere investicije bile potrjene že leta 2016, denarna sredstva zagotovljena, do same realizacije pa še do danes ni prišlo. Razpisi za investicije, ki so bile že zdavnaj potrjene na sejah Sveta zavoda UKC Maribor, namreč še niso niti objavljeni (laboratorijska platforma za biokemijo, centralno informacijsko omrežje itd.). Predvsem je nedopustna praksa, da se sprejeti program investicij (podobno je tudi pri kadrih, nabavah) spreminja ali celo ne izvaja na podlagi samovolje, pri čemer se pri evidentiranju odgovornosti za takšna ravnanja Svet sooča z izmikanjem, sprenevedanjem in prelaganjem odgovornosti. Izgovarjanje na predhodnega v. d. direktorja ne more biti opravičilo. Odgovornost za takšna ravnanja mora prevzeti vodstvo UKC. Čeprav se ves čas govori, da denarja za investicije ni, pa Svet zavoda UKC Maribor pri svojem delu ugotavlja, da so znotraj UKC Maribor še vedno znatne notranje rezerve, še posebej pri nabavi medicinskega kakor tudi nemedicinskega materiala, določenih storitvah, vodenju zalog materiala in še bi lahko našteval.

S podobno zgodbo se Svet zavoda UKC Maribor srečuje tudi pri kadrovskih težavah. Določeni oddelki v UKC Maribor so kadrovsko podhranjeni, osebje izgoreva, dela vedno več (delo s pacienti in administrativno delo). Svet zavoda UKC Maribor ni nikoli nasprotoval zaposlovanju, če je le-to bilo v skladu s kadrovskim načrtom in finančnim planom. Kljub temu se je v UKC Maribor v letih 2016 in 2017 zaposlilo več kot 200 ljudi, ki niso bili predvideni ne v kadrovskem in ne v finančnem planu. Še več; v vodstvu UKC bodo šele zdaj naredili analizo upravičenosti teh zaposlitev. S tem so se seveda znatno povečali stroški dela, kar je tudi eden izmed razlogov za negativno poslovanje UKC Maribor v letu 2017, saj za navedene zaposlitve ni bilo pridobljenih dodatnih finančnih sredstev. Kljub večkratnim zahtevam člani Sveta zavoda UKC Maribor še do danes nismo dobili nobene konkretne razlage, zakaj in na katerih področjih je do teh zaposlitev prišlo.

Na zadnji 7. redni seji februarja je Svet zavoda sicer s pomisleki sprejel Program dela in finančni načrt za leto 2018, predvsem z namenom, da se lahko investicije nemoteno nadaljujejo oz. izvajajo. Tako hitra priprava in sprejetje Programa dela in finančnega načrta (kar je ključno za nemoteno in predvideno poslovanje) sta bila možna predvsem zaradi že januarja sprejetega splošnega dogovora med izvajalci zdravstvenih storitev in ZZZS, kar je posledično tudi rezultat dela Sveta zavoda in njegovega predsednika Ljuba Germiča, ki je o omenjeni neprimerni praksi opozoril Ministrstvo za zdravje in Zavod za zdravstveno zavarovanje (splošni dogovori so se namreč do zdaj sprejemali prepozno v tekočem letu, zato sta se tudi Plan dela in Finančni načrt sprejemala pozno, včasih tudi v drugi polovici leta, kar je posledično pomenilo dokaj »prosto« poslovanje in

zastajanje investicij).
V naslednjih štirih letih mora UKC Maribor (na podlagi zakonskih določil) izvesti sanacijo, zato bo treba Plan dela in Finančni načrt za leto 2018 še dopolniti s sanacijskimi ukrepi, ki morajo biti konkretni in učinkoviti ter morajo vsebovati jasne in dosegljive ter merljive cilje. Menim, da bo zelo pomembno izvajanje strateškega cilja, opredeljenega v Strateškem načrtu za leta 2018–2022, ki se glasi, »da zavod z racionalno porabo finančnih sredstev ter s poostrenim nadzorom uporabe materialnih sredstev zagotovi pozitivno poslovanje in s tem omogoča akumulacijo finančnih sredstev in kakovosten razvoj stroke«.
Kljub interventnemu zakonu in »finančni injekciji« Ministrstva za zdravje konec leta 2017, se predvideva izguba v višini pribl. 3–4 milijonov evrov za leto 2017, zato bodo določeni ukrepi na področju materialnega poslovanja, organizacije dela in zaposlovanja nujno potrebni. Zato bo zelo pomembna celovita in poglobljena ocena stanja in v nadaljevanju priprava učinkovitih ter smiselnih sanacijskih ukrepov, pri kateri naj sodeluje čim večje število zaposlenih. Za njihovo uresničevanje bo potrebna jasna seznanitev vseh zaposlenih s posameznimi ukrepi ter njihova pozitivna motivacija. Prepričan sem, da to zmoremo, pri tem pa bo zelo pomembna pozitivna medsebojna komunikacija in tesno sodelovanje vseh zaposlenih. Poudarjam tudi sodelovanje med vodstvom in Svetom UKC. Podoben pristop vodstva UKC Svet zavoda pričakuje tudi pri pripravi Strateškega poslovnega načrta za naslednje obdobje 2018–2022.
Pred nami je veliko izzivov, ki jih bomo le s timskim delom lahko premagali. Pomemben je vsak člen v zavodu, zato vas vabim k sodelovanju. S predlogi, mnenji in stališči se lahko vedno obrnete name preko telefona ali el. pošte (tel. št. 2590, el. pošta: mitja.hojs@ukc-mb.si). Menim namreč, da je vsaka ideja boljša kot nobena in sodelovanje boljše od izmikanja!

S spoštovanjem!
Mitja Hojs,
namestnik predsednika Sveta UKC Maribor

Pojasnilo uredništva

V zadnji številki internega glasila Naša bolnišnica (4/2017) so v članku z naslovom ″Razprave zadnjih dveh sej Sveta zavoda UKC Maribor″, navedbe, ki bi pri bralcih lahko ustvarile napačno predstavo o delovanju Sveta zavoda UKC Maribor. Navedbe avtorice omenjenega članka so povzete po poročanju STA (objavljeno 10. 10. 2017), citirano: »Prav tako so črtali vse načrtovane investicije v letošnjem letu, čeprav so nekatere nujno potrebne.«, in so v tem kontekstu zavajajoče, saj si bralec lahko ustvari napačno predstavo, da Svet zavoda dela v škodo UKC Maribor. Svet zavoda je posebno pozornost namenil investicijam na zadnji seji 19. 12. 2017, ker je zelo skrbno obravnaval poročilo za leti 2016 in 2017 ter bil zaskrbljan nad stanjem na kakšen način so vodene investicije v teh letih. Svet zavoda je ob tem opozoril, da so zaskrbljeni, da se višina investicij iz leta v leto zmanjšuje in da se načrtovane investicije ne realizirajo. V ta namen so naložili vodstvu, da pri izdelavi investicijske dokumentacije upošteva metodologiji in prioritete izvajanja investicij.
Vse navedeno jasno kaže na odgovoren odnos članov Sveta zavoda za stanje v UKC Maribor.
Kot odgovorni urednik, se vam za neljubo napako opravičujem.

Janez Lencl
Odgovorni urednik glasila Naša bolnišnica

Črtanje investicij – odgovor na prispevek v Naši bolnišnici št. 4/2017

Le dan po seji, na kateri smo razpravljali o investicijah, sem lahko v prispevku z naslovom Razprave zadnjih dveh sej Sveta zavoda UKC Maribor v Naši bolnišnici med informacijami, ki zadevajo varčevalne ukrepe, prebrala še naslednji stavek: »Prav tako so črtali vse načrtovane investicije v letošnjem letu, čeprav so nekatere nujno potrebne.«

Ne bi bilo prav, da bi si zaposleni ustvarili napačen vtis o delovanju Sveta zavoda na področju investicij, zato se mi zdi na mestu, da predstavim zgodbo o investicijah z zornega kota Sveta zavoda.

Področje investicij ima v UKC zgodovino, ki v veliki meri izdatno prispeva k nerealizaciji investicij in iztrošenosti opreme. Z njo se je Svet zavoda podrobneje soočil ob rebalansu programa dela in finančnega načrta za leto 2016, v katerem je vodstvo pred koncem leta 2016 nekatere načrtovane investicije brez jasne obrazložitve črtalo, druge pa na novo planiralo, in sicer brez predstavljenih tveganj in kljub zavedanju ter ob opozorilih članov Sveta zavoda UKC Maribor, da ob izteku leta ni mogoče računati na izvedbo novih investicij. Zaskrbljen zaradi slabe realizacije investicij je svet zavoda zahteval poročilo in ga konec maja 2017 tudi dobil. Iz obrazložitve je izhajalo, da je razlog za slabšo realizacijo ob zmanjšanih amortizacijskih sredstvih tudi uravnoteženo poslovanje, kar z drugimi besedami pomeni, da se je na račun neporabljenih sredstev za investicije zmanjševal negativni rezultat UKC. Drugi razlog, ki ga je zaznal svet zavoda, je bil neustrezno vodenje investicij, kar tudi vpliva na izvedbo. V zvezi s tem je sprejel odločitev, s katero bi – če bi jo spoštovali – lahko bistveno izboljšali načrtovanje in izvajanje investicij.

Ob vsem tem ne gre zanemariti še dejstva, da se je, kot ugotavlja samo vodstvo UKC v Rebalansu programa dela in finančnega načrta za leto 2017, pod prejšnjim vodstvom tudi nenačrtno, brez ustreznih analiz potreb in učinkov ter brez ustreznega finančnega kritja zaposlovalo (v dobrem letu več kot dvesto novih zaposlitev), kar je povzročilo večmilijonske izdatke. V rebalansu se je vodstvo obvezalo izvesti strokovno analizo, iz katere bodo vidni učinki teh zaposlitev v smislu povečanih prihodkov, večje realizacije programov, zmanjšanja števila nadur, povečanja urnikov specialističnih ambulantnih dejavnosti, skrajšanja čakalnih dob, večjega zadovoljstva zaposlenih in zmanjšanja bolniških odsotnosti. Na rezultate teh analiz Svet zavoda še čaka.

Osnova za načrtovanje investicij je Program dela in finančni načrt. Za leto 2017 je bil sprejet šele 3. julija, vendar ne po krivdi sveta zavoda. Za investicije je bilo predvidenih skoraj devet milijonov evrov. Kaj se je kasneje na tem področju dogajalo, smo izvedeli zelo pozno, saj smo na dodatno izrecno zahtevo prejeli dopolnjeno polletno poročilo šele na začetku oktobra. Nezadovoljen z dogajanjem je Svet zavoda kasneje na seji 19. decembra opravil razpravo o položaju na področju investicij s poudarkom na razlogih za slabo realizacijo. Izkazalo se je namreč, da so bili dotlej od devetih milijonov evrov porabljeni le slabi trije milijoni evrov – in to – po trditvah direktorja UKC Maribor dr. Flisa – kljub veliki 85-odstotni iztrošenosti opreme, ter da bo tokrat ostalo neizkoriščenih kar šest milijonov investicijskih sredstev. Iz podrobnejšega pregleda je svet zavoda ugotovil še:

– da ni veliko možnosti, da bi se do konca leta ta znesek vlaganj bistveno povečal,

– da se nerealizirane investicije ponovno prenašajo v naslednje leto in bodo bremenile »proračun« leta 2018,

– da se investicije ne vodijo sistematično (ne spoštuje se plan, ni prioritet, odgovornih nosilcev, kontrolnih postopkov),

– da predstavljajo nekatere nerealizirane investicije za UKC veliko tveganje.

Svet zavoda je ponovno sprejel vrsto sklepov, da bi položaj reguliral in povečal realizacijo investicij; med drugim tudi z evropskimi sredstvi.

Vse navedeno prikazuje okoliščine, ob katerih je bilo mogoče v internem glasilu prebrati v uvodu zapisan stavek, ki bralcu popolnoma neresnično prikaže, kako naj bi svet zavoda ravnal nerazumno in črtal prepotrebne investicije. Da pa je ta informacija zelo daleč od resnice, dokazujejo zgoraj navedeni postopki, ki so se odvijali na sejah Sveta UKC. Ker je torej mogoče iskati krivce za slabo izvedbo investicij vse prej drugje kot pri Svetu zavoda, sem zahtevala razpravo o tej problematiki na seji Sveta.

Ocenjujem, da ima interna in splošna javnost pravico izvedeti za dejansko dogajanje na področju investicij v UKC Maribor, zato sem ga podrobneje popisala v upanju in želji za dobrobit vseh, ki so kakorkoli povezani z delom in življenjem UKC Maribor. Glede na navedeno tudi pričakujem popravek navedbe, citirane v uvodu, opravičilo in tudi ustrezne ukrepe vodstva oz. direktorja UKC Maribor dr. Flisa.

Stanka Naterer

5. seja Sveta zavoda UKC Maribor

Avtor: Š. Š.
Foto: R. G.

Zadnja seja Sveta zavoda v letu 2017 je potekala 19. decembra 2017 v sejni sobi Klinike za pediatrijo. Po uvodnih obravnavah in potrditvah zapisnikov ter pregledu realizacije sklepov preteklih sej so se člani seznanili s poročilom o investicijah v letih 2016 in 2017.
Sejo so nadaljevali s poročilom o čakalnih dobah na dan 31. oktobra 2017 z navedbo razlogov zanje in s predvidenih ukrepih za njihovo skrajševanje. Seznanili so se s proučitvijo okoliščin ter predlogom ukrepov glede pravdne zadeve P. L. Z. Predsednik Sveta zavoda je predstavil program dela Sveta zavoda UKC Maribor za leto 2018. Po točkah, ki so obravnavale informacije, vprašanja, pobude in razno je direktor UKC Maribor člane seznanil z aktivnostmi v zvezi s prekinitvijo pogodbe z Inštitutom za raziskave v medicini.

6. seja Sveta zavoda UKC Maribor

Avtor: Š. Š.
Foto: R. G.

Na 6. seji Sveta zavoda in hkrati prvi seji v letu 2018, ki je potekala 19. januarja 2018, so se po uvodnih obravnavah in potrditvah zapisnika ter pregledu realizacije sklepov preteklih sej člani seznanili s spremembami in dopolnitvami Statuta UKC Maribor.
Na seji so člani Sveta zavoda sprejeli sklep o določitvi plačnih razredov za delovna mesta strokovnega direktorja in pomočnikov direktorja UKC Maribor. Seznanili so se z dopolnitvijo dokumenta identifikacije investicijskega projekta analitične platforme za biokemijo na Oddelku za laboratorijsko diagnostiko UKC Maribor. Pod 7. točko dnevnega reda je potekala obravnava članka v reviji Naša bolnišnica z naslovom »Razprave zadnjih dveh sej Sveta zavoda UKC Maribor«. Člani sveta so se seznanili tudi s poročilom glede uveljavitve Aneksa k Posebnemu tarifnemu delu Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike.

7. seja Sveta zavoda UKC Maribor

Avtor: Š. Š.
Foto: R. G.

Na 7. seji Sveta zavoda, ki je bila 20. februarja 2018, so člani uvodoma obravnavali in potrdili zapisnik 6. redne seje ter pregledali realizacijo sklepov preteklih sej. Predsednik Sveta zavoda je na začetku poročal o imenovanju predstavnika ustanovitelja mag. Darka Čandra.
Direktor UKC Maribor prof. dr. Vojko Flis je članom Sveta zavoda predstavil Razvojni strateški poslovni načrt za obdobje 2018–2012. Nadaljevali so s točko dnevnega reda o programu dela in finančnim načrtom za leto 2018 z opredelitvijo tveganj pri poslovanju. Pripravili so tudi poročilo o odpisu neuporabnih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, dokončnem odpisu neizterljivih terjatev in o oslabitvah vrednosti terjatev. Člane so seznanili z razpisom za imenovanje strokovnega direktorja UKC Maribor. Predsednik Sveta zavoda Ljubo Germič je predstavil Program dela Sveta zavoda UKC Maribor za leto 2018. Članom sveta zavoda so poročali o izdanih soglasjih in sklenjenih podjemnih pogodbah za leto 2017, podali informacije o spremembah sistematizacije za leto 2018 in kadrovski problematiki izvajanja zdravstvene nege. Zadnjo točko so zaznamovala razna vprašanja in pobude članov.

Obisk Splošne bolnišnice Izola

Avtor: Janez Lencl
Foto: Janez Lencl

V sklopu izmenjave izkušenj in dobrih praks smo v petek, 16. marca, direktor UKC Maribor Vojko Flis in strokovna direktorica Darja Arko ter svetovalec direktorja Janez Lencl obiskali Splošno Bolnišnico Izola. Splošna Bolnišnica Izola je v zadnjih nekaj letih vidno izboljšala poslovanja na finančnem in strokovnem področju. Sprejel nas je direktor Radivoj Nardin s sodelavci, ki Splošno bolnišnico Izola vodi zadnja leta. S svojimi sodelavci je uspel negativno poslovanje konsolidirati ter zastaviti smel strokovni razvoj. Pri tem so temeljito spremenili nekatere poslovne procese in spoznali pomen informatizacije ter digitalne preobrazbe poslovanja celotne bolnišnice. Tako so na novo uredili področje administracije, ki je centralizirana in na eni lokaciji. Zdravniki imajo digitalne diktafone in po elektronski pošti pošiljajo svoje nareke v centralno administracijo. Prav tako so na novo uredili naročanje. Ustanovili so center za naročanje, ki deluje od 7.00 do 19.00. V centru delajo medicinske sestre, ki sprejemajo vsa naročila po telefonu ali elektronski pošti in uredijo vse potrebno za vpis v čakalno knjigo ter pacienta obvestijo o terminu pregleda. Celoten sitem naročanja je povezan z vrstomati. Ko pacient pride na pregled in se registrira na vrstomatu, dobi točna navodila o lokaciji ter na ekranu v čakalnici lahko spremlja potek do trenutka, ko je na vrsti za obravnavo. Na področju

delovnih oblek in perila so uvedli evidentiranje delovnih oblek in perila s čipi IRDF ter delovni proces tudi informacijsko podprli. Standardizirali so še postopke pisanja pisemskih pošiljk za celotno bolnišnico in kupili stroj, ki natisne in kuvertira vse poštne pošiljke. Prej so sestre ročno pisale in kuvertirale pisemske pošiljke. Z uvedbo novega postopka se je deset medicinskih sester, ki so to prej opravljale ročno, lahko posvetile svojemu osnovnemu poslanstvu zdravstvene nege. Na delovnem obisku smo spoznali zanimive dobre prakse in ideje, ki jih v bodoče lahko implementiramo tudi v naše delovno okolje UKC Maribor. Prav tako sta se direktorja dogovorila, da bosta tudi v prihodnje sodelovala na področju uvajanja dobrih praks in izmenjave poslovnih ter strokovnih izkušenj.

Načrt integritete, koruptivna dejanja in sprejemanje daril

Avtor: Skupina za spremljanje izvajanja načrta integritete

Spoštovani vodje organizacijskih enot, sodelavke in sodelavci!

Delovna skupina za spremljanje izvajanja Načrta integritete v UKC Maribor mora skrbeti za stalno obveščanje vseh zaposlenih o namenu in ukrepih s področja Načrta integritete in Pravilnika o omejitvah in dolžnostih delavcev v zvezi s sprejemanjem daril v UKC Maribor.

Gradivo je vsem zaposlenim dostopno na intranetni strani UKC Maribor (pod Glavnim menijem) in dolžnost zaposlenih je, da ga poznamo.

Kaj je integriteta?

Integriteta je celovitost, skladnost, pristnost, poštenost, verodostojnost.
Oseba z integriteto je oseba, ki govori to, kar misli, in dela to, kar govori, skladno z moralnimi normami in veljavnim pravom.
Organizacija z integriteto je organizacija, ki ima zaposlene osebe z integriteto, obenem pa deluje skladno z etičnimi normami, zapisanimi v etičnih kodeksih organizacij, in veljavnim pravom.

Zakaj integriteta?
Družba z integriteto ima dobro vzpostavljen sistem za zaznavanje kršitev. Le-te, če do njih pride, so ne samo hitro zaznane, ampak na podlagi vzpostavljenih mehanizmov tudi ustrezno sankcionirane. Na ta način družba in država delujeta popolnoma v skladu z moralnimi in pravnimi na-

čeli in s tem zagotavljata vse pravice in varnost tako posameznikom kot organizacijam, ki v njej delujejo.
Organizacija z integriteto uživa zaupanje okolja, saj je njeno delovanje transparentno in ves čas skladno s poslanstvom, ki odraža etiko in pravne norme družbe. S tem organizacija pridobi zvestobo zaposlenih, strank in spoštovanje okolja.
Življenje osebe z integriteto je lažje, saj se odloča vedno po enakih merilih. Živi in deluje v skladu z moralnimi in pravnimi normami. Kot taka uživa spoštovanje in ugled okolice.

Kaj je korupcija?
Po definiciji Zakona o preprečevanju korupcije in integriteti je korupcija vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo, zaradi neposredno ali posredno obljubljene, ponujene ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega.

Glede na definicijo mora ta vsebovati naslednja ravnanja, da ga lahko štejemo za koruptivnega:

• **vsako kršitev** (vse oblike ravnanj, tako storitve, torej ko nekdo stori nekaj, česar ne bi smel, kot opustitve, ko nekdo ne stori nečesa, kar bi moral),
• kršitev **dolžnega ravnanj**a (ravnanje, ki ga je oseba dolžna storiti, ker to določajo veljavni zakonski in podzakonski predpisi ter kodeksi ravnanja in drugi veljavni notranji predpisi poslovnih ali poklicnih združenj, podjetij, društev ...),
• v **javnem sektorju** (državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti; javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi; druge osebe javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, vključno z javnimi podjetji in gospodarskimi družbami, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali lokalna skupnost),
• z namenom pridobiti **korist** zase ali za drugega (»korist« je lahko premoženjska ali nepremoženjska – torej vsaka korist, ki ni fizično opredmetena, kot na primer prednostna obravnava pri zdravniku in podobno. Pri tem vrsta, oblika oziroma vsebina koristi niso pomembne).

Pri vseh ravnanjih, ki jih dojemamo kot korupcijo, je bistven **koruptivni namen**. O takšnem namenu govorimo, ko je korist obljubljena ali dana z namenom, da bi spodbudila ali nagradila kršitev dolžnega ravnanja oziroma, ko je korist sprejeta za poplačilo dolžnega ravnanja. Treba je uveljaviti ničelno toleranco, kjer so nesprejemljiva vsa koruptivna ravnanja. Tudi več tovrstnih majhnih dejanj namreč vpliva na rušenje prava in ustvarja možnosti za pojav še hujših oblik kršitev.

Načrt integritete je orodje za vzpostavljanje oziroma preverjanje integritete v organizaciji. Služi ugotavljanju in odpravljanju ranljivosti organizacije in njenih zaposlenih v povezavi z nastankom koruptivnih ravnanj. Proces oblikovanja in izvajanja načrtov integritete temelji na stalnem preverjanju in dopolnjevanju tveganj ter ukrepov organizacije, s katerimi ta tveganja odpravi.

Pravilnik o omejitvah in dolžnostih delavcev v zvezi s sprejemanjem daril v UKC Maribor ureja omejitve in dolžnosti zaposlenih glede sprejemanja daril v zvezi z opravljanjem službe, način razpolaganja s temi darili, vodenje in vsebino seznama daril, ki jih prejmejo delavci v UKC Maribor.

V skladu s 3. členom Pravilnika delavci ne smemo sprejemati daril ali drugih koristi v zvezi z opravljanjem dela, razen daril manjše vrednosti (darilo, katerega vrednost ne presega 62,59 evrov oziroma katerega skupna vrednost letno ne presega 125,19 evrov, če so prejeta od iste osebe) in daril zanemarljive vrednosti (darilo, katerega vrednost ne presega 20,86 evrov).

Delavci ne smejo sprejeti darila v zvezi z opravljanjem dela niti darila zanemarljive vrednosti:

• če bi izročitev oziroma sprejem takšnega darila pomenila kaznivo dejanje,
• če je to prepovedano v skladu z drugim zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi,
• če se kot darilo daje denar ali vrednostni papirji.

Ne glede na njihovo vrednost delavci ne smejo sprejemati daril, ki so ali bi lahko vplivala na objektivno in nepristransko opravljanje njihovega dela.

Vsak delavec UKC ima pravico skrbniku načrta integritete, direktorju UKC ali vodji OE podati prijavo ravnanja, za katero verjame, da ima znake korupcije oziroma mora prijaviti sprejem ali zavrnitev darila.

Če naletite na sum, dokazljivo koruptivno dejanje ali sprejem daril, uporabite napotke iz OP 55 UV 005 Upravljanje s tveganji v UKC Maribor in Pravilnika o omejitvah in dolžnostih delavcev v zvezi s sprejemanjem daril. Izpolnjene obrazce pošljite v Center za kakovost in organizacijo z oznako koruptivno ravnanje/darilo. UKC bo poskrbel za zaščito prijavitelja.

Prijavo lahko oddate tudi Komisiji za preprečevanje korupcije, telefon. številka: 01 400 5710; anti.korupcija@kpk-rs.si.

Klinike in kliničnost oddelkov v Univerzitetnem kliničnem centru – kje smo in kam želimo?

Avtorji: Pavel Skok, Martina Kos, Dušan Mekiš
Foto: R. G.

Dejavnost Univerzitetnega kliničnega centra Maribor je usmerjena v zagotavljanje strokovnih in varnih storitev na področju bolnišnične in specialistične ambulantne medicinske in negovalne dejavnosti ter vseh spremljajočih dejavnosti, potrebnih za terciarno ustanovo. Med nepogrešljive spremljajoče dejavnosti sodi spodbujanje strokovnega razvoja, izvajanje pedagoške dejavnosti ter znanstvenoraziskovalnega dela, povezovanje z mednarodnim okoljem in sodelovanje z učnimi ustanovami na različnih področjih. Pri tem se moramo zavedati, da je UKC Maribor učna ustanova za vse poklice zdravstvenih delavcev in sodelavcev, dodiplomskih in podiplomskih študentov.

Že v preteklosti – zlasti v zadnjih dvajsetih letih prejšnjega stoletja – je imela Splošna bolnišnica Maribor status učne bolnišnice. V začetku le za študente Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in Visoke zdravstvene šole Univerze v Mariboru, z ustanovitvijo Medicinske fakultete v Mariboru

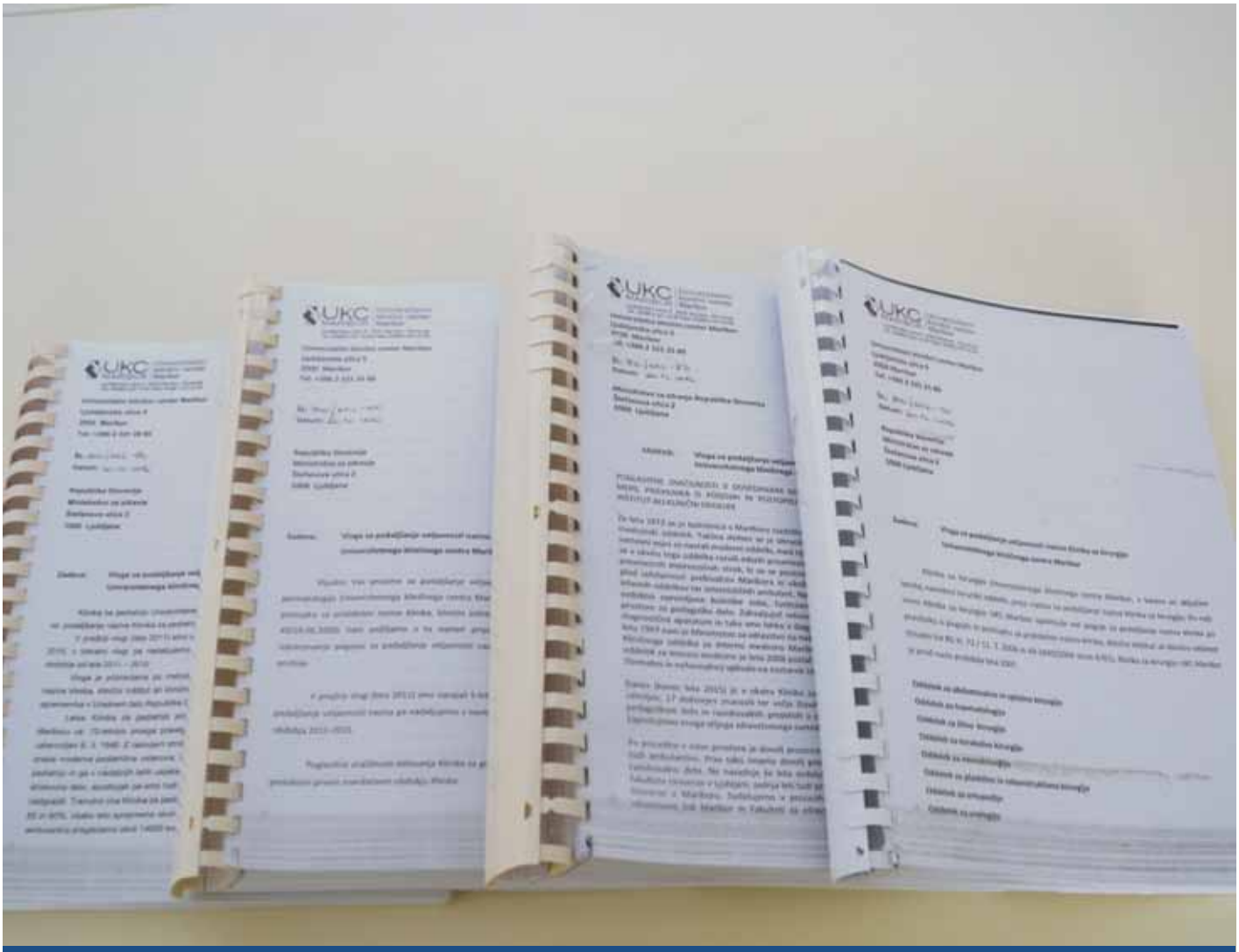

Vloge za podaljšanje naziva štirih klinik za petletno obdobje 2011–2015 (v obsegu 2000 strani), ki jih je skupaj s klinikami pripravil Oddelek za znanstvenoraziskovalno delo, so bile poslane na Ministrstvo za zdravje v letu 2016.

leta 2004 pa je dobila možnost postati klinična bolnišnica, saj je postala učno okolje za študente Medicinske fakultete, Fakultete za zdravstvene vede v Mariboru in drugih. Pri tem ne smemo pozabiti različnih oblik študentskih izmenjav, kot so Erasmus+ in program CEEPUS, ki v zadnjih letih postajajo vse običajnejša oblika izobraževanja tujih študentov. Seveda se vsebina in obseg tega pedagoškega dela v tako dolgem obdobju pomembno spreminja, poenostavljeno pa bi lahko vse dejavnosti, ki jih pri tem izvajamo, poimenovali »kliničnost« ustanove ali oddelkov.

Za pridobitev naziva univerzitetni klinični center v letu 2007 so zaposleni morali izkazovati vsebine vrhunske ustanove, ki za posamezno stroko predstavlja nacionalno strokovno referenčno organizacijo na štirih področjih: strokovnem, strokovno-organizacijskem, izobraževalnem in znanstvenoraziskovalnem področju. Kriterije in merila za kliničnost oddelka ali klinike določa pravilnik Ministrstva za zdravje, in sicer Pravilnik o pogojih in postopku za pridobitev naziva klinika, klinični inštitut ali klinični oddelek, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS (Tabela 1). Trenutno imamo v ustanovi štiri klinike: Kliniko za kirurgijo, Kliniko za interno medicino, Kliniko za ginekologijo in perinatologijo in Kliniko za pediatrijo. Nazive je treba vsakih pet let obnavljati. Zadnjo vlogo za podaljšanje nazivov z izkazovanjem dela visoko izobraženega kadra smo Ministrstvu za zdravje posredovali decembra 2016. Vsebinsko razliko med kliniko, kliničnim oddelkom in kliničnim inštitutom predstavljajo posteljne zmogljivosti.

Med strokovne vsebine sodi oblikovanje in udejanjanje kliničnih smernic preventive, diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije določenih bolezni. Izobraževalno vsebino predstavlja sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju študijskih programov na dodiplomski in podiplomski stopnji študija. Za znanstvenoraziskovalno dejavnost se upošteva izvajanje temeljnih, uporabnih in razvojnih raziskav, raziskav za potrebe zdravstvenega varstva ter skrbi za razvoj vrhunskih raziskovalcev in pomožnega raziskovalnega osebja. Za opravljanje in izvajanje naštetih dejavnosti morajo biti zagotovljeni pogoji, kot jih opredeljuje pravilnik. Med osnovnimi pogoji so zadostno število ustrezno izobraženega in usposobljenega medicinskega in drugega osebja, pri čemer:

- vsaj tretjina zaposlenih delavcev z univerzitetno izobrazbo opravlja raziskovalno delo;
- mora vsaj eden od 10 zaposlenih delavcev z univerzitetno izobrazbo imeti naziv visokošolskega učitelja (redni profesor, izredni profesor, docent) ali znanstvenega delavca (znanstveni svetnik, višji znanstveni sodelavec, znanstveni sodelavec);
- predstojnik/ca mora imeti naziv visokošolskega učitelja ali znanstvenega delavca ali višjega svetnika.

Med ostalimi nujnimi pogoji so primerni prostori ter ustrezna oprema za izobraževalno, strokovno in raziskovalno delo. Klinika, klinični oddelek ali klinični inštitut mora na vsakem od naštetih področij doseči najmanj 800 točk, skupno mora doseči vsaj 3200 točk v ocenjevalnem obdobju zadnjih petih let. To merilo velja za klinike, klinične inštitute ali klinične oddelke z desetimi ali manj zaposlenimi z univerzitetno izobrazbo. Pri večjem številu se povečuje tako, da mora enota za vsakega zaposlenega z univerzitetno izobrazbo nad številom 10, doseči polovico točk, ki so obvezne za prvo desetino, to je 160 točk. Seveda to pomeni, da številčnejši kot so oddelki, več točk morajo zbrati. V ustanovi zato pripravljamo številna strokovna srečanja in učne delavnice, na katerih sodelujejo znani domači in tuji medicinski strokovnjaki. Nekatera med njimi so postala tradicionalna. Tudi nove strokovne vsebine, ki so v zadnjih letih obogatile našo ustanovo, kot so Oddelek za onkologijo s samostojno radioterapijo in internistično onkologijo ter Urgentni center predstavljajo strokovno-organizacijski napredek pri zagotovitvi celostne obravnave bolnikov v severovzhodni Sloveniji in gradnik pri zagotavljanju kliničnosti.

Za izpolnjevanje in doseganje navedenih meril in vsebin ter podaljševanje naziva klinike ali pridobitve naziva kliničnega oddelka oz. inštituta je seveda nujno, da v ustanovi med zaposlenimi dosežemo uskladitev glede različnih vsebin, ki jih udejanjamo. To pomeni uskladitev primernega deleža strokovnega dela (kar poenostavljeno pomeni izpolnjevanje in spoštovanje podpisanih pogodb o obravnavi zaupanih bolnikov), pedagoškega (pomemben korak predstavljajo nedvomno delne zaposlitve v učnih ustanovah) in raziskovalnega dela, ki ga zaposleni stremijo realizirati, saj le prepletanje teh vsebin dolgoročno omogoči razvoj in napredek posameznika, ustanove kot celote, pa tudi posamičnega oddelka. Pri uskladitvi teh vsebin nas v prihodnosti čakajo izzivi!

Uporabljena literatura:

1. Uradni list RS, št. 72/2006, 49/2009.

Tabela 1.
Pogoji za opravljanje dela klinike na štirih področjih.

I.	**STROKOVNO DELO (ST)**
ST-A	Delež programa bolnišnice oziroma njenega oddelka, ki se izvaja na terciarni (referenčni) ravni
ST-B	Uvedba izvirnih metod diagnostike, preventive, zdravljenja in rehabilitacije (vsaka metoda 40 do 200 točk): - uvedba metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki oziroma strokovne skupine v državi (40 točk), - uvedba metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki oziroma strokovne skupine v najmanj enem zdravstvenem zavodu izven države (100 točk), - uvedba metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki oziroma strokovne skupine v več zdravstvenih zavodih izven države (200 točk).
ST-C	Koristne izboljšave znanih metod diagnostike, preventive, zdravljenja in rehabilitacije (vsaka izboljšava 10 do 50 točk): - izboljšava metode, ki jo pozneje uporabljajo zgolj v zdravstvenem zavodu, kjer je avtor zaposlen (10 točk), - izboljšava metode, ki jo pozneje uporabljajo v najmanj še enem zdravstvenem zavodu poleg zdravstvenega zavoda avtorja(-ev) (20 točk), - izboljšava metode, ki jo pozneje uporabljajo v več zdravstvenih zavodih poleg zdravstvenega zavoda avtorja(-ev) oziroma postane priporočena v državi (50 točk).
ST-Č	Prenos novih metod diagnostike, preventive, zdravljenja in rehabilitacije iz sveta v državo (vsaka metoda 10 do 30 točk): - prenos metode, ki jo pozneje uporabljajo v zdravstvenem zavodu avtorja (10 točk), - prenos metode, ki jo pozneje uporabljajo v najmanj še enem zdravstvenem zavodu poleg avtorjevega (15 točk), - prenos metode, ki jo pozneje uporabljajo v več zdravstvenih zavodih poleg avtorjevega oziroma postane priporočena v državi (30 točk).
ST-D	Inovacije in patenti (vsaka inovacija/patent 30 točk)
ST-E	Strokovna odmevnost novih metod in inovacij v tujini: - odmevnost v državi, - mednarodna odmevnost; - strokovni obiski iz zdravstvenih zavodov v državi, - strokovni obiski iz tujine.
ST-F	Aktivne udeležbe na domačih in mednarodnih strokovnih srečanjih (1 do 5 točk): - vabljeno krajše pregledno predavanje na strokovnem srečanju v tujini, ki ima značaj nacionalnega srečanja – napr. redno letno strokovno srečanje nacionalnega reprezentativnega strokovnega združenja v tujini (5 točk), - vabljeno krajše pregledno predavanje na domačem strokovnem srečanju, ki ima značaj nacionalnega srečanja – napr. redno letno strokovno srečanje nacionalnega reprezentativnega strokovnega združenja v Sloveniji, sem sodijo tudi nacionalna srečanja z mednarodno udeležbo (3 točke), - aktivna udeležba na mednarodnih strokovnih srečanjih s krajšo ustno predstavitvijo ali predstavitvijo posterja (2 točki), - aktivna udeležba na domačih strokovnih srečanjih s krajšo ustno predstavitvijo ali predstavitvijo posterja (1 točka).
ST-G	Članstvo v uredniških odborih strokovnih revij: - revija s faktorjem vpliva (IF) > 2 (50 točk/leto), - revija s faktorjem vpliva (IF) 1.0– 2.0 (40 točk/leto), - revija s faktorjem vpliva (IF) 0.0 – 1.0 (30 točk/leto), - revija brez IF, z recenzentsko službo (2 točki/leto), - revija brez IF, brez recenzentske službe (1 točka/leto).
ST-H	Recenzentstvo pri tujih strokovnih revijah (1/3 vrednosti objavljenega članka – glej točko ZRD-A)
ST-I	Recenzentstvo pri domačih strokovnih revijah (3 točke za posamezno recenzijo)
II.	**STROKOVNO ORGANIZACIJSKO DELO (STO)**

STO-A	Uvedba nove strokovne dejavnosti v državi (300 točk)
STO-B	Organizacija oddelka z novo strokovno vsebino v določeni bolnišnici oziroma njenem oddelku (100 točk)
STO-C	Organizacija mednarodnih šol, podiplomskih tečajev praktičnega usposabljanja in mednarodnih kongresov (50 - 200 točk): - organizacija mednarodnega kongresa, katerega organizator je uveljavljeno, reprezentativno mednarodno strokovno ali znanstveno združenje, program pa ustreza skupno najmanj 30 kreditnim točkam po merilih Evropske zveze zdravnikov specialistov (UEMS) oz. njegovega Evropskega akreditacijskega sveta za kontinuirana zdravstveno izobraževanje (EACCME) (do 200 točk), - organizacija mednarodnega podiplomskega tečaja praktičnega usposabljanja oz. šole, kjer je več kot ½ sodeluječih predavateljev in udeležencev iz tujine, program pa ustreza najmanj 20 kreditnim točkam po merilih UEMS oz. njegovega EACCME (do 100 točk), - organizacija mednarodnega podiplomskega tečaja praktičnega usposabljanja oz. šole, kjer je več kot ½ sodeluječih predavateljev in udeležencev iz tujine, program pa ustreza najmanj 10 kreditnim točkam po merilih UEMS oz. njegovega EACCME (do 50 točk).
STO-Č	Organizacija domačih šol in podiplomskih tečajev praktičnega usposabljanja ter strokovnih srečanj (prva organizacija šole, tečaja, srečanja: 20 točk, vsaka ponovitev 30% vrednosti) - organizacija domačega kongresa, katerega organizator je uveljavljeno, reprezentativno nacionalno strokovno ali znanstveno združenje, program pa ustreza skupno najmanj 30 kreditnimi točkam po merilih Zdravniške zbornice Slovenije (ZZS) (do 100 točk), - organizacija domačega podiplomskega tečaja praktičnega usposabljanja oziroma šole, katerega program ustreza najmanj 20 kreditnim točkam po merilih ZZS (do 50 točk), - organizacija domačega podiplomskega tečaja praktičnega usposabljanja oziroma šole, katerega program ustreza najmanj 10 kreditnim točkam po merilih ZZS (do 30 točk).
STO-D	Uredništvo mednarodnih strokovnih zbornikov (do 20 točk/urednika; skupno največ 50 točk/zbornik)
STO-E	Uredništvo domačih strokovnih zbornikov (do 10 točk/urednika; skupaj največ 30 točk/zbornik)
STO-F	Uredništvo domače strokovne revije (do 50 točk/leto; skupno možno število točk je 200 točk)
STO-G	Zadolžitve (ne zgolj članstvo) v mednarodnih strokovnih organizacijah (do 10 točk/leto in skupno največ 100 točk)
STO-H	Zadolžitve (ne zgolj članstvo) v domačih strokovnih organizacijah (do 10 točk/leto in skupno največ 100 točk)
STO-I	**Uspešno izvedeni naročeni strokovni projekti, na primer objavljeni predlogi strokovnih smernic ali priporočil, ocene zdravstvenih tehnologij, ipd.:** - nacionalna smernica klinične prakse – izdelana po uveljavljeni nacionalni metodologiji, ki temelji na načelih z dokazi podprte medicine (do 100 točk), - smernice posameznega strokovnega združenja oziroma klinike (konsenzualne smernice) (do 20 točk), - uspešno izveden strokovni projekt, katerega naročnik je bilo napr. Ministrstvo za zdravje ali druga javna institucija v državi (do 20 točk).
III.	**IZOBRAŽEVALNO DELO (ID)**
ID-A	Poučevanje izvirnih metod diagnostike, preventive, zdravljenja in rehabilitacije v drugih državah: - poučevanje metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki oz. skupine v državi (10 točk),

	- poučevanje metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki ali skupine v najmanj enem zdravstvenem zavodu izven države (20 točk), - poučevanje metode, ki jo uporabljajo strokovnjaki oz. skupine v več zdravstvenih zavodih izven države (40 točk).
ID-B	Vabljena pregledna in plenarna predavanja na mednarodnih strokovnih srečanjih in pri tujih izvajalcih zdravstvene dejavnosti (20 točk/predavanje)
ID-C	Aktivno sodelovanje (predavanja, vodenje seminarjev ipd.) pri organiziranem dodipl. in podipl. pouku (2 točki za uro predavanja oziroma na seminar)
ID-Č	Vaje pri organiziranem dodipl. in podipl. pouku (2 točki/mesec skupinskih vaj, 1 točka/mesec individualnih vaj)
ID-D	Mentorstvo pripravnikom, sekundarijem, specializantom in mladim raziskovalcem (1 točka/mesec strokovnega mentorstva)
ID-E	**Mentorstvo pri izdelavi raziskovalnih nalog, magisterijev in doktoratov (15 točk za mentorstvo študentske raziskovalne naloge ali diplomske naloge na fakultetni ravni; 25 točk za mentorstvo pri znanstvenem magisteriju; 50 točk za mentorstvo pri doktoratu)**
ID-F	Stalno izpopolnjevanje zdravnikov in drugih sodelavcev z visoko izobrazbo: - seminarji za lastne in gostujoče zdravnike in/ali druge strokovne sodelavce (o,5 točk/seminar), - seminarji za sekundarije in specializante (0,5 točk/seminar), - tečaji za osvežitev ali dopolnitev znanja in tečaji za pridobitev licence za določeno subspecialistično dejavnost/terapevtsko metodo (1 točka/uro predavanja).
ID-G	Izobraževalni javni nastopi (tisk, radio, televizija, javna predavanja) (2 točki za vsak nastop)
ID-H	Doktrinarni članki, pregledi, poglavja v učbenikih in monografijah, članki o kliničnih primerih (število točk glede na IF revij)
IV.	**ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO DELO (ZRD)**
ZRD-A	Znanstvene publikacije – bibliografija: - **članek v mednarodni strokovni reviji s faktorjem vpliva nad 2,0 (50 točk/članek),** - članek v mednarodni strokovni reviji s faktorjem vpliva od 1 do 2,0 (35 točk/članek), - članki v mednarodni strokovni reviji s faktorjem vpliva do 1,0 (25 točk/članek), - **članki v strokovni reviji z recenzijo (10 točk/članek),** - **članki v domači strokovni reviji brez recenzije (5 točk/članek).**
ZRD-B	Odmevnost (citiranost) objavljenih del (število točk=indeks citiranosti avtorja x 20)
ZRD-C	**Vodenje (nosilstvo) in sodelovanje pri raziskovalnih projektih:** - vodenje mednarodnega raziskovalnega projekta (50 točk/leto vodenja), - sodelovanje pri mednarodnem raziskovalnem projektu (10 točk/leto sodelovanja/raziskovalca), - vodenje domačega raziskovalnega projekta (25 točk/leto/1000 financiranih ur), - sodelovanje pri domačih raziskovalnih projektih (1 točka/leto sodelovanja/raziskovalca) - vodenje uporabnega ali razvojnega projekta (15 točk/leto) - izvajanje uporabnega ali razvojnega projekta (5 točk/leto).
ZRD-Č	Doseženi magisteriji in doktorati znanosti (25 točk/znanstveni magisterij, 50 točk/doktorat)

6. Mednarodni simpozij o hrbtenici z učnimi delavnicami na kadavrih

Avtorja: Matjaž Voršič, Gregor Rečnik
Foto: Martin Golob

V organizaciji oddelkov za ortopedijo, nevrokirurgijo in travmatologijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor je 20. in 21. oktobra 2017 potekalo že šesto mednarodno srečanje Maribor Spine. Simpozij, ki je namenjen predstavitvam novosti na področju hrbtenične kirurgije, je z zanimanjem spremljalo okoli 100 udeležencev iz Slovenije in tujine, ki so aktivno sodelovali v živahnih razpravah po predstavitvah posameznih tem. Dan po predavanjih so sledile učne delavnice na kadavrih, kjer so lahko udeleženci nadgradili svoje znanje.

Po uvodnih nagovorih je v prvem sklopu, osredotočenem na prsno-ledveno hrbtenico, sledila predstavitev minimalno invazivnih operativnih tehnik na področju degenerativnih obolenj, deformacij in zlomov hrbtenice s strani dr. Sanfelia iz Valencie. Konceptualno sta temo nadaljevala dr. Rečnik s prispevkom o novem načinu manj invazivne fiksacije vretenc s pomočjo kortikalnih vijakov in dr. Milčič s študijo o zatrditvi ledvene hrbtenice s pomočjo enostransko postavljenih pedikularnih vijakov. O indikacijah in diagnostičnih postopkih za oceno sakroiliakalne bolečine je predaval dr. Valli iz Milana, ki je tudi predstavil minimalno invazivno zatrditev sakroiliakalnega sklepa. Medtem ko je dr. Pen razpravljal o smiselnosti zatrditve segmenta L4-L5 pri veliki centralni herniaciji medvretenčne ploščice in dr. Kuhta o vplivu ohranitve segmentne lordoze na klinične rezultate po zatrditvi hrbtenice, je radiologinja dr. Kljaić predstavila pasti preiskave MR po uporabi instrumentacije. Po predstavitvi izkušenj z endoskopsko dekompresijo ledvene hrbtenice s strani prof. Bošnjaka je njegov kolega dr. Benedičič prikazal uporabo stimulatorja hrbtenjače pri kronični nevropatski bolečini.

Iz leve proti desni: Matjaž Voršič, Igor Movrin in Gregor Rečnik.

Zanimivo primerjalno prospektivno študijo o funkcionalnih rezultatih po mikrodiscektomiji, klasični discektomiji in tubularni discektomiji je predstavil dr. Sajko iz Zagreba. Zaradi težnje po skrajšanju ležalne dobe po operaciji hrbtenice je svoje izkušnje delil dr. Gorenšek. Potem ko se je dr. Prlja dotaknil zelo redkih, vendar potencialno katastrofalnih zapletov pri mikrodiscektomiji, se je dr. Šmigoc ob današnjem znanju o spontani resorpciji hernije medvretenčne ploščice povprašal o smiselnosti zgodnje mikrodiscektomije. Prvi sklop je po aktualnih predavanjih dr. Kocijančiča, dr. Szunyoga in dr. Hera zaključila živahna razprava o uporabnosti nukleoplastike in diskogela pri oskrbi obolenja medvretenčne ploščice.

Drugi sklop o zdravljenju težav z vratno hrbtenico je odprl dr. Savić iz Beograda, ki je predstavil primerjalno študijo zatrditve vratnega segmenta in artroplastike z uporabo umetne proteze diska. Dr. Woiciechowsky iz Berlina je predstavil različne operativne tehnike, potrebne za posteriorno fiksacijo vratne hrbtenice ter prednosti, ki jih prinaša tehnološki napredek (navigacija, nevromonitoring). Predavanju o klinični učinkovitosti samostoječe košarice v zatrditvi vratnega segmenta s strani dr. Želeta je sledila primerjava dr. Voršiča in dr. Samse o stopnji kostnega preraščanja preko diskalnega prostora pri uporabi različnih načinov fiksacije. O večji zahtevnosti posegov, ki zahtevajo odstranitev celotnega vratnega vretenca, je za zaključek sklopa spregovoril dr. Matos.

Zdravljenju poškodb hrbtenice je bil namenjen tretji sklop. V uvodu je dr. Hartensuer iz Münstra predstavil moderne strategije pri stabilizaciji nestabilnih zlomov ledvene hrbtenice, opirajoč se na prednosti hrbtenične navigacije pri zagotavljanju varnosti posega in zmanjšanju obsevalne izpostavljenosti. Sledila je predstavitev najnovejših smernic za zdravljenje poškodb hrbtenjače, ki jih je lepo povzel dr. Kunej. O oskrbi poškodb vratne hrbtenice v Namibiji z najvišjo normirano stopnjo nesreč z motorjem je v zelo slikovitem predavanju spregovoril dr. Van der Horst. Sklop je s študijo o klinični uporabi kostnega cementa pri zlomih prsno-ledvenega prehoda zaokrožil dr. Kalacun.

Zadnji sklop je bil namenjen heterogeni hrbtenični patologiji. Najprej je dr. Ravnik predstavil svojo kirurško serijo metastatskih tumorjev na hrbtenici, kjer je v treh primerih bila potrebna odstranitev treh sosednjih prsnih vretenc. Sledilo je predavanje dr. Juga o kirurškem zdravljenju hrbteničnih zapletov po multiplem mielomu. Po razmišljanju o uporabnosti akupunkture pri zdravljenju bolečine v križu s strani dr. Flisove je dr. Vodičar predstavil najnovejše smernice za zdravljenje tovrstne bolečine. Dr. Velnar je predstavil in-vitro opažanja ob aplikaciji iodixanola, ki se uporablja pri diskografiji, na kulturo celic medvretenčne ploščice. Dan se je zaključil s predavanjem dr. Kurile o dinamični nevromuskularni stabilizaciji kot načinu rehabilitacije pri težavah s hrbtenico.

Tematsko razdeljene postaje z demonstratorji so na kadavrskih delavnicah omogočale hands-on instrumentacijo s strani vsakega udeleženca posebej. To se je do zdaj izkazalo za najbolj učinkovit način podajanja znanja in učenja novih kirurških tehnik na hrbtenici. Delavnice prinašajo pomembno dodano vrednost kakovostnim predavanjem, saj le redki simpoziji omogočajo takšno interaktivno udeležbo in z njimi velja nadaljevati tudi v prihodnosti.

Poročilo s prve mednarodne delavnice Multidisciplinarne obravnave bolnic s tumorji v mali medenici v Mariboru

Avtorja: Nejc Kozar, Maja Pakiž
Foto: Andrej Cokan

Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk Univerzitetnega kliničnega centra Maribor je med 12. in 13. januarjem 2018 organiziral prvo mednarodno delavnico multidisciplinarne obravnave bolnic s tumorji v mali medenici. Delavnica je bila organizirana pod pokroviteljstvom Evropskega združenja za ginekološko onkologijo (ESGO) in je bila tretji mednarodni dogodek, organiziran na ta način (leta 2016 je bila tema srečanja spremljanje bolnic z ginekološko maligno boleznijo ali rakom dojk po zaključenem zdravljenju, leta 2017 pa smo organizirali mednarodno laparoskopsko video delavnico).
Letos smo želeli osvetliti in poudariti pomen multidisciplinarne obravnave bolnic s pelvičnimi tumorji ter nujnost dobrega sodelovanja specialistov različnih strok. Srečanje je bilo v prvi vrsti namenjeno specialistom ginekologije in porodništva ter radiologom, patologom, internističnim in obsevalnim onkologom. Srečanja se je udeležilo skoraj 70 udeležencev in predavateljev iz kar šestih različnih držav.
Srečanje je bilo razdeljeno v dva dela. Prvi dan smo se posvetili preglednim predavanjem s področja novosti v patogenezi, klasifikaciji, ultrazvočni in radiološki diagnostiki ter onkološkemu zdravljenju pelvičnih tumorjev pri ženskah. Drugi dan je bil bolj praktično naravnan in je temeljil na osnovi resničnih primerov iz vsakdanje prakse.
Srečanje je potekalo pod okriljem organizacije ESGO (European Society of Gynaecological Oncology), ki predstavlja vodilno evropsko organizacijo na področju povezovanja institucij, ki se ukvarjajo z ginekološko onkologijo. ESGO nudi široko paleto izobraževanj, tako v obliki tematskih srečanj, kot tudi z izdajo lastnega učbenika in številnih spletnih predavanj ter učnih delavnic, ki so zaradi ESGO-ve politike vlaganja sredstev v člane organizacije za člane pogosto brezplačni ali pa cenovno zelo dostopni. S strani ESGO sta bila na srečanju prisotna dva predstavnika organizacije, in sicer prof. Paolo Zola iz Torina in prof. Rene H. M. Verheijen iz Utrehta. Slednji je priznani strokovnjak in pionir robotske kirurgije ginekoloških malignomov. Oba sta v Mariboru že zelo domača, saj sta se na mariborskih srečanjih tokrat mudila že tretjič zapored in z obljubo, da tudi tokrat ni zadnjič, saj sta s kakovostjo in zamislijo naših delavnic zelo zadovoljna in jo spodbujata.

Moderatorja Rene Verheijen in Lukáš Dostálek.

Po uvodnem pozdravu predstojnika Klinike za ginekologijo in perinatologijo UKC Maribor profesorja Iztoka Takača je s predavanji začel patolog dr. Rajko Kavalar, ki je predstavil novosti klasifikacije ginekoloških tumorjev po WHO in vpliv le-teh na klinični pristop k zdravljenju. Sledilo je predavanje doc. Maje Pakiž, sicer idejne vodje srečanja, ki je predstavila praktično vrednost novosti v znanju patogeneze, genetskih in molekularnih dognanj na metode preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja malignih bolezni rodil. Dr. Jure Knez je pripravil pregledno predavanje o sodobni ultrazvočni diagnostiki pelvičnih tumorjev, vključno s praktičnimi primeri in predlogi, ki so uporabni v vsakdanji klinični praksi. Radiologinja Saša Rudolf je govorila o slikovni diagnostiki pelvičnih tumorjev, kjer je poudarila vpliv specializiranih radiologov za pelvično področje ter predstavila primere iz vsakdanje prakse, kako lahko radiologi z različnimi subspecialističnimi izkušnjami zelo različno interpretirajo slike istih tumorjev. Dr. Erik Škof iz ljubljanskega Onkološkega inštituta je predstavil trenutno stanje in prihodnost tarčnega zdravljenja v ginekološki onkologiji. Sledilo je predavanje dr. Marka Klarića z Reke,

Predavatelji UKC Maribor.

ki je prav tako stalni gost mariborskih kongresov, o algoritmih in nomogramih v ginekološki onkologiji in različnih načinih sprejemanja pomembnih kliničnih odločitev. Profesor Paolo Zola iz Torina je predstavil skupne smernice zdravljenja raka endometrija evropskih združenj internističnih onkologov, ginekoloških onkologov in obsevalnih onkologov (ESMO, ESGO in ESTRO). Poudaril je, da so smernice in priporočila ESGO za zdravljenje ginekoloških rakov za člane ESGO dostopne v tiskani verziji na njihovi spletni strani in po novem tudi preko aplikacije za pametne telefone. Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk UKC Maribor se aktivno povezuje tudi s Karlovo Univerzo iz Prage in njihovim ginekološkim oddelkom, s katerim sodelujemo tako v raziskavi SENTIX kot tudi v drugih izobraževalnih in raziskovalnih projektih. Iz Prage je prišel dr. Lukaš Dostálek in predaval o kirurškem zdravljenju raka materničnega vratu. Pri tem lahko omenimo, da praška ginekologija v evropskem prostoru slovi po izjemnih rezultatih na področju tovrstnega zdravljenja. Prvi dan srečanja je z vabljenim predavanjem sklenil profesor Rene Verheijen, ki je govoril o kazalnikih kakovosti v zdravljenju raka jajčnika. Kar je prvotno zvenelo kot suhoparna tematika, je kmalu preraslo v izjemno predavanje, v katerem je predstavil »male trike velikih mojstrov« in nam s konkretnimi utemeljitvami pokazal, da se lahko preživetje bolnic z rakom jajčnika pomembno razlikuje med zdravljenjem v izkušenem centru in v bolnišnici, ki ima le manjše število tovrstnih primerov. Poudaril je še preprosto dejstvo, da lahko napotitev bolnice v ustrezno ustanovo ženski izboljša preživetje za toliko, kolikor se je le-to skupno izboljšalo v zadnjih 50 letih razvoja medicine!

Drugi dan srečanja je potekal v obliki interaktivnih predstavitev kliničnih primerov, ki so jih ginekološki onkologi (Jure Knez, Andraž Dovnik, Ksenija Rakić, Marija Rebolj Stare, Katja Bricelj) predstavljali skupaj z radiologi (Saša Rudolf), patologi (Rajko Kavalar, Žana Grazio, Tanja Bujas, Simona Hutter), internističnimi onkologi (Maja Ravnik, Ana Demšar, Matej Horvat, Andrej Žist) in obsevalno onkologinjo iz Onkološkega inštituta v Ljubljani Barbaro Šegedin, pri čemer so potekale burne razprave o najboljših, z dokazi podprtih pristopih k diagnostiki oziroma zdravljenju. Predstavljeni primeri so bili seveda diagnostično precej kompleksni z vsemi izzivi in težavami, s katerimi se srečujemo v vsakdanji praksi. Ob predstavitvah smo jasno pokazali, kako pomembno je tesno sodelovanje različnih vrst specialistov in njihovo subspecialno znanje ter izkušnje – še posebej v obravnavi malignih bolezni. Namen delavnice je med drugim bil poudariti, kako je za uspešno izvedeno diagnostiko in zdravljenje ter ne nazadnje za preživetje bolnic z maligno boleznijo izjemno pomembno, da se znanje in tehnologija zbirata na enem mestu in da se zavedamo, da ni en zdravnik tisti, ki bolnico zdravi, ampak je to vedno tim zdravnikov različnih specialnosti in vsak doprinese nepogrešljiv delček k celotni obravnavi bolnic.

Delavnico smo zaključili s kratkimi ustnimi predstavitvami zanimivih primerov iz vsakdanje prakse, ki so jih predstavljali mladi specializanti in specialisti. Na ta način so imeli priložnost v angleščini pripraviti in predstaviti predstavitev z namenom pridobivanja izkušenj s tovrstnimi mednarodnimi nastopi. Nekaj mladih zdravnikov je primere prikazalo tudi s plakati.

Ob srečanju je izšel zbornik izvlečkov v angleškem jeziku, kjer so zbrana vsa vabljena predavanja ter primeri, ki so bili predstavljeni na srečanju. Zbornik je mogoče dobiti tudi v elektronski obliki pri organizatorju srečanja ter na spletnih straneh www.ukc-mb.si.

Srečanje za to področje je bilo prvič organizirano na tak način. Zelo nas je veselilo, da so ga tako udeleženci kot predavatelji zelo dobro sprejeli. Prejeli smo tudi več konstruktivnih in dobrih predlogov za naprej.

Udeleženci srečanja.

Poročilo o učni delavnici Obravnava ženske pred in po porodu doma v ginekološki dispanzerski ambulanti

19. januar 2018, Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru

Avtorji: Milena Rmuš, Nejc Kozar, Darja Arko, Iztok Takač
Foto: R. G., Slavica Keršič

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je 19. januarja 2018 potekala enodnevna delavnica z naslovom Obravnava ženske pred in po porodu doma v ginekološki dispanzerski ambulanti. Delavnico sta organizirali Klinika za ginekologijo in perinatologijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in Katedra za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

Število porodov doma v svetu in pri nas narašča. Porode doma lahko opredelimo kot nenačrtovane ali načrtovane porode na domu. Slednji zadnja leta v Sloveniji naraščajo, zato si želimo, da bi bilo to področje natančneje zakonsko in strokovno urejeno. Delavnico smo organizirali z namenom, da bi združili zdravniško in babiško stroko ter sodelavce z Ministrstva za zdravje, saj smo želeli, da bi udeleženci natančneje spoznali to problematiko in predstavili svoje vidike ter izkušnje s porodi na domu.

Predavanja v sklopu zdravniške in babiške obravnave pred in po porodu doma, smo v dopoldanskem času začeli s predavanjem dr. Roberta Medveda, ki nam je predstavil stališče Ministrstva za zdravje glede porodov doma in nas seznanil,

Udeleženci srečanja.

Med predavanji.

da obstaja delovna skupina, ki skrbi za pripravo predlogov za pravno in organizacijsko ureditev poroda na domu. Nato je sledilo predavanje mag. Gorazda Kavška, ki je predstavil stališče Združenja za perinatalno medicino Slovenije (ZPMS) glede porodov na domu. Barbara Mihevc Ponikvar je predstavila predavanje z naslovom Stališče Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) – Evidentiranje porodov doma v Perinatalni informacijski sistem RS. Svoje izkušnje o porodih na domu nam je nato predstavila diplomirana babica Nina Radin, dr. Tanja Premru Sršen pa nam je govorila o prednostih in tveganjih poroda doma ter predstavila ugotovitve doslej opravljenih raziskav na tem področju. Sledila so predavanja predstojnika Oddelka za perinatologijo doc. dr. Farisa Mujezinovića, ki je predaval o krvavitvah pri porodu doma, doc. dr. Vida Gavrić Lovrec je predavala o vnetjih genitalnega trakta pri porodu doma, doc. dr. Milena Treiber pa je predstavila značilnosti oskrbe novorojenčka po porodu doma. Izredna prof. dr. Darja Arko je predstavila značilnosti dojenja in skrbi za dojke po porodu doma. V popoldanskem času je potekal sklop predavanj z naslovom Negovalni in administrativni vidiki obravnave ženske pred/po porodu doma. S prvim predavanjem sta red. prof. dr. Iztok Takač in Nejc Kozar predstavila Anamnezo in ginekološki pregled pred/po porodu doma ter materinsko knjižico. Sledila so predavanja prim. Danila Mauriča o fiziologiji poporodnega obdobja, prim. Tatjane Kodrič o patologiji materničnega vratu v poporodnem obdobju. Eva Macun je predstavila izkušnje s posledicami porodov doma ter opisala primere iz prakse Splošne bolnišnice Jesenice. Kakšen je epidemiološki vidik prijave rojstev, nam je predstavila mag. Irena Kirar Fazarinc, kako pa so porodi na domu urejeni v tujini, nam je predstavila asist. Tamara Serdinšek. Po popoldanskem odmoru so sledila še predavanja Aleksandre Bola Natek, ki je predstavila pravila ZZZS pri evidentiranju in obračunavanju zdravstvenih storitev pred in po porodu na domu, doc. dr. Damirja Franića o kontracepciji in svetovanju po porodu doma, Rosemarie Franc o babiški obravnavi in nasvetih po porodu doma, Romane Likar o vlogi patronažne medicinske sestre v pred- in poporodnem obdobju ob porodu doma, Veselina Šučura o izkušnjah z referenčno ambulanto, Arijane Steblovnik o psihološki podpori v poporodnem obdobju, Renate Završnik Mihič in Dušanke Bandelj Klančar o porodniškem staležu po porodu doma. Sklop predavanj je zaključila mag. Mateja Marčec o MKB klasifikaciji, beleženju storitev in posegov po porodu doma. Po vsakem predavanju je sledila konstruktivna izmenjava mnenj. Udeleženci so delavnico ocenili kot zelo uspešno s strokovnega kot tudi z organizacijskega vidika.

Strokovno srečanje in prednovoletna svečanost društva s podelitvijo najvišjih priznanj za strokovno delo na področju zdravstvene nege in babištva, Srebrni znak

Avtor: Ksenija Pirš
Foto: Jože Pristovnik, Mitja Prapertnik

V želji, da si namenimo pozornost v najlepšem, predpraznično času božiča in novega leta, smo tudi v iztekajočem se letu 2017 za druženje izbrali mesec december.
Izjemno nas veseli, da smo v jubilejnem letu, ko smo obeleževali že 70 let organiziranega strokovnega združevanja v širši mariborski regiji, skupaj uspeli v številnih aktivnostih tako v mestu kot zunaj njega. Za nami je bogato jubilejno leto, zato je tudi prednovoletno srečanje potekalo pod posebnimi vtisi.

Posebej slovesno.

Še vedno je živ jubilejni dogodek v Unionski dvorani, kje je glas medicinskih sester pospremil policijski orkester in smo praznovali skupaj z vsemi zavodi v regiji. Skoraj brezčasna so naša strokovna in druga srečanja.
Celodnevno strokovno srečanje »Skupaj razkrivajmo komplementarne, alternativne in integrativne pristope k zdravju in dobremu počutju«, ki smo ga poklonili vsem zainteresiranim, in svečanost sta potekala pod častnim pokroviteljstvom Mestne občine Maribor.
Odstirali smo poglede na možne pristope k ohranjanju zdravja in dobrega počutja ter na iskanje ravnovesja ob morebitnih težavah z zdravjem. Z nami so bili najrazličnejši strokovnjaki, ki prisegajo na komplementarni, alternativni in integrativni pristop k zdravju in dobremu počutju, ki verjamejo v celostni pogled, večjo celoto, ki ji posameznik pripada, v neločljivo medsebojno soodvisnost ter živijo v sozvočju s tistim, kar učijo. Spoznavali smo Tradicionalno kitajsko medicino kot način življenja in povezanosti z naravo (Helena Bezget, tuinologinja, učiteljica TaiJija in QiGonga ter inštruktorica za zdravilni QiGong), Principe ajurvede za vsak dan (Danijela Pušnik), Sodelovanje uma in telesa (Mirica Rutnik), Indijsko tradicionalno medicino, kot pogled na življenje, zdravje in bolezen (Biljana Dušić, zdravnica in svetovalka ajurvedske medicine, predsednica Slovenskega združenja za Chenjiagou taijiquan), Spregledane moči zdravilnih rastlin (Sanja Lončar, voditeljica civilnodružbenega gibanja Skupaj za zdravje človeka in narave), Zakaj je potrebno spremeniti odnos do konoplje? (Adriana Dolinar), Spiritualnost kot izziv za sodobno zdravstveno nego (Nataša Mlinar Reljić), Naturopatijo in krepitev zdravja (Erika Brajnik, vodja naturopatskega centra in šole Saeka), Bioterapijo po metodi Zdenka Domančića® (Matija Mernik, Simona Zajc Mernik, terapevta bioterapije po metodi Zdenka Domančića®), Skrito moč uma – uporabo medicinske hipnoze (Jernej Kocbek, terapevt medicinske hipnoze) ter Možnosti uporabe nekonvencionalnih metod zdravljenja pri pacientih z obolenji ledvic (Katarina Kac, Erika Petrovič).
Osvetlili smo promocijo zdravja, preventivo in zdravljenje bolezni v času, ko se soočamo z vse večjimi izzivi s staranjem ljudi, več kroničnimi boleznimi, predvsem pa smo v središče razmišljanja postavili človeka, posameznika, ki te pristope in metode izbira, uporablja. Z opolnomočenjem in ozaveščanjem možnosti za ohranjanje zdravja smo opozorili na vidik osebne moči in volje posameznika ter njegove lastne odgovornosti za zdravje.
Ker verjamemo, da se bodo zdravstveni sistemi v odzivu na izzive oddaljili od kurativnega pristopa v smeri modela, ki bo povezoval preventivo in zdravljenje ter pri tem vključeval več sektorjev družbe in promocijo zdravega načina življenja, ker verjamemo v sinergijo vseh prizadevanj, ki v ospredje postavljajo človeka in njegove potrebe v času zdravja in bolezni, verjamemo, da bo

tudi v Sloveniji zaživel integrativni pristop k ohranjanju zdravja, zdravljenju in okrevanju. Spoznanje, da ni dovolj nuditi zgolj diagnostike in zdravljenja, temveč da človek že v času zdravljenja potrebuje celostno obravnavo, ki mu pomaga k čimprejšnjemu okrevanju, odstira nove možnosti. Zdravstvena nega in babištvo sta v svoji strokovni skrbi za ljudi ob sodelovanju v procesu obravnave zdravih in bolnih naravnana na celostni in individualni pristop, zato nas posebej veseli, da se zaposleni v poklicih zdravstvene nege in babištva odločajo za poglobljena znanja s tega področja. Vrednost dogodka je prepoznalo tudi mesto, zato se ob tej priložnosti Mestni občini Maribor zahvaljujemo za častno pokroviteljstvo.

Tudi med odmori je udeležence družila razprava o vsebinah, ki so nas prevzele.

Posvetili smo se druženju z najbližjimi, kamor sodijo tudi vezi stanovske pripadnosti, zavezanosti in predanosti poslanstvu – skrbi za najranljivejše.

Zato smo v prostorih Centra vojaških šol v mariborski Kadetnici na Studencih večer nadaljevali s svečanostjo, kjer smo podelili najvišja regijska priznanja za delo na področju zdravstvene nege in babištva – Srebrni znak. Večer smo namenili vsem, ki so bili z nami in vsem, ki so v našem spominu zapisani kot ljudje, katerih življenjsko poslanstvo je skrb za ljudi, tistim, ki so bili na svojih delovnih mestih, predsednicam skozi desetletja ter častnim članicam društva – brez njih ne bi praznovali že 70 let društvenega delovanja. Ob tej priložnosti so bili z nami državni svetnik za področje zdravstva mag. Peter Požun, podžupan Mestne občine Maribor Saša Pelko, izvršna direktorica Zbornice – Zveze Anita Prelec, predsedniki drugih regijskih društev in strokovnih sekcij pri Zbornici – Zvezi, predstavniki vodstev zavodov v regiji in drugi.

Hvala vsem, ki ste nas počastili s svojo družbo, in nam izrekli voščila, priznanja in spodbudne misli. Voščilu ste se pridružili tudi sodelavci iz zdravstvenih timov, najožji sodelavci, zdravniki in drugi, saj sodelujemo v skupnih prizadevanjih. Mnogi ste bili z nami, nagrajenci, vašimi in našimi sodelavkami, sodelavci.

Srebrni znak DMSBZT Maribor.

Najvišja priznanja nagrajujejo strokovni razvoj in dosežke na področju zdravstvene nege in babištva, krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in sodelavcev na področju oskrbe, ohranjanje in razvijanje profesionalnih in dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu ter pripadnost poklicni skupini in poklicno solidarnost.

Prejemnice priznanj srebrni znak so Tatjana Bolšec, upokojena medicinska sestra organizacijske enote Splošno zdravstveno varstvo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, Ana Gregl, diplomirana medicinska sestra, zaposlena na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo UKC Maribor, Stanislava Krajnc, diplomirana medicinska sestra, koncesionarka v patronažni zdravstveni dejavnosti in Radmila Perić, medicinska sestra, zaposlena na Oddelku za internistično intenzivno medicino UKC Maribor.

Ana Gregl

Poklicna pot Ane Gregl se je začela v Splošni bolnišnici Maribor na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo, kjer svojo pripadnost oddelku izkazuje še danes. Predaja se kirurškemu področju dela in skrbi za organizacijo ter vodenje zaposlenih v zdravstveni negi. Bila je prva medicinska sestra v mariborski regiji, ki je v Kliničnem centru Ljubljana opravila certificirano funkcionalno izobraževanje in si pridobila strokovna znanja s področja enterostomalne terapije ter tako postala prva enterostomalna terapevtka v takratni Splošni bolnišnici Maribor. Izobraževanje ji je dalo nova znanja s področja obravnave bolnikov vseh vrst stom in inkontinence. Izvajanje zdravstvene

nege na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo UKC Maribor dopolnjuje še kot enterostomalni terapevt. Več let je bila članica izvršnega odbora in tudi ustanovna članica Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji. Aktivno je sodelovala pri pripravi dokumentacije glede na potrebe pripomočkov za bolnike s stomo v domačem okolju. Prav tako je bila aktivno vključena v pripravo in izvedbo strokovnih izobraževanj in dokumentiranja s področja enterostomalne terapije.
Na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo je mentorica študentom Univerze v Mariboru, Fakultete za zdravstvene vede, kjer je izvoljena v naziv strokovna sodelavka za predmetno področje zdravstvena nega.
Kot diplomirana medicinska sestra in enterostomalna terapevtka opravlja svoje delo skrbno in odgovorno. Bolnikom, ki zaradi različnih obolenj med zdravljenjem pridobijo črevesno izločalno stomo, vliva upanje in jih skupaj s svojci pripravlja na življenje s stomo v domačem okolju. Sodelovala je pri ustanovitvi Posvetovalnice za nego stom na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo, kjer aktivno deluje še danes.
Vseskozi želi slediti razvoju stroke zdravstvene nege in enterostomalne terapije ter znanje s tega področja prenaša tudi na druge. Je predavateljica strokovnih vsebin enterostomalne terapije tako v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor kot tudi v Društvu Ilco, ki združuje bolnike s črevesno stomo. V prostem času pa se v svojem rodnem Lenartu vključuje v dejavnosti, ki jih izvaja Rdeči križ.

Z njenim predanim delom na področju enterostomalne terapije je v UKC Maribor zagotovljena kontinuiteta v strokovni obravnavi bolnikov s črevesno stomo in sledljivost uporabi sodobnih pripomočkov pri oskrbi stom.
Svoje znanje, sposobnosti, izkušnje in vrednote samoiniciativno prenaša tako na negovalni kot tudi na širši zdravstveni tim. Njena natančnost, vztrajnost, požrtvovalnost, humanost, čut do pacienta, odgovornost do dela ter prispevek k razvoju zdravstvene nege so vrednote, ki odlikujejo Ano Gregl.
Predlagatelji:
- Sodelavci Oddelka za abdominalno in splošno kirurgijo,
- Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege Kirurške klinike UKC Maribor,
- Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege UKC Maribor.

Radmila Perić
Radmila Perić se je po zaključeni srednji zdravstveni šoli v Prištini preselila v Slovenijo in začela graditi mozaik svoje karierne poti v takratni Splošni bolnišnici Maribor na Oddelku za internistično intenzivno medicino. Internistični zdravstveni negi je predana in pripadna že 36 let, zaupala je svojemu znanju in razmišljanju in si pridobila sloves dobre medicinske sestre. S svojim širokim znanjem deluje zdravstveno-vzgojno pri bolnikih in njihovih svojcih, dijakih, pripravnikih, sodelavcih in je odlična mentorica. Ves čas svojega poklicnega delovanja zagovarja vrednote v zdravstveni negi, kar je izkazovala tudi z lastnim delom. Strokovnost, organiziranost, resnicoljubnost in redoljubnost pri delu ter profesionalna komunikacija so njene vrednote.
Vsa leta delovanja na področju zdravstvene nege se zaveda, da je pri delu z akutno obolelimi bolniki nujno nenehno strokovno usposabljanje, zato svoje znanje redno nadgrajuje. S svojim vzgledom spodbuja sodelavce k pridobivanju novih znanj in aktivnemu sodelovanju.
Je aktivna članica Društva za srce in ožilje, kjer sodeluje pri številnih akcijah v sklopu preventivnega in zdravstveno-vzgojnega dela. Deluje v izvršnem odboru Krajevne skupnosti Rogoza in je podpredsednica Rdečega križa Rogoza, v okviru katerega je zbrala prostovoljne prispevke za nabavo defibrilatorja, ki so ga zdaj že namestili na javnem mestu v krajevni skupnosti. Prav tako sodeluje tudi pri številnih drugih humanitarnih akcijah, ki jih organizirata Rdeči križ in krajevna skupnost Rogoza.
Sodelavci so zapisali, da je Radmila s svojim humanim in hkrati profesionalnim pristopom do bolnikov in njihovih svojcev vzgled vsem sodelavcem. Je srčna, polna empatije in vedno pripravljena pomagati drugim, s svojo prizadevnostjo prispeva dragocen delež k humanizaciji odnosov v zdravstveni negi in širše v družbenem okolju.
Posluh za bolnike in sodelavce, strokovno znanje, odgovornost, dobra organizacija, profesionalna komunikacija, srčnost, toplina in tudi kolegialnost – to so vrline medicinske sestre Radmile Perić.
Predlagatelji:
- Sodelavci Internistične nujne pomoči UKC Maribor,
- Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege Klinike za interno medicino UKC Maribor,
- Kolegij strokovnih vodij zdravstvene nege UKC Maribor.

S svojo prisotnostjo ste izkazali spoštovanje in priznanje zdravstveni in babiški negi ter poslanstvu, ki ga opravljamo. Sporočali ste zavedanje, da so za odgovorno delo ob bolniku potrebna sožitja in skupna prizadevanja vseh, kar je še posebej spodbudno.
Osrednji namen večera je bil izkazati spoštovanje prizadevanjem, ki so preživela dolga desetletja družbenih sprememb in nekaterih prelomnic v naših življenjih in družbi ter izkazati spoštovanje in priznanje vlogi zaposlenih v zdravstveni negi in babištvu, ki na vseh ravneh delovanja odgovorno razvijajo svoje strokovno področje.
Podelili smo priznanja za delo, ki je častno, ker ga preplavlja ne le dolžnost, ampak tudi zavzetost, nagrajencem, ki svoje vrednosti ne vežejo na priznanja drugih, temveč potrditev pri delu iščejo v njegovem namenu.
Bilo nam je lepo, pokazali smo, da cenimo, kar imamo. To ste, spoštovane kolegice in kolegi, izrazili s svojo prisotnostjo, ki kaže na to in je izraz stanovske pripadnosti, ki je neprecenljiv.

Z leve proti desni: Ksenija Pirš, Radmila Perić, Milena Frankič, Tatjana Bolšec, Ana Gregl, Stanislava Krajnc, Anita Prelec.

Priznanja Pridna mravlja Urgentnega centra za leto 2017

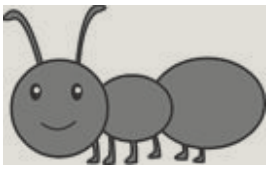

Avtor: Roman Košir
Foto: arhiv Urgentnega centra

Urgentni center UKC Maribor šteje že 14 specializantov urgentne medicine, v letu 2018 pa pričakujemo prvega specialista. Počasi uresničujemo vizijo razvoja oddelka s svojimi zdravniki, kar je poleg prostorov in opreme predpogoj za razvoj oskrbe urgentnih pacientov v UKC Maribor. Zaradi pridnega in zavzetega dela vseh zdravnikov je bilo zelo težko izbrati Pridne mravlje za leto 2017.

Z veseljem sporočam, da smo letos podelili tri priznanja za poseben doprinos in trud k razvoju oddelka. Za največ preživetih ur v letu 2017 v urgentnem centru je prejel priznanje Miloš Živković, za trud pri organizaciji izobraževalnih sestankov za zdravnike UC v letu 2017 je prejel priznanje Metin Omerović in za trud pri organizaciji izobraževalnih sestankov za osebje UC v letu 2017 je prejela priznanje Damjana Kunej.

Prejemnikom priznanj še enkrat v imenu vseh zaposlenih zdravnikov in osebja v urgentnem centru iskreno čestitam in se zahvaljujem za marljivo delo.

Predsednik Vlade RS in župan MOM sta na novoletni dan obiskala tudi UKC Maribor

Avtor: Š. Š.
Foto: Andrej Petelinšek (Večer)

Predsednik Vlade RS se je na novoletni dan mudil v Mariboru. Med drugim je obiskal tudi UKC Maribor. V porodnišnici je obiskal prvorojenega v letu 2018 po imenu Jan in staršem čestital ter jim podaril simbolično darilo. Srečal se je tudi z dežurno porodničarko in ostalim zdravstvenim osebjem porodnišnice. Obisk je nadaljeval še v Urgentnem centru UKC Maribor. Prav tako je porodnišnico in osebje Urgentnega centra obiskal župan Mestne občine Maribor Andrej Fištravec.

170. krvodajalec, ki je kri daroval stotič

Avtor: Š. Š.
Foto: R.G.

V Centru za transfuzijsko medicino UKC Maribor smo v torek, 6. marca 2018, sprejeli krvodajalca, ki je svojo kri daroval stotič.

170. mesto krvodajalca stokratnika na Centru za transfuzijsko medicino je zavzel Ludvik Smogavc iz Oplotnice. Svojo kri je v mariborski bolnišnici prvič daroval 25. marca 1977. Polno kri je daroval 93-krat, 1-krat plazmaferezo in 5-krat tromboferezo.

Nov odvzemni dan krvi
V Centru za transfuzijsko medicino so od 1. januarja 2018 v urnik odvzemov krvi dodali dodatni dan za krvodajalce, in sicer vsak ponedeljek od 7. do 11. ure. Po novem so za vse krvodajalce na voljo naslednji odvzemni dnevi krvi v CTM:
- v ponedeljek od 7.00 do 11.00,
- v torek od 7.00 do 17.30 in
- v četrtek od 7.00 do 11.00.

Praznični december na Kliniki za pediatrijo

Avtor: Š. Š.
Foto: R. G., Š. Š., T. Š. M., Dostop.si

Na Kliniki za pediatrijo je bilo v lanskem decembru zelo veselo. Otroci, ki so praznične dni preživljali v bolnišničnem okolju, so bili deležni najrazličnejših delavnic, obiska Božičkov in obdarovanj. Številna društva, podjetja in študenti so se v času veselega decembra spomnili na otroke, ki so bili zaradi bolezni v bolnišnici.

Novembra so vsi študenti Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru zbirali različne stvari za otroke. Zbrali so ogromno knjig, barvic, voščenk, copatov in igrač, primernih za otroke vseh starosti. Zbrano so 15. decembra 2018 podarili otrokom na Kliniki za pediatrijo.

Pošta Slovenije je 18. decembra 2018 vse otroke, ki so tisti dan preživeli na Kliniki za pediatrijo, presenetila z darili, ki sta jih razdelila poštar Pavli in Božiček.

Podjetje Neuroth je 19. decembra 2018 otrokom na Kliniki za pediatrijo podarilo družabno igro Cviiilko, ki so jo zasnovali za preverjanje sluha. Družabna igra je namenjena vsem, ki so željni zabave in so stari od 5 do 99 let. Sestavljena je iz slikovnih kart in šestih rumenih cvilkov. Otroci so z navdušenjem preizkusili novo družabno igro.

Na pobudo in v organizaciji članov Jamarske reševalne službe Slovenije ter v sodelovanju z Radiem Center so se 21. decembra 2018 iz 4. nadstropja stavbe Klinike za pediatrijo spustili Božički. Božički so presenetili in z darili razveselili male junake, ki so predpraznične dni preživljali v bolnišnici. Za še nekoliko bolj posebno presenečenje so poskrbeli Nika Zorjan, skupina BQL in Žan Serčič.

Avtorica knjige Mali pošastko Lucija Smolnik je 20. decembra 2018 skupaj s hčerko razveselila male junake na Kliniki za pediatrijo z branjem zgodbic iz omenjene knjige. Knjiga Mali pošastko je nastala v sodelovanju mame Lucije in njene desetletne hčerke Katarine. Deset zgodbic, ki opisujejo dogodivščine malega pošastka, je združenih z mislimi o notranjem svetu človeka, ki so odsev povedanih zgodb. Ilustracije, ki jih je ustvarila Katarina, so ustvarjene posebej za omenjeno knjigo. Avtorici sta Kliniki za pediatrijo podarili deset knjig z naslovom Mali pošastko.

Predstavniki Kluba študentskih in dijaških družin Maribor so z otroki na pediatriji izdelovali božične okraske in z njimi tudi okrasili božično jelko v preddverju Klinike za pediatrijo. V okviru projekta obdarovanja otrok študentskih družin so tudi za otroke na pediatriji zbrali ogromno rabljenih igrač. Otroci so si igrače lahko izbrali in jih odnesli domov.

Podjetje Intrade d.o.o. je 22. decembra 2018 Kliniki za pediatrijo podarilo šest TV sprejemnikov in dve igralni postaji Playstation. Otrokom, ki se zdravijo na Kliniki za pediatrijo, so s podarjeno opremo popestrili preživljanje bolnišničnih dni.

Konec decembra je male junake na pediatriji obiskal Dedek Mraz in jih razveselil z darili.

Osebje Klinike za pediatrijo se iskreno zahvaljuje vsem, ki so po svojih najboljših močeh prispevali k ustvarjanju prijetnega prazničnega vzdušja z obdarovanji in omogočili otrokom lepše preživljanje prazničnih dni v bolnišnici.

Mariborski policisti so decembra pozivali, naj prazniki ne ostanejo v slabem spominu, poškodbe zaradi pirotehničnih sredstev so namreč lahko hude in trajne!

Avtor: Anita Kovačič Čelofiga
Foto: R. G.

Da bi prazniki minili prijetno, varno in predvsem brez nepotrebnih poškodb, smo tiste, ki se pirotehničnim sredstvom preprosto ne morejo odreči, v lanskem decembru pozivali k uvidevni in predvsem pravilni rabi pirotehnike. Nepremišljena, neprevidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov namreč lahko povzroči telesne poškodbe, vznemirja ljudi in živali, onesnažuje okolje ter povzroča materialno škodo.

Tudi mariborski policisti rabi pirotehničnih izdelkov namenjamo posebno pozornost. Kot je na novinarski konferenci 21. decembra 2017 povedal Boris Lukežič iz Sektorja uniformirane policije na Policijski upravi Maribor, policisti izvajajo različne preventivne in represivne aktivnosti, namenjene preprečevanju posledic nepremišljene in objestne rabe pirotehničnih sredstev. Policisti bodo samostojno in v sodelovanju z raznimi inšpekcijskimi službami izvajali nadzore mest, na katerih bi lahko potekala preprodaja teh izdelkov.
Policisti PU Maribor smo od konca novembra 2016 pa do 10. januarja 2017, obravnavali 30 (v letu pred tem 5) kršitev v zvezi z nedovoljeno uporabo pirotehničnih izdelkov. V večini primerov je šlo za mladoletnike (21), od tega je bilo osem otrok. Zoper mladoletnike je bil zaradi kršitve določb Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (48. člen) podan obdolžilni predlog na pristojno sodišče. Zaradi nepravilne rabe pirotehničnih sredstev lani k sreči nobena oseba ni bila telesno poškodovana (v enakem obdobju pred tem 2). V štirih primerih (1) je bila zaradi uporabe pirotehničnih izdelkov povzročena materialna škoda. Pri opravljanju operativnih nalog so policisti v tem obdobju zasegli skupno 3.248 (124) pirotehničnih izdelkov.
Kot je še povedal Lukežič, je prodaja ognjemetnih izdelkov kategorije F1, katerih glavni učinek je pok, fizičnim osebam dovoljena od 19. do 31. decembra, njihova uporaba pa je dovoljena od 26. decembra do vključno 1. januarja.
Pozivom policije za previdno rabo pirotehnike so se pridružili tudi zdravniki. »Z veseljem lahko povem, da v času zadnjih božično-novoletnih praznikov na Oddelku za plastično in

Z leve: Dunja Mach Ogrizek, mag. Vera Bevc, prim. Erik Vrabič in Boris Lukežič.

rekonstruktivno kirurgijo UKC Maribor nismo obravnavali nobene poškodbe zaradi uporabe pirotehničnih sredstev,« je dejal vodja tega oddelka, prim. Erik Vrabič. »To sicer ne pomeni, da teh poškodb ni bilo. Lahko je šlo za kakšne manjše poškodbe, ki niso zahtevale zdravniške pomoči ter so bile oskrbljene v ambulantah oziroma v urgentnem centru. K nam namreč prihajajo le tisti z najtežjimi poškodbami, ki zahtevajo bolnišnično zdravljenje. Najpogosteje gre za poškodbe, pri katerih so prizadete roke, oziroma površina telesa (raztrganine in opekline). Lahko gre tudi za poškodbe vida ali sluha.

Kot je povedala mag. Vera Bevc, predstojnica Zavoda RS za šolstvo (OE Maribor), se v zadnjih letih v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah le še izjemoma srečujejo z uporabo pirotehničnih sredstev. Poudarila je še, da se moramo z otroki in mladostniki pogovarjati o nevarnostih pirotehničnih sredstev, in sicer načrtno ter sistematično.

Praznično vzdušje si lahko pričaramo tudi brez nadležnega pokanja, ki vznemirja živali. Kot je povedala Dunja Mach Ogrizek, kinologinja – inštruktorica iz Kinološkega društva Maribor, psi slišijo višje frekvence kot ljudje. Če ljudje zaznamo pok v razdalji do metra in pol, ga psi slišijo do šest kilometrov daleč. »Pomembno je, da imamo pse med sprehodom pripete na povodcih in da se izogibamo mest, kjer bi lahko prišlo do uporabe pirotehničnih sredstev. Ob pokanju psa ne tolažimo. Ostanemo mirni in preusmerimo pozornost drugam. Psi stres izražajo na različne načine: tresejo se, slinijo, hitro dihajo, cvilijo, odklanjajo hrano, begajo po prostoru, iščejo tolažbo, bruhajo ali skušajo pobegniti,« je še dejala in tiste, ki posegajo po pirotehničnih sredstvih, opomnila tudi na divje živali, ki so prepuščene same sebi.

Poklon 50. obletnici ultrazvoka

Avtorja: prim. prof. dr. Marjan Skalicky, Tadej Petreski, študent Medicinske fakultete Univerze v Mariboru

Zaradi številnih pomembnih odkritij in dogodkov v zgodovini dandanes vsako leto predstavlja nekakšno obletnico. Tako letos beležimo stoletnico najsmrtonosnejše pandemske gripe v človeški zgodovini – španske gripe, 150-letnico vzpona cesarja Meijija, ki je omogočil modernizacijo Japonske in kar 200-letnico izdaje knjige Frankenstein avtorice Mary W. Shelley.

Da pa se ne osredotočamo le na spomine, ki so se začeli nekje v tujini, se ozrimo po lokalni zgodovini, in sicer k Splošni bolnišnici Maribor leta 1968. Pred točno 50 leti je prim. Igor Japelj kot prvi v Maribor in Slovenijo vpeljal rutinsko ultrazvočno diagnostiko nosečnic. Nekaj let kasneje mu je sledil internist prof. dr. Marjan Skalicky, ki se je veščine priučil od prim. Japlja in leta 1975 začel z izvajanjem abdominalnega ultrazvočnega pregleda na gastroenterološkem odseku Oddelka za interno medicino Splošne bolnišnice Maribor. Nedvomno je njuno početje navdušilo številne zdravnike, da so tudi sami poprijeli za sondo in si tako odprli pogled v notranjost človeka, ki je bil v nasprotju z ostalimi dosegljivimi metodami neškodljiv. Tako so se na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru vpeljali številni predmeti in tečaji, ki so bodočim zdravnikom omogočili zgodnje srečanje z ultrazvočnimi aparati in navdihnili generacije za nenehno izpopolnjevanje svojih veščin.

Ker pa se tehnologija nenehno razvija in ima učenje ultrazvočne diagnostike zgolj na simulatorjih in zdravih posameznikih omejen obseg, so študentje MF z uresničeno dolgoletno idejo prim. prof. dr. Marjana Skalickyja v letu 2018 prejeli novo pridobitev, in sicer prenosni ultrazvočni aparat Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, ki je dosegljiv na Kliniki za interno medicino UKC Maribor. Študentom na praksi v 6. letniku omogoča naslednji korak v izvajanju internističnega statusa. Z njim lahko poustvarijo in spremljajo najdbo predhodno opravljenega uradnega specialističnega ultrazvočnega pregleda brez obremenitve bolnišničnih aparatov in že obstoječe znanje uporabe ultrazvočne diagnostike dopolnijo še s slikami raznih bolezenskih stanj. Vse to je seveda mogoče le s podporo mentorjev iz UKC Maribor, kjer je vlogo koordinatorja za študentski ultrazvok prevzel izr. prof. dr. Sebastjan Bevc, ki v sodelovanju s študenti skrbi za varno in smotrno uporabo ultrazvočne naprave.

Tradicionalni prednovoletni sprejem za zaposlene v UKC Maribor

Avtor: Š. Š.
Foto: R. G.

Ob koncu leta je v jedilnici potekal že tradicionalni prednovoletni sprejem za vse zaposlene v UKC Maribor. V uvodnem delu je Komorni medicinski orkester pripravil glasbeno spremljavo v prazničnem vzdušju. Svetovalec direktorja Janez Lencl je vse prisotne pozdravil in se jim v imenu direktorja, ki je bil žal nepričakovano zadržan, zahvalil za trud in delovno vnemo, ki so jo izkazovali skozi leto. Za pogostitev je tudi tokrat poskrbelo osebje naše kuhinje, ki je pripravilo odlične dobrote za vsak okus.

Sprejem upokojencev v letu 2017

Avtor: Š. Š.
Foto: T. Š. M.

Odhod v pokoj je prelomnica v življenju, ko se poslovimo od ustaljenega delovnega vsakdana in se podamo v nov način življenja. V UKC Maribor že nekaj let zapored v začetku leta pripravimo slavnostni sprejem za vse, ki so se upokojili v minulem letu. Tako smo konec januarja na slavnostni sprejem povabili 29 zaposlenih, ki so se upokojili v letu 2017.

Dogodka se je udeležilo 16 zaposlenih, ki se jim je direktor UKC Maribor prof. dr. Vojko Flis osebno zahvalil ter jim podaril zahvalno plaketo s cvetom. Za prijetno glasbeno vzdušje je tudi tokrat poskrbel Komorni orkester Maribor z izvedbo dveh narodnih pesmi. Po skupinskem fotografiranju je sledil še družabni del ob sladkih dobrotah in kavici iz naše kuhinje.

»Nekdo danes sedi v senci, ker je nekdo nekoč posadil drevo.«
Warren Buffet

Pustovanje na Oddelku za psihiatrijo

Avtor: Ivanka Videčnik
Foto: arhiv Oddelka za psihiatrijo

Na pustni torek, 13. februarja 2018, smo se zaposleni na Oddelku za psihiatrijo pridružili pustnemu rajanju na našem oddelku. Na ta način skrbimo, da pustne šege in običaji ne gredo v pozabo. Pust je starodavna šega, ki izvira še iz rimskih časov. Je čas veselja ob pripravah na pomlad in čas, ko skriti za pustno šemo lahko povemo vse tisto, kar si drugače ne bi upali. Maškarado so popestrili tudi kurenti s Ptujskega polja, ki so nam pomagali priklicati pomlad, veselje in srečo.

Pustovanje

Oddelek za onkologijo ali Pekarna Miš Maš.

Mačke in Miši
Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk ter Oddelek za onkologijo

Razstava na Oddelku za endokrinologijo in diabetologijo

Avtor: Urška Jodl Skalicky
Foto: R. G.

Franc Skerbinek je skupaj z zaposlenimi na Oddelku za endokrinologijo in diabetologijo na ogled postavil akvarele, ki jih je naslikal med svojim bivanjem v bolnišnici. Ta majhen, vendar prijeten dogodek, je številnim bolnikom na oddelku popestril in obarval bivanje v bolnišnici.
Franc Skerbinek je amaterski slikar, ki se udeležuje številnih razstav doma in po svetu ter dosega velike uspehe. Lani in letos se je odzval na povabilo francoskega nacionalnega združenja za umetnost in svoja dela razstavljal v pariškem Louvru. Povabljenih je bilo trinajst kanadskih in trinajst evropskih slikarjev – med njimi tudi Franc Skerbinek. Letos spomladi ga vabijo v Nico, nato morda sledi še razstava v Johannesburgu.

Stavka

Avtor: Helena Fluher
Foto: M. M.

V UKC Maribor je bila 13. februarja 2018 izvedena dvourna stavka, organizirana s strani Sindikata delavcev v zdravstveni negi.
Stavka je bila organizirana zaradi neuspešnih poskusov dogovora z vlado pri reševanju problematike zdravstvene nege.
Zaposleni v zdravstveni negi delajo vse dni v letu, ponoči, med vikendi in prazniki. Naše delo je premalo vrednoteno, še posebej v zadnjem času, ko je vlada s popuščanjem na pritiske posameznih poklicnih skupin selektivno dvigala plače in so zato nastale nove anomalije. S tem vlada kaže, da ni sposobna izpeljati dogovora na ravni socialnega dialoga in sindikate sili v zaostrovanje sindikalnih aktivnosti.
Že vrsto let si prizadevamo za uveljavitev kadrovskih standardov in normativov, ki so zapisani v Modri knjigi standardov in normativov za zdravstveno in babiško nego ter oskrbo.
Pomanjkanje kadra v zdravstveni negi ponekod že dosega kritične meje, zaposleni so iztrošeni, kar se odraža tudi v bolniških odsotnostih in slabih odnosih.
Svoje zahteve vežemo tudi na dogovorjeno z zdravniki, saj si ne moremo predstavljati delovanja zdravstvenega sistema brez ustrezne primerljivosti zdravstvenih delavcev in sodelavcev.
V primeru nedogovora z vlado bomo sindikalne aktivnosti stopnjevali. Vodstvo bolnišnice nas je pri naših prizadevanjih podprlo in na njihovo podporo računamo tudi v prihodnje.
Za konec še citiram besede predsednice SDZNS Jelke Mlakar: »Zahtevamo tisto, kar bi nam država morala ponuditi na pladnju, če bi ji bilo mar za lastne državljane in zdravo deželo, ki bi bila v ponos vsem, ki tukaj živimo, a se to še ni zgodilo.«

VOLITVE DELAVSKEGA ZAUPNIKA ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

V UKC Maribor smo imeli že večkrat volitve delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, vendar volitve niso uspele zaradi premajhne udeležbe zaposlenih na volitvah.

Delavci se premalo zavedamo, da smo z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu (UL RS, št. 43/2011) dobili večjo možnost sodelovanja pri zagotavljanju boljših in varnejših pogojev za delo.

Zakonodaja določa, da je delodajalec dolžan:

- zagotavljati varnost in zdravje delavcev z vseh vidikov, povezanih z delom,
- organizirati ocenjevanje tveganja,
- izbrati osebo ali osebe, ki bodo izdelale oceno tveganja, in zagotoviti njihovo usposobljenost,
- ocenjevati tveganja in izvajati varnostne ukrepe,
- posvetovati z zaposlenimi ali njihovimi predstavniki ter z osebami, ki so zadolžene za organizacijo in izdelavo ocene tveganja ter z osebami, ki izvajajo preventivne ukrepe,
- razpolagati s pisnim dokumentom o oceni tveganja,
- voditi dokumentacijo z ocenjevanjem tveganja ob posvetovanju z delavskim zaupnikom ali ga celo vključiti v delo ter mu omogočiti dostop do te dokumentacije,
- zagotoviti, da so vse osebe, ki delajo na delovnih mestih, na katera se nanaša ocena tveganja, obveščene o vseh nevarnostih in o poškodbah, ki so jim lahko izpostavljene, ter vseh varnostnih ukrepih, sprejetih za preprečevanje teh poškodb.

Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu ima pravico oz. dolžnost, da:

- sodeluje pri izdelavi ocene tveganja,
- svoje nadrejene ali delodajalca opozarja na tveganja, ki jih je opazil,
- poroča o spremembah na delovnem mestu,
- je obveščen o tveganjih za delavčevo varnost in zdravje ter ukrepih, potrebnih za odpravljanje ali zmanjšanje teh tveganj,
- zaprosi delodajalca, naj sprejme ustrezne ukrepe in predlaga možne rešitve za zmanjšanje nevarnosti ali odstranitev nevarnosti, s svojim sodelovanjem prispeva k temu, da lahko delodajalec zagotavlja varno delovno okolje,
- ima pravico prisostvovati inšpekcijskemu nadzoru, kadar ta opravlja nadzor nad zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu ter izrazi svoja opažanja.

Zaposleni še vedno nismo dovolj seznanjeni z oceno tveganja na delovnem mestu in pomembnosti vloge delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, ki bi s svojim sodelovanjem prispeval k varnemu in zdravemu delovnemu okolju ter odpravljanju težav, kot so npr. neustrezna delovna oprema, klimatske razmere, preobremenitve zaradi pomanjkanja kadra itd.

Volitve za delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu bodo 11. aprila 2018. Pozivamo vse zaposlene, da z udeležbo na volitvah in oddajo svojega volilnega glasu dokažemo, da nam ni vseeno, v kakšnih delovnih pogojih delamo, saj je prav, da imamo tudi zaposleni svojega predstavnika za varnost in zdravje pri delu.

POMEMBNO:

Pozivamo vse zaposlene, da na volitvah za delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu 11. aprila 2018 z udeležbo in oddajo svojega volilnega glasu dokažemo, da nam ni vseeno, v kakšnih delovnih pogojih delamo, saj je prav, da imamo tudi zaposleni svojega predstavnika za varnost in zdravje pri delu.

Darja Pernek

predsednica Sindikata UKC Maribor

Demenca: v labirintu izgubljenih spominov

Avtor: Šefik Salkunić
Foto: osebni arhiv Šefik Salkunić

Vsak dan strmim v oči, ki govorijo: »Pomagaj mi, ne vem, kdo sem.« Kaj mi hočejo povedati, kaj želijo, ali bom znal pomagati …? Na enoti za gerontopsihiatrijo se vsak dan srečujem z istimi težavami in isto mislijo, da človek pred mano želi stopiti v stik, vendar ne ve, kako. Njegov govor je nezbran, nerazumljiv in celo boleč. Mogoče ga ne bom razumel, kakor si to želi, ampak se mu bom nasmejal, se ga dotaknil, mu ponudil topel čaj in lepo besedo. Mogoče bo to za začetek dovolj, da pridobim njegovo zaupanje in naklonjenost. Mogoče bo dovolj, da se bo spomnil prijatelja, znanca, svojega bližnjega, ki mu je pomagal, ga nasmejal na enak način, kakor sem ga jaz. Bremena demence ne nosijo samo oboleli, ampak tudi zdravstveni delavci, svojci in ljudje, ki se srečujejo z dementnim človekom. Pomembno je, da zdravstveni delavci ne čutijo neuspeha pri rečeh, ki jih pacient ne zmore narediti oz. opraviti v določenem trenutku. Moramo se zavedati, da smo vsi drugačni, oni še toliko bolj, ker potrebujejo naše vodenje, podporo, nego in osnovne razlage, ki so jih nekoč zelo dobro obvladali, danes pa so jim matematična neznanka. Demenca je še vedno ovita v tančico stigme in predsodkov. Je bolezen, ki krade spomine in sanje. Živimo v dobi, ko je čas dragocen, ampak ne v tolikšni meri, da je bolj pomemben kot naši svojci, prijatelji, pacienti, varovanci, ki so zboleli za demenco. Vzemimo si čas, poskusimo jim prisluhniti (tudi če jih ne bomo razumeli), nasmejmo se jim, bodimo strpni, srčni, peljimo jih na sprehod, kažimo jim slike iz mladosti … Mogoče bodo čez čas pozabili, ampak veselja, osebnega zadovoljstva in skupnih trenutkov nam bolezen – ne glede kako huda in nepravična – ne more ukrasti. Želim si, da demenca ne bi pokazala vseh svojih slabih strani, da bi upočasnila svojo pot in bi bila bolj usmiljena. Žal se dementni ljudje na koncu znajdejo v labirintu zmedenosti; do konca ostanejo sami in tavajo po praznih hodnikih z ovirami brez možnosti za izhod. Lahko jim nudimo luč upanja. Ta luč sveti samo kratek čas, ampak ko zasveti, vemo, da oni nas in mi njih potrebujemo.

MEDIACIJA

Mediacija je zaupen, neformalen postopek, v katerem nevtralna tretja oseba (mediator) pomaga strankama v sporu doseči mirno rešitev spora in obojestransko sprejemljiv dogovor.

Mediacijska pisarna je namenjena reševanju medsebojnih sporov med:
• pacienti in zaposlenimi v zdravstvu •
• zaposlenimi v zdravstvu, med oddelki •
• različnimi oddelki in vodstvom v zdravstvu •
• zdravstvenimi ustanovami •
• zdravstvenimi ustanovami in njihovimi poslovnimi partnerji •
• ostalimi vpletenimi v spore v zdravstvu •

Mediacije vodijo strokovno usposobljeni mediatorji za mediacijo v zdravstvu.

INFORMACIJE:

Lokacija: ZD Maribor, Ob parku 5, 2000 Maribor
Odgovorna oseba: Vesna Rečnik Šiško, dipl. org., mediatorka
Uradne ure: četrtek od 14.00 do 16.00 (po predhodnem telefonskem dogovoru)
Mobitel: 051 394 515
E-naslov: mediacijska.pisarna@zd-mb.si

24. Zimske športne igre zdravstvenih in socialnih zavodov mariborske regije

Avtor: Rebeka Gerlič
Foto: Arhiv UKC MB

V petek, 9. marca 2018, so že 24. zapored potekale smučarske igre zdravstvenih in socialnih zavodov mariborske regije. Tokrat smo se iger udeležili v večjem številu. Prijavljenih je bilo 200 smučarjev, od tega 70 iz UKC Maribor. Našemu kliničnemu centru je ponovno uspelo ponoviti uspeh preteklih let in obdržati skupno prvo mesto. Drugo mesto je zasedel ZD Maribor in tretje Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Tekma je potekala na že vsem znani progi Cojzarica, kjer smo po tekmovanju izvedli pogostitev in podelitev priznanj najboljšim.

Še enkrat čestitke vsem sodelujočim in zahvala direktorju UKC Maribor, ki nam je igre omogočil.

Uvrstitev sodelujočih ekip:

1 UKC MB
2 ZD MARIBOR
3 NLZOH

Tekmovalci so bili razdeljeni v starostne skupine. Rezultati do 3. mesta so naslednji:

Skupina A - ženske do 30 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	POLANEC NUŠA	ZD MARIBOR
2	ČOK LARA	NLZOH
3	PIŠEK URŠKA	ZD MARIBOR

Skupina A – moški do 35 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	SAPAČ ANDREJ	ZD MARIBOR
2	ŠOBER GREGA	ZD MARIBOR
3	SORŠAK ANDREJ	UKC MARIBOR

Skupina B – ženske od 31 do 40 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	GERLIČ REBEKA	UKC MARIBOR
2	KMETEC KLAUDIJA	UKC MARIBOR
3	ŠTAMBERGER KLANČAR	NLZOH

Skupina B – moški od 36 do 45 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	ZABAVNIK GORAN	UKC MARIBOR
2	JURIČ PETER	UKC MARIBOR
3	ROBIČ BORIS	UKC MARIBOR

Skupina C – ženske od 41 do 50 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	MLAKER JELKA	ZD SLOV. BISTRICA
2	PODLIPNIK BARBARA	NLZOH
3	RIBARIĆ SONJA	UKC MARIBOR

Skupina C – moški od 46 do 55

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	VESENJAK DAVORIN	ZD MARIBOR
2	ŠKRBEC ANTON	NLZOH
3	NAJI FRANJO	UKC MARIBOR

Skupina D – ženske, starejše od 50 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	ŠIJANEC KEBRIČ JASMINA	ZD MARIBOR
2	VELCA NEVENKA	ZD MARIBOR
3	ŽNIDARŠIČ RELJIČ ŠPELA	ZD MARIBOR

Skupina D – moški , starejši od 55 let

Mesto	Priimek in ime	Zavod
1	ROTER MATJAŽ	NLZOH
2	SORŠAK MILAN	UKC MARIBOR
3	KODER SILVO	UKC MARIBOR

Na MF UM priprave na EMŠP Dentalna medicina

Avtorji: Prof. dr. Ivan Krajnc, zasl. prof. dr. Dušanka Mičetić-Turk, Elvira Žibrat

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru so v polnem teku priprave na nov študijski program Dentalna medicina. Senat MF UM je na svoji 34. seji 21. 3. 2016 sprejel sklep, s katerim je bila imenovana Komisija za pripravo kurikuluma za študijsko smer Stomatologija oz. Dentalna medicina v sestavi: prof. dr. Dušanka Mićetić-Turk, predsednica, prof. dr. Sonja Pezelj-Ribarić, podpredsednica in člani: dr. Anita Fekonja, prim. asist. dr. Jernej Završnik, prof. dr. Ivan Krajnc, prof. dr. Radovan Hojs in prim. Gorazd Sajko. Predsednica in podpredsednica komisije sta bili zadolženi za pripravo kurikuluma, člani komisije na čelu z dekanom MF UM pa za organizacijska vprašanja. Senat Univerze v Mariboru je na 26. redni seji 24. 10. 2017 dal predhodno soglasje k pripravi vloge za akreditacijo novega EMAG študijskega programa 2. stopnje Dentalna medicina MF UM. Senat MF UM pa je na svoji 10. redni seji 20. 11. 2017 potrdil vlogo za akreditacijo novega enovitega magistrskega študijskega programa Dentalna medicina. Skrbno pripravljena vloga je v pregledu pristojnih univerzitetnih služb, po zaključenem postopku jo bo obravnavala Nacionalna komisija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS).

EMŠP Dentalna medicina na MF UM bo trajal 12 semestrov oz. 6. let v obsegu 5885 ur in je ovrednoten s 360 kreditnimi točkami (ECTS). Zaenkrat je predviden kot izredni študij s 25-imi vpisnimi mesti. Pogoji za vpis so podobni kot za vpis na študij splošne medicine (opravljena matura oz. zaključen katerikoli srednješolski program pred 1. 6. 1995; ob omejitvi vpisa bo pomemben uspeh pri splošni maturi, splošen uspeh v zadnjih dveh letnikih ter velik poudarek na uspehu na maturi pri matematiki, tujem jeziku in enem od naravoslovnih predmetov). Študijski program se bo odvijal v vseh učnih enotah matične fakultete, praktični del pa v laboratorijih dentalne medicine na MF UM in zobozdravstvenih ordinacijah v širši regiji SV Slovenije. Prehodnost bo skladno s pravili omogočena znotraj medicinskih študijskih programov. Po svoji sestavi in vsebini ponuja EMŠP Dentalna medicina študentom celovito znanje in jim omogoča doseganje postavljenih ciljev in načrtovane kompetence oz. učne izide za pridobitev naziva doktor oz. doktorica dentalne medicine na področju izobraževanja za reguliran poklic. Diplomanti bodo pridobili vedenja, potrebna za doseganje visokih standardov medicinske prakse in etike, tako pri skrbi za posameznike in populacijo kot za lasten strokovni razvoj.

EMŠP Dentalna medicina je zasnovan na osnovi primerjalne analize evropskih študijskih programov z Univerze v Oulu, Gradcu, Rijeki, Münchnu in Ljubljani. Ima ustrezno zastopanost medicinskih in drugih zdravstvenih vsebin ter omogoča študentom oz. diplomantom nadaljevanje študija na doktorski stopnji ali strokovni specializaciji, v celoti pa je odprt za vseživljenjsko strokovno usposabljanje in rast. Vsebinska zasnova in struktura novega študijskega programa študentu omogočata zaposlitev tako v domačem okolju kot v Evropi, in tudi akademsko napredovanje. Nov študijski program zagotavlja integracijo predmetov, aktivno vlogo študentov ter profesionalno uvajanje od prvega letnika študija naprej. Študentje bodo pridobili znanje o zdravju, ohranjanju zdravja, o boleznih, pa tudi o preventivnih ukrepih v kontekstu posameznika in njegovega položaja v družini in širši družbeni skupnosti tako z vidika splošnega zdravstva kot z vidika zobozdravstva. Pridobili bodo znanja in spretnosti osnovnih kliničnih veščin, kot so ugotavljanje poteka bolezni, izvajanje fizikalnih preiskav in interpretiranje njihovih rezultatov. Usposobljeni bodo za primerno izvedbo osnovnih tehničnih postopkov in spretnosti v komuniciranju s pacienti.

Skladno z Bolonjsko deklaracijo bo študentom zagotovljena prehodnost med posameznimi fakultetami in državami. Študentje dentalne medicine bodo pridobili strokovno znanje in kompetence s študijem teoretičnih in metodoloških konceptov, usposobljeni bodo za prenos in uporabo teoretičnega znanja v prakso ter za reševanje strokovnih in delovnih problemov. Usposobljeni bodo za iskanje novih virov znanja z uporabo znanstvenih metod, razvijali bodo zmožnost za sporazumevanje znotraj stroke in med strokami, razvijali bodo sodelovanje in delo v skupini, pridobili bodo strokovno kritičnost in odgovornost, samostojnost in samoiniciativnost pri odločanju in vodenju najzahtevnejših opravil na področju dentalne medicine. Izjemno pomemben sestavni del študijskega programa je tudi praktično izobraževanje v delovnem okolju zobozdravnika.

Študij se bo izvajal na podlagi najnovejših znanj in dognanj s področja stroke; vsi predmeti bodo posodobljeni z najnovejšimi dognanji ter objavami v strokovni in znanstveni literaturi. Tudi na področju pridobivanja veščin se bodo izvajale nenehne posodobitve praktičnega dela usposabljanja, tako v simuliranem kot kliničnem okolju. Študentom sta na voljo dva najsodobneje opremljena stomatološka simulacijska laboratorija, darilo medicinskih fakultet iz Oula in Würzburga, ki sta že v celoti opremljena in pripravljena za delo (simulatorji in zobozdravniške ordinacije z vsemi potrebnimi napeljavami in opremo).

Predmeti študijskega programa Dentalna medicina so hori-

zontalno vsebinsko povezani, posamezni predmeti so integrirani: histologija v anatomiji, fiziologija v več kliničnih predmetov: patologiji, farmakologiji s toksikologijo, interni medicini, kirurgiji ter pri sestavljenih kliničnih predmetih Klinična medicina I in II. Prav tako horizontalno izmenjavo omogočajo številni izbirni predmeti, pa tudi izbira oz. izmenjava izbirnih predmetov drugih študijskih programov znotraj Univerze v Mariboru. Vertikalna povezanost se kaže v nadgradnji vsebin po letnikih študija, tako da se v kliničnem delu nadgradi in poglobi predklinično znanje, oogoča jo tudi možnost mednarodnih izmenjav v okviru podpisanih pogodb. Medicinska fakulteta UM bo tudi v okviru študijskega programa Dentalna medicina spodbujala in nudila pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu, omogočeno jim bo publiciranje v znanstveni reviji Acta Medico-Biotechnica. Spodbuda za študentsko raziskovalno delo so tudi razpisane raziskovalne naloge za dekanove nagrade in dekanova priznanja. To pa je odlična baza tudi za prihodnje študente dentalne medicine, saj se bodo lahko poslužili dosedanjih izkušenj in izgradili lastno raziskovalno stomatološko bazo. Visoki standardi, ki veljajo za študente splošne medicine, bodo tako veljali tudi za študente dentalne medicine; upravičeno je pričakovanje, da bodo aktivno vključeni v vse organizirane dejavnosti študentov.

Študentom dentalne medicine bo študij pomembno olajšan, saj fakulteta deluje v praktično novih prostorih in z optimalnimi delovnimi pogoji, na fakulteti velja eden najbolj dodelanih tutorskih sistemov, odlično opremljeni simulatorji in laboratorij kliničnih veščin bodo pomembno olajšali študij. Izjemno sodelovanje je vzpostavljeno med visokošolskimi učitelji in študenti v okviru Centra za izobraževanje v medicini, kar bo prav tako na voljo tudi študentom dentalne medicine. Nadalje bo študentom na voljo ustrezna študijska literatura v slovenščini in v angleščini. Priporočljiva literatura visokošolskih učiteljev partnerske Medicinske fakultete Rijeka bo prevedena v slovenski jezik in študentom na voljo v zadostnem številu. Habilitirani visokošolski učitelji partnerske fakultete bodo angažirani v izvajanje strokovnih predmetov s področja dentalne medicine, saj v Mariboru žal nimamo zadostnega števila habilitiranih visokošolskih učiteljev s tega področja. Na doktorski študij biomedicinske tehnologije MF UM so trenutno vpisani mladi doktorji dentalne medicine, ki bodo sčasoma lahko prevzeli delo v pedagoškem in znanstvenoraziskovalnem procesu v okviru novega študijskega programa.

Po zaključenem 6-letnem izobraževanju bo diplomant poznal preventivno, diagnostično in terapevtsko zobozdravstvo ter imel ustrezne klinične izkušnje, pridobljene pod nadzorom mentorjev.

Ideja o študiju stomatologije niti ni nova, saj je v času od 1960-1969 v Mariboru delovala Višja stomatološka šola, katere diplomanti so dobili naziv višji dentist in so lahko nadaljevali študij dentalne medcine na Medicinski fakulteti v Ljubljani ter dobili naziv dr. dent. med. Kot je v monografiji Deset let MF UM zapisal prim. Aleksander Sterger, je šola leta 1964 dobila tudi ustrezne prostore v Žitni ulici, ko pa je ljubljanska fakulteta leta 1966 sprejela odločitev o odpravi stopenjskega študija stomatologije, so prenehali pogoji za delovanje Višje stomatološke šole v Mariboru in je leta 1969 prenehala obstajati. Na njej je v času od 1963 do 1971 diplomiralo 278 slušateljev.

Podobni razlogi, kot so vodili pri ustanavljanju druge slovenske medicinske fakultete, veljajo pravzaprav tudi za dentalno medicino, kjer je težav še več. Primerjalni podatki EUSTAT za leto 2015 kažejo, da ima Slovenija 67 dentistov na 100000 prebivalcev, kar jo uvršča v drugo polovico evropskih držav, velik in dolgoročen problem kaže tudi demografska slika, saj smo država z najhitreje starajočim se prebivalstvom. Čakalne dobe so nerazumno, a glede na situacijo, verjetno realno dolge. Če smo se lahko še nedavno pohvalili z visokim priznanjem za odlično organizirano preventivno zobozdravstvo, smo na dobri poti, da bo to le lep spomin iz nekih drugih časov. Tudi slabosti dodatnega zdravstvenega zavarovanja so se najprej pokazale v zobozdravstvu, saj je treba za večino storitev krepko seči v lasten žep. Razlogov za oblikovanje drugega študijskega programa – Enovitega magistrskega študijskega programa dentalna medicina je več kot dovolj. Pričakovanja snovateljev so seveda, da bodo vse pristojne službe natančno pregledale program, ponudile morebitne predloge za izboljšanje in ga končno tudi potrdile. Ob tem ostaja snovalcem pričakovanje, da bodo diplomanti v prvi vrsti iskali svoje mesto v domačem okolju, ki mora postati bolj stimulativno, in ne bodo nemudoma iskali zaposlitve v tujini, kar jim bo mednarodno primerljiv študijski program tudi omogočal.

Prof. dr. dr. h. c. Kyösti Oikarinen, specialist oralne in maksilofacialne kirurgije, nekdanji dekan Medicinske fakultete Oulo, Univerze v Oulu, Finska, ki je bil med drugim iniciator bogate donacije prvih stomatoloških simulatorjev za MF UM in je postal leta 2016 častni doktor Univerze v Mariboru, je po pregledu pripravljenega kurikuluma novega Enovitega magistrskega študijskega programa dentalna medicina v sklopu Medicinske fakultete Univerze v Mariboru napisal pozitivno ekspertno mnenje. Med drugim je zapisal, da je študij zasnovan na profesionalnem vedenju in so vse vsebine posodobljene z najnovejšimi objavami in ugotovitvami. Nadalje ugotavlja, da je predvideno nenehno posodabljanje pridobivanja praktičnih znanj in veščin v simuliranem in kliničnem okolju. Po oceni prof. dr. dr. h. c. Kyöstija Oikarinena je EMŠP Dentalna medicina na MF UM visoko kakovosten študijski program v vseh podrobnostih, saj vsebuje vse nujno potrebne elemente za implementacijo sodobnega dodiplomskega študija ter izrazil vso podporo programu z željo, da bo kot tak tudi sprejet. Tudi dekan Semmelweis University iz Budimpešte prof. dr. Gerber Gábor je predlagan študijski program ocenil kot visoko kakovosten v vseh delih, ki kot tak zagotavlja sodoben dodiplomski in podiplomski študij dentalne medicine. Svojim kolegom na MF UM je izrazil popolno podporo pri uresničevanju načrtov.

Z doc. dr. Andražem Stožerjem o novostih in nadaljnjem razvoju fiziologije

Avtorica: Elvira Žibrat
Foto: doc. dr. Maša Skelin Klemen

V tretjem nadstropju Medicinske fakultete Univerze v Mariboru se kar množijo table, na katerih so najvidnejši članki in raziskovalni rezultati naših raziskovalcev, visokošolskih učiteljev, avtorjev, ki vztrajno in uspešno promovirajo fakulteto, in kar je še pomembneje, krepijo vlogo relativno mlade fakultete v raznoterem svetu znanosti. Nadaljujemo s predstavitvami najbolj vidnih raziskovalcev zlasti mlajše generacije, pred katero so ne le naloge, ki izvirajo iz razvojnih načrtov fakultete, temveč predvsem in zlasti izzivi v prihodnosti.

Da lahko ta prinese domala vsak dan nove izzive, dobro ve eden najbolj opaznih raziskovalcev in visokošolskih učiteljev, doc. dr. Andraž Stožer, ki od leta 2008 diha s fakulteto in velja za znanstvenika z izjemnim potencialom, da v prihodnosti pomembno prispeva k nadaljnjemu razvoju fakultete. Izjemno nadarjenost je pokazal že kot študent Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, saj jo je zaključil z najvišjo povprečno oceno študija v novejši zgodovini fakultete. Podiplomski študij je zaključil na Medicinski fakulteti UM. Na Inštitutu za fiziologijo je bil sprva zaposlen kot mladi raziskovalec, nato asistent in od leta 2013 kot docent. Od študijskega leta 2015/16 je predstojnik Katedre za fiziologijo in sonosilec predmeta Fiziologija, član Senata MF UM, član Habilitacijske komisije in več let predsednik Komisije za kakovost. Od študijskega leta 2014/15 redno gostuje kot učitelj tudi na Medicinski univerzi na Dunaju. V času študija je leta 2005 prejel diplomo prof. Janeza Plečnika in leta 2009 Oražnovo priznanje za najboljše študijske dosežke. Na MF UM je leta 2014 prejel priznanje prof. dr. Zore Janžekovič in leta 2016 Dekanovo priznanje za posebne zasluge. Največ raziskovalnega dela z ekipo posveča proučevanju sladkorne bolezni, odkrivanju novih diagnostičnih metod, iskanju vzrokov zanjo in novejših metod zdravljenja; da na kongresih pobira nagrade za najboljše prispevke, je že kar pričakovano.

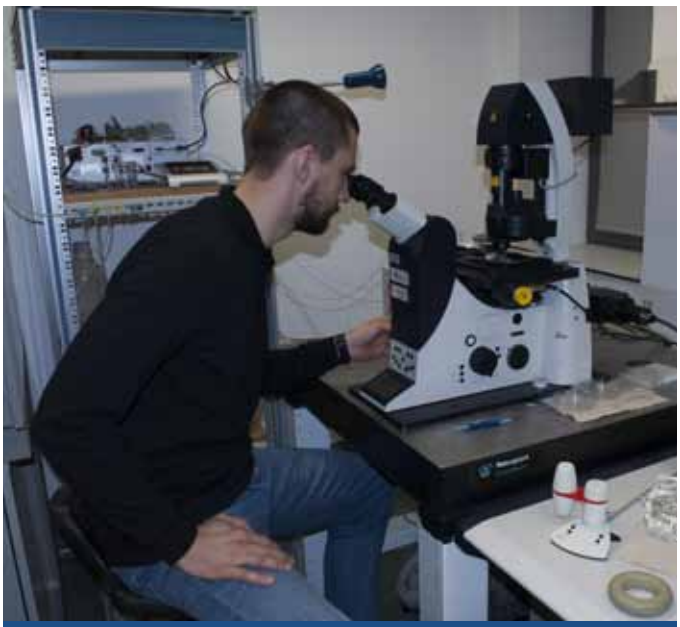
Doc. dr. Andraž Stožer

Slovenska znanstvena fundacija mu je podelila listino finalista izbora Komunikator znanosti za leto 2017, in kot so zapisali v obrazložitvi: »... še posebej ga odlikuje njegova vsestranskost komuniciranja ztnanosti, saj v različnih oblikah (publikacijah, člankih, konferencah, javnih predavanjih, videih) nagovarja zelo širok spekter javnosti, od ožje raziskovalno-znanstvene, strokovne, splošne, do političnih odločevalcev na različnih ravneh in nenazadnje tudi najzahtevnejše skupine slušateljev – učence in dijake.«

Člankov vaše ekipe v revijah z visokim indeksom citiranosti je seveda veliko več; zlasti v znanosti odmevata članka s področja temeljnih raziskav žleze slinavke, za katere ocenjujejo, da bosta tudi zaradi njune nove metodološke narave in inovativnih pristopov k proučevanju Langerhansovih otočkov pomembno vplivala na nove raziskovalne možnosti. Lahko o teh postopkih in morebitnih novejših ugotovitvah poveste kaj več? Je to metoda tkivne rezine – v reviji Acta medico-biotechnica ste pisali o celični fiziologiji v tkivnih rezinah, zlasti o rezultatih proučevanja celic beta v Langerhansovih otočkih?

Da, precej brana sta oba pregledna članka, objavljena 2015 in 2017 v reviji Islets, ki je namenjena vsem, ki proučujemo otočke. Prvi, ki obravnava strukturne podobnosti in razlike med človeškimi in mišjimi otočki, je z več kot 8000 ogledi v dveh letih in pol daleč najbolj brani članek te revije in s preko 30 citati četrti najbolj citirani; drugi, ki se na podoben način ukvarja s funkcionalnimi aspekti otočkov, pa se zaenkrat tudi že dobro bere. Postopek pridobivanja tkivnih rezin sta sicer prvič opisala prof. dr. Stephan Speier in prof. dr. Marjan Slak Rupnik že leta 2003, naši članki od 2013 dalje pa nadgrajujejo metodo svežih tkivnih rezin z barvanjem s posebnimi fluorescenčnimi barvili za žive celice, ki omogočajo, da snemamo odzivnost velikega števila celic beta preko dolgih časovnih obdobij in z veliko časovno in prostorsko ločljivostjo. To je naša glavna prednost.

V reviji Physics of Life Reviews (dejavnik vpliva 13,84) je bil novembra lani objavljen pregledni znanstveni članek Network science of biological systems at different scales: a review (avtorji: Gosak Marko, Markovič Rene, Dolenšek Jurij, Rupnik S. Marjan, Marhl Marko, Stožer Andraž, Perc Matjaž), ki pomeni nov pristop in ogrodje za opisovanje strukture in de-

lovanja številnih fizikalnih, kemijskih, bioloških, tehnoloških in socioloških sistemov. Kaj lahko novi načini proučevanja združb po vašem mnenju prinesejo v naravoslovni znanosti, zlasti v medicini, tudi v luči zgornjih vprašanj?

Zelo veliko. Glavna prednost pristopa teorije znanosti kompleksnih mrež je, da ne obravnava genov, beljakovin, celic, tkiv in posameznikov, kot da so ločeni od ostalih genov, beljakovin, celic, tkiv in posameznikov, ampak jih obravnava kot del kompleksne mreže več genov, beljakovin, tkiv, organskih sistemov ali celega organizma in človeka kot biopsihosocialno bitje, ki je del družbe, v kateri živi. Teorija kompleksnih mrež tako ne računa parametrične statistike, ki daje informacijo na način, da obravnana veliko posameznih enot in potem iz tega računa lastnosti ali sklepa na zakonitosti, ampak je po svoji naravi veliko manj redukcionistična in obravnava parametre, ki ne povedo toliko o posamezni enoti v mreži, ampak več o mreži kot celoti. Na primer, pri kompleksnih mrežah se ne sprašujemo toliko o tem, kakšna je distribucija telesne mase pri posameznikih, ampak ali so posamezniki z večjo telesno maso bolj socialno povezani med seboj. Pri celicah beta nas ne zanima, kako se na stimulacijo z glukozo odzove posamezna celica, ampak kako se odzove Langerhansov otoček, ki je sestavljen iz približno 1000 celic beta in kako je v otočku delovanje celic med seboj usklajeno. Pravzaprav teorija kompleksnih mrež ni nobena raketna znanost in ni kompleksna v smislu težavnosti razumevanja, ampak v pogledu, da obravnava sisteme, ki so kompleksni, oziroma sestavljeni iz številnih med seboj sodelujočih podenot. Takšen pristop jasno lahko predlaga nove tarče zdravil (recimo komunikacijo med celicami) ali preventivnih ukrepov (poskrbeti, da se debeli začnejo družiti s suhimi, če poenostavim).

Posebno skrb namenjate proučevanju sladkorne bolezni, presnovne bolezni, ki je ena najbolj razširjenih bolezni sodobnega časa – na področju fiziologije in patofiziologije pa prihajate do novih ugotovitev. Najbrž je ob nasvetih in navodilih za zdrav življenjski slog in sedaj znani terapiji do novih zdravil ali načinov zdravljenja še vedno vsaj kakšnih deset let, kot se je v nekem intervjuju slikovito izrazil prof. David Noble. Kakšna so vaša pričakovanja pri raziskavah drugih bolezni, povezanih s trebušno slinavko, še posebej pri raku, ki še vedno sodi med pozno odkrite bolezni z zelo negotovim izidom?

Pri pankreatitisu, torej vnetju trebušne slinavke, si obetam predvsem kakšno vzročno terapijo. Raziskave v zadnjih letih vedno bolj opozarjajo na vlogo patološko povišane koncentracije kalcijevih ionov v acinarnih celicah trebušne slinavke, ki sproži prezgodnjo aktivacijo prebavnih encimov in izločanje teh na napačno stran celice, v intersticij namesto v lumen izvodila. Težava pa je odkriti za trebušno slinavko specifične blokatorje recimo kalcijevih ionskih kanalov, ne da bi pri tem zmotili delovanje drugih tkiv, v katerih so tudi prisotni takšni ali zelo podobni kanali. Majhen košček v tem mozaiku skušamo prispevati tudi v naši skupini, saj mlada zdravnica Urška Marolt pri nas na to temo dela doktorat.

Pri karcinomu trebušne slinavke gredo raziskave zelo v smeri analize uspešnosti različnih kirurških in kemoterapevtskih pristopov na eni strani in iskanja markerjev za zgodnje odkrivanje teh tumorjev na drugi strani, recimo molekul, ki se sproščajo iz tumorskih celic in po votlem sistemu izvodil in prebavilih pridejo v zunanje okolje z blatom, ali pa se najdejo v krvi.

Niste samo raziskovalec, temveč tudi visokošolski učitelj, pri tem bi želela izpostaviti učbenik Izbrana poglavja iz fiziologije za študente medicine z navodili za vaje, vrsto prispevkov ste objavili tudi v Medicinskih razgledih Medicinske fakultete v Ljubljani, študentje vas ocenjujejo kot odličnega mentorja. V kolikšni meri se lahko študentje vključujejo v raziskovalne projekte, ne nazadnje sodelujete ne le s številnimi strokovnjaki fakultet znotraj Univerze v Mariboru, temveč tudi s tujimi – pripravljate kak poseben projekt, kjer bi lahko pridobljeno teoretično znanje preizkušali tudi študentje?

Doslej imam daleč najbolj pozitivne izkušnje s študenti, s katerimi smo delali na dveh projektih v sklopu razpisa Po kreativni poti do znanja. Od medicincev so to bili Nino Cmor, Jan Mlakar, Tadej Petreski, Matija Ambrož, Nejc Pulko in Zala Štublar. Če velja modrost, da je najboljši napovednik prihodnjega vedenja vedenje v preteklosti, potem je njihov vrhunski angažma v projektih logičen, saj so že pri predmetu Fiziologija blesteli. Tudi nasploh imam o naših študentih zelo visoko mnenje, hkrati pa do njih izjemno visoka pričakovanja. Seveda nekega univerzalnega recepta za dober pedagoški odnos nimam, skušam pa kombinirati dostopnost, zahtevnost in poštenost. Pa ne zato, ker bi tako prebral v kakem priročniku, ampak najbrž zato, ker sem tako vzgojen in ne znam drugače. Pri tem znanje predavatelja seveda tudi ni vprašljivo. Laboratorijsko raziskovalno delo je v našem laboratoriju za dodiplomske študente zahtevno, saj učenje same metode brez pametnih rezultatov traja več mesecev. V zadnjih 10 letih se je v laboratoriju izmenjalo približno 10 študentov, izplen pa je tak, da devet izmed njih nima nobene objave ali prispevka na konferenci, Viljem Pohorec, sicer diplomant naše fakultete, pa se je preko treh let trdega dela tako izkazal, da je zdaj pri nas zaposlen kot asistent in raziskovalec in dela doktorat. Prav tako smo v zadnjem letu kot mlado raziskovalko na doktorskem študiju zaposlili Evo Paradiž in kot asistenta Petra Vodopivca. Vsi, ki so bolj v stiku z našimi študenti, po imenih vedo, da gre za izstopajoča posameznika, od katerih veliko pričakujemo. Prav tako smo v laboratoriju zelo veseli, da sta se pri nas odločili delati svoj doktorat dve mladi zdravnici, poleg že omenjene Urške Marolt tudi Tamara Serdinšek.

V zadnjem času veliko predavate na tujih univerzah – od Dunaja, Stockholma, Uppsale, Trsta, Lisbone, prav tako ste recenzent tujih revij, npr. Diabetologia (Berlin), Early human development (Amsterdam), Computional and mathematical methods in medicine (New York), Plos one ... Tako imate dober vpogled, kaj in kako raziskujejo drugod po svetu. Svojo poklicno pot ste začeli v ekipi prof. dr. Marjana S. Rupnika – kako menite, da vam je kot mlademu, perspektivnemu raziskovalcu pomagal in vam s svojimi bogatimi izkušnjami iz tujine pomagal pri vašem znanstvenem, pa tudi osebnostnem razvoju?

Ko sem končal fakulteto in ob odločitvi, da grem v znanost, je bil odhod v tujino najverjetnejša možnost nadaljevanja kariere. Z Marjanovim prihodom v Maribor ravno v tistem obdobju, je tujina prišla k meni (smeh). Vrhunski laboratorij z uglednim vodjem, ki je želel, da pridem k njemu, hkrati pa mi je dal proste roke, da sem lahko počel, kar sem hotel. Morda se komu to kdaj zdi majhen prispevek k mojemu razvoju in poznam zelo veliko vrhunskih raziskovalcev, ki potrebujejo neprestano vodenje in usmerjanje in se brez tega izgubijo. Meni tak način dela ne ustreza in mi je Marjanov modus operandi bil izjemno po meri. To seveda ne pomeni, da Marjana ne zanima, kaj počnemo v laboratoriju. Pravzaprav je po njegovem odhodu na Dunaj najin odnos dozorel in na nek način sodelujemo še bolje kot prej. Pravkar pričakujeva rezultate prijave na razpis za avstrijsko-slovenske projekte in se veseliva druženja ob seminarjih in predavanjih na Dunaju, pri katerih sodelujem in ki vsako leto potekajo pri njih v marcu in aprilu (na Dunaju imajo blokovni sistem študija medicine).

Kakšen mentor ste? Kaj pričakujete od svoje ekipe – v zadnjem času ste jo nekoliko okrepili – kakšni so načrti? Kako ocenjujete možnosti za delo na MF UM? Pogrešate kakšne aparature, ki bi bile lahko v pomoč pri nadaljnjem raziskovalnem delu?

Delno sem na to odgovoril že zgoraj. Najbolj sem vesel, da imamo v ekipi mlade ljudi, tisti, ki niso več biološko zelo mladi, pa so zelo mladi po duši. Prav tako se mi zdi zelo pomembno, da imamo v svojih vrstah veliko žensk in zelo dobro izobrazbeno strukturo, med nami so tako doktorji medicine (poleg mene še Eva, Peter in Vili), dve doktorici veterinarske medicine (doc. dr. Maša Skelin Klemen in dr. Jasmina Kerčmar, redno gostuje pri nas tudi prof. dr. Gregor Majdič), univerzitetni diplomirani biologi (doc. dr. Jurij Dolenšek, asist. dr. Lidija Križančić Bombek, prof. dr. Marjan Slak Rupnik), univerzitetni diplomirani elektroinženir (Rudi Mlakar) in univerzitetni diplomirani fiziki (doc. dr. Marko Gosak, zelo tesno sodelujemo tudi s prof. dr. Markom Marhlom, asist. dr. Renejem Markovičem in prof. dr. Matjažem Percem). Načrti so na kratko, da pridobivamo vedno več projektov, zaposlimo vedno več ljudi in nabavimo še več opreme, in da nekega dne pedagoško pokrivamo fiziologijo na vseh članicah UM, kjer se ta pojavlja v predmetniku. Možnosti za delo na MF so za nas odlične. Morda je moteča heterogenost med katedrami in nekatere so raziskovalno precej neaktivne, to pa ovira možnosti sodelovanja in zato boljših projektov in objav. A gre na boljše. Od opreme konkretno načrtujemo v bližnji prihodnosti kriotom za morfološko karakterizacijo tkiv, ki jih preučujemo, poleg pankreasa še jeter, mišic, maščevja recimo.

Za razliko od številnih znanstvenikov ste izjemni tudi v prenosu najbolj zapletenih znanstvenih vsebin širši javnosti, ste pogosto gostujoči avtor v številnih časnikih, o sladkorni bolezni redno pišete v reviji DITA, pišete tudi v revijo Potapljač, v Proteus, bili ste v skupini, ki je prenavljala učne vsebine osnovnošolskega pouka biologije. Predavali ste v okviru poljudnoznanstvenih projektov Univerze v Mariboru – na Mini univerzi in Zreli univerzi, sodelovali ste v vseevropski prireditvi Noč raziskovalcev in najbrž je tega še veliko več. Poleg vseh obveznosti, ki jih imate pri vsakdanjem delu, vse to zahteva veliko časa, a si izjemno prizadevate znanost približati razumevanju najširše javnosti. Ali je težko vsebine visoke znanosti predstaviti na kar se da razumljiv način in kako to, da vam to tako dobro uspeva? Kaj menite o financiranju raziskovalnih projektov in programov pri nas, o deležu sredstev, ki jih država namenja za raziskave in o idejah, da bi tudi znanost morala iskati svoje priložnosti na trgu?

Fizik in Nobelov nagrajenec Richard Feynman je nekoč dejal, da če nečesa ne zna razložiti na preprost način, to pomeni, da tega v resnici ne razume dovolj dobro. In mislim, da to v resnici v zelo veliki meri velja. Zame je zato to, ali lahko o homeostazi glukoze predavam otrokom v drugi triadi na Mini-univerzi zelo dober test, ali o homeostazi glukoze vem dovolj. Morda se sliši pretirano, a mislim, da bi vsak, ki na svoja predavanja, seminarje ali kako drugo obliko podajanja znanja ne dobi dobre povratne informacije, moral revidirati svoje znanje o tej zadevi. Seveda pomaga, če o predavanjih razmišljaš nekaj dni prej, se iskreno trudiš za to, da najdeš dobre primere in odkrito poveš, če nečesa ne znaš. Če to storiš, zaupanje in eros študentov narasteta, saj vedo, da ne zahtevaš veliko samo od njih, ampak tudi od sebe in da si iskren.

Glede projektov lahko rečem, da poznam kar nekaj ljudi, ki so uradno raziskovalci, a projektov ne prijavljajo. O tem ne bova govorila, ker je najbrž zunaj najine moči, da bi to spremenila. Raje bi rekel, da smo bili velikokrat zavrnjeni, da pa smo zelo veliko projektov tudi dobili. In kar je najpomembnejše, dobili smo kot menda zadnji v Sloveniji novo programsko skupino. Za to gre velika zasluga vsem mojim sodelavcem, pa tudi prof. dr. Karin Stana Kleinschek in prof. dr. Denisu Đonlagiću, ki sta na ARRS »močno navijala« za nas. Tako bi bilo malo nekorektno do financerja (beri ARRS), da bi ga preveč kritiziral. Zdi pa se mi, da ni dober sistem razpisov, v katerem tekmujemo za projekte raziskovalci na fakultetah, ki poleg tega opravljamo ogromno pedagoškega dela, in raziskovalci na KI in IJS, ki delajo praktično samo raziskovalno. To je seveda poenostavitev, a v principu bi se lahko prihranilo veliko časa in stresa, če bi tistim, ki projektna sredstva rabijo za vsakdanji kruh, odrezali velik kos pogače in jih nahranili, vsem nam pa bi dali ločen manjši kos, za katerega bi se potem borili med seboj. Zdaj pa se prepogosto, oziroma vse pogosteje dogaja, da ostajajo le drobtinice in niti raziskovalci kot je prof. dr. Matjaž Perc ne dobijo projekta. Pri tem nam glede na statistiko uspeha na razpisih zagotovo ne pomaga preveč tudi to, da smo v Mariboru. A to je že zgodba za kak drug intervju.

Nekaj besed morava nameniti tudi vašemu delu v številnih komisijah na fakulteti, obveznostih predsednika Komisije za kakovost, sodelovanju v Senatu MF UM, hkrati pa ste izjemno širokomisleč človek, ki počne še veliko drugih zanimivih reči – lahko za naše bralce predstavite še to svojo plat?

Delo v komisijah me po pravici niti približno ne veseli v tolikšni meri kot delo raziskovalca in pedagoga, je pa nujno in izpolnjuje tretjo vejo mojih poslanstev visokošolskega učitelja, to je strokovno delo. Zmeraj znova se na UM pojavlja debata, da je tega

strokovnega dela, ki mu pogosto napačno rečejo tudi administrativno delo, preveč in da bi ga morale v večji meri prevzeti strokovne službe. S tem se deloma strinjam, predvsem pa menim, da je veliko rezerve v boljši komunikaciji med visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci na eni in strokovnimi sodelavci na drugi strani. Še posebej sem vesel, da mi je v tem pogledu skozi moje delo v strokovnih komisijah uspelo privesti zavedanje o pomenu strokovnih sodelavcev in tovrstnega dela in kakovost komunikacije na boljšo raven. Mogoči bi dodal, da sem kar vesel, da me je med vsemi komisijami doletela ravno komisija za kakovost, katere naloga je pravzaprav zelo fiziološka – preko zanke kakovosti, ki spominja na negativno povratno zvezo iz fiziologije, moramo ugotavljati odstopanja od začrtanih ciljev in predlagati ukrepe za to, da se jim približamo. Od skromnih začetkov smo zelo napredovali in v preteklem letu dosegli priznanje UM za naše delo na področju kakovosti z oceno 10 za naše samoevalvacijsko poročilo, s čimer se lahko pohvali samo še peščica najstarejših in najuspešnejših članic UM. Prav tako sem od letos na povabilo prorektorice za kakovost član samoevalvacijske skupine UM, katere naloga je, da pripravi UM na naslednji »higienski pregled« s strani NAKVIS-a. V tej skupini sem poleg študentskega predstavnika daleč najmlajši član. Vesel sem, če bomo nekega dne na MF imeli prodekana za kakovost, čeprav se sam v tej funkciji ravno ne vidim in bi se rad v večji meri posvetil kakšnim drugim strokovnim izzivom, predvsem povezovanju z MF UL v smislu pedagoškega in raziskovalnega sodelovanja, skupnih prijav na projekte in organizacije državnega izpita iz medicine.

Med stvarmi, ki jih počnem sicer, je veliko športa, v povprečju vsaj eno uro zelo intenzivne vadbe na dan. Pozimi so to predvsem košarka, dvoranska odbojka, plavanje in deskanje na snegu. Poleti obožujem odbojko na mivki in jo igram trikrat na teden, poleg tega pa tečem, plavam in gorsko kolesarim.

Zelo skrbim za odnose s prijatelji, s katerimi se precej obiskujemo, predvsem na relacijah Ljubljana-Maribor in Dunaj-Maribor in skupaj precej redno preživljamo tudi vsaj kratke dopuste. Za notranji mir dodatno skrbe dobri odnosi s starši in z vršilcema dolžnosti tašče in tasta, ter seveda z mojo Saro, ki me kot raziskovalka in visokošolska učiteljica na področju psihologije dela razume in podpira v vseh pogledih, jaz pa ji bogato vračam (smeh). Skupaj se udeležujeva tudi čim večjega števila kulturnih in socialnih dogodkov v mestu, veliko sva skupaj tudi pri športnih aktivnostih, k sreči pa nisva zaposlena na isti članici UM (smeh).

Moj način življenja mi predvsem na potovanjih na konference omogoča, da sem vsaj občasno tudi povsem sam. Tudi te trenutke zelo cenim in takrat največ berem ali poslušam avdio knjige ali glasbo (od klasike in alternativnega roka do elektronike in repa) ali sem preprosto sam s svojimi mislimi in skodelico kave ali čaja.

Kje se vidite čez pet, deset let? Kam se bodo po vašem mnenju usmerile raziskave v medicini in ali uporabniki vendarle ne pričakujemo preveč in prehitro? Kako opraviti s številnimi zmotami, nepotrjenimi hipotezami, kako lahko pri tem pomagajo raziskovalci drugih vej, npr. vaše več kot uspešno sodelovanje s prejemnikom Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju za dosežke v obdobju 2015-2017, fizikom prof. dr. Matjažem Percem?

Pravzaprav se vidim na dolgi rok v Mariboru. To okolje mi v socialnem, ekonomskem in geostrateškem smislu nudi vse, česar si želi moje srce. Najkasneje v prihodnjih dveh letih, ko bo ekipa malo dozorela, si želim preživeti skupno vsaj nekaj mesecev v kosu tudi v tujini, prav tako je najbrž ravno pravi čas, da se v večji meri posvetim družini. Raziskave v medicini se bodo zagotovo zmeraj ukvarjale z novimi in novimi zdravili, kar je povsem v redu, mislim pa, da bodo v vedno večji meri prihajala spoznanja in javnozdravstveni ukrepi, tudi preko zavarovalniških bonusov in malusov za vzpodbujanje zdravega načina življenja in nefarmakološke ukrepe pri zdravljenju številnih bolezni. Nenazadnje se ravno pri sladkorni bolezni kaže, da nikakor ni neozdravljiva, če so le ljudje motivirani za spremembo življenjskega sloga. Zmote, pristranosti in napačne odločitve bodo vedno prisotne, saj so najbrž – kot kažejo raziskave vedenjskih psihologov in nevrofiziologov – del naše narave. Naloga znanstvenikov pa je, da opozarjamo na te zmote in krepimo pri ljudeh spoštovanje do razmišljanja in sprejemanja odločitev, ki temelji na dokazih. Pri tem pa zelo pomaga, če se tudi mediji zavedajo pomena širjenja novic iz sveta znanosti in pozitivnih sporočil. Profesor dr. Matjaž Perc (pa tudi oddelek prof. dr. Marjana Mernika s FERI-ja je prejel to priznanje) je vzoren komunikator znanosti in njegovo širjenje spoznanj v zvezi s teorijo iger je na zelo provokativen a resničen način vzpodbudilo ljudi k razmišljanju o tem, da je recimo necepljenje tipičen primer kršenja družbene pogodbe, kjer nekdo za lastno korist, v tem primeru izogib bolečim stranskim učinkom cepljenja, posredno ogroža skupnost, v kateri živi zaradi slabitve čredne zaščite. Podobno logiko bi seveda lahko uporabili tudi pri nezdravem načinu življenja, kjer manjšina ljudi črpa večino sredstev iz zdravstvene blagajne, splošni nivo oskrbe pa je zato morda na nižjem nivoju, kot bi lahko bil, če bi bilo manj nezdravega načina življenja. Tu naj dodam, da nikakor ne mislim, da je treba spremeniti osnovno logiko socialne države, ko gre za zdravstveno zavarovanje, samo zlorabe bi morda lahko nekoliko bolj rigorozno sankcionirali.

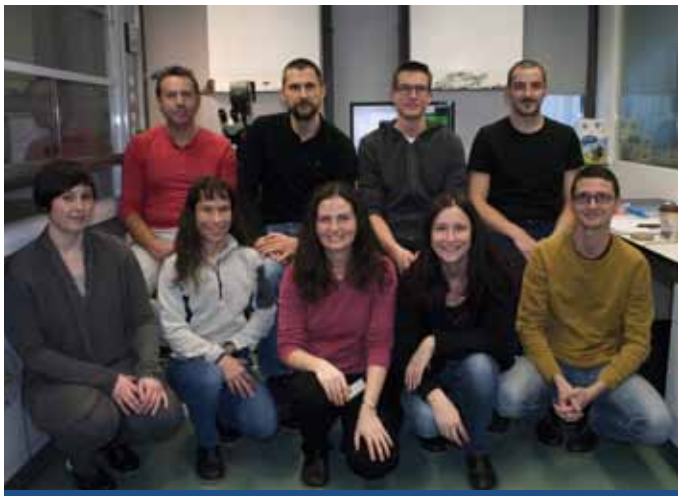

Fiziološki tim.

Slovesno ob dnevu fakultete

Avtorica: Elvira Žibrat
Foto: arhiv MF UM, Saša Kos

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru so leto sklenili s tradicionalno slovesnostjo ob dnevu fakultete, ki ga na fakulteti praznujejo v spomin na dan, ko je 3. 12. 2003 Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije razpisal študij medicine na MF UM. Povzeli so vidne dosežke v preteklem letu in predvsem objave v uglednih visokorangiranih revijah, pa tudi izjemno raziskovalno bero tako med raziskovalci na fakulteti kot med študenti medicine. Slovesnosti so posebno noto dali pevci in pevke Mešanega akademskega pevskega zbora MF UM, s solističnima točkama pa sta nastopili študentki 4. letnika Katarina Juršič in Miša Dubljević. Podelili so tudi priznanja, nagrade in pohvale. Na predlog dekana in Senata MF UM sta postalia zaslužna gostujoča profesorja fakultete prof. dr. Eldar M. Gadžijev in zasl. prof. dr. Zmago Turk.

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je doslej zaključilo študij blizu 600 diplomantk in diplomantov, 84 jih je uspešno zaključilo podiplomski študij. Ne glede na to, da je za študij medicine v Sloveniji namenjenih znatno manj sredstev kot v drugih državah, rezultati prvih analiz kažejo, da imajo diplomanti Medicinske fakultete Univerze v Mariboru visoko raven strokovnega znanja, primeren odnos do bolnikov in jih odlikujejo ustrezna etična načela: »S prenovljenim študijskim programom omogočamo študentom in diplomantom pridobivanje ustreznih kompetenc za opravljanje poklicne dejavnosti, od njihovih interesov in družbenih pričakovanj pa je odvisna njihova nadaljnja pot,« meni dekan MF UM prof. dr. Ivan Krajnc in izpostavlja, da je med odličnimi diplomanti tudi veliko takšnih, ki jih vidi kot bodoče visokošolske sodelavce in visokošolske učitelje.

Dekan je v svojem uvodnem nagovoru izpostavil dosežke sodelavcev fakultete, ki se kažejo v objavah visokorangiranih znanstvenih revij in številnih znanstvenih projektih: »Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru 54 raziskovalk in raziskovalcev deluje, raziskuje in publicira v okviru 20-ih nacionalnih projektov in štirih evropskih. V letih od 2011-2017 beležimo znatno izboljšanje znanstvene odličnosti, zlasti kar zadeva objave v prvi četrtini najuglednejših znanstvenih revij (kar 132 objav), v drugi četrtini jih je 87. Kot mlada fakulteta se v tem času lahko pohvalimo z blizu 550 članki in več kot 15000 citati,« je izpostavil dekan fakultete prof. dr. Ivan Krajnc.

Nagrajenci in mentorji z dekanom.

Med sto najboljših slovenskih raziskovalcev so se na področju medicine in biomedicinskih ved ter interdisciplinarnih raziskav uvrstili prof. dr. Maja Rupnik, izr. prof. dr. Zalika Klemenc Ketiš, prof. dr. Gregor Majdič, prof. dr. Radovan Hojs, prof. dr. Matjaž Zwitter, prof. dr. Uroš Potočnik, prof. dr. Marjan Slak Rupnik, izr. prof. dr. Seastjan Bevc in izr. prof. dr. Robert Ekart. Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru se uvršča na četrto mesto najuspešnejših raziskovalnih institucij za UKC Ljubljana, Medicinsko fakulteto Univerze v Ljubljani in Onkološkim inštitutom v Ljubljani. »Naše najuspešnejše raziskovalne skupine se oblikujejo v Centru za humano genetiko in farmakogenomiko, Inštitutu za fiziologijo, Katedri za mikrobiologijo, Katedri za biologijo celice, Katedri za farmakologijo, Katedri za kemijo in Inštitutu za biomedicinske vede,« je dodal prof. dr. Ivan Krajnc in izrazil pričakovanje, da bodo optimalni pogoji za delo in raziskovanje ter dobri zgledi ugodno vplivali tudi na druge dejavnosti na fakulteti, da bodo še bolj kot doslej razvijali raziskovalno dejavnost.

Ob dnevu fakultete se je dekan dodaknil tudi uspešne implementacije posodobljenega Enovitega magistrskega študijskega programa splošna medicina, ki predstavlja bistven korak k doseganju profesionalnih kompetenc bodočih zdravnikov. »Intenzivno pripravljamo vse postopke za vzpostavitev novih študijskih programov: Farmacija, ki bo klinično obarvan, Dentalna medicina, ki ga bo fakulteta v začetku izvajala ob pomoči MF Rijeka ter študijskega programa Splošna medicina v angleškem jeziku« je poudaril dekan.

Ob dnevu fakultete so kot običajno tudi razglasili in podelili nagrade in priznanja za študentsko raziskovalno delo, ki so izenačene s študentskimi Prešernovimi nagradami, ki jih podeljuje ljubljanska medicinska fakulteta in pomenijo pomembno referenco pri kandidiranju za razpisana specializantska mesta. Zlato Dekanovo nagrado so prejeli Tadej Petreski (za nalogo z naslovom Hiperurikemija pri bolnikih s kronično ledvično boleznijo

pod mentorstvom izr. prof. dr. Roberta Ekarta in somentorstvom prof. dr. Radovana Hojsa) ter Kristjan Orthaber, Matevž Pristovnik in Kristijan Skok (za nalogo z naslovom: Vrednotenje učinkovitosti modelne medicinske obloge z vgrajenimi magnetnimi nanodelci in protitumorsko učinkovino na humanih celicah kožnega raka, pod mentorstvom doc. dr. Uroša Mavra in somentorstvom doc. dr. Irene Ban in asist. dr. Janje Stergar). Srebrno Dekanovo nagrado so prejele Sandra Burja, Tina Belec in Nika Bizjak (za raziskovalno nalogo z naslovom Ocena uspešnosti svežnja ukrepov za zmanjševanje incidence ventilatorske pljučnice pod mentostvom prof. dr. Andreje Sinkovič in somentorja asist. Andreja Markote) in bronasto Dekanovo nagrado Monika Soboč an in Neja Turk (za raziskovalno nalogo z naslovom Primerjava učinkovitosti različnih načinov učenja na osnovi problemov pod mentorstvom zasl. prof. dr. Brede Pečovnik Balon in somentorstvom prof. dr. Radovana Hojsa ter prof. dr. Dejana Dinevskega). Dekanovo priznanje za sodelovanje v raziskovalnem projektu so prejeli Anja Stopar, Špela Planinc in Vid Žunko, Daša Bosilj in Kaja Cankar, Teja Janeš, Tajda Šrot, Klara Masnik in Matic Mihevc, Špela Pintar.

Dekan prof. dr. Ivan Krajnc je izročil tudi pohvale Marcusa Gerbeziusa za najboljše študijske dosežke v preteklem študijskem letu. Prejeli so jih Tara Ledinek, Vanja Zamuda, Katarina Belcer, Eva Dora, Tajda Šrot in Nina Hartman. Priznanje prof. dr. Zore Janžekovič za zgledno delo na področju sodelovanja s študenti in pedagoškega procesa sta dobila prof. dr. Radovan Hojs in asist. dr. Mateja Rakuša. Priznanje prof. dr. Edvarda Glaserja za prispevek k pomembnemu izboljšanju izobraževalnih pogojev fakultete je posthumno podelil prof. dr. h. c. Zori Janžekovič. Prvič so na fakulteti podelili tudi pohvalo za dobro in prizadevno strokovno delo; prejeli sta ga Vlasta Pisanec in Simona Skornšek. Po trinajstih letih delovanja fakultete se je dekan zahvalil tudi številnim nosilkam in nosilcem, ki so pogosto orali ledino pri vzpostavljanju predmetov in se srečevali s številnimi izzivi.

Slovesnost je lepo zaokrožila še podelitev štipendije Fundacije prim. Janka Držečnika, ki jo je ustanovilo Društvo za zdravje srca in ožilja za Maribor in Podravje in že vrsto let olajša študij vsaj enemu študentu oz. študentki medicine. Letos je že drugič zapored dobitnica Držečnikove štipendije Neja Turk.

Deset let tutorstva na MF UM

Avtorici: Živa Ledinek, Špela Kosi
Foto: arhiv MF UM, Janina Ulbl, Tadej Petreski

Eden izmed tistih študentskih projektov na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, ki se je v zadnjih letih izjemno razvil in se utrdil kot ponos fakultete, je zagotovo Tutorstvo. Tutorstvo na MF UM tako praznuje že 10. obletnico uspešnega sodelovanja med študenti ter med študenti in učitelji mentorji, zato v tokratnem prispevku predstavljamo, kaj ta projekt je in kako deluje.

Tutorstvo na MF UM vsako leto soustvarja in skupaj nadgrajuje 46 študentov tutorjev, katerih skupni cilj je usmerjanje in motiviranje mlajših študentov pri pridobivanju novih medicinskih znanj. Glavni del tutorstva obsegata predklinično in klinično tutorstvo. V sklopu prvega delujeta uvajalno tutorstvo, katerega primarni namen je pomoč študentom prvega letnika pri integraciji v visokošolski študijski sistem, in predmetno tutorstvo, ki je namenjeno študentom drugega letnika ter je usmerjeno v podrobnejše utrjevanje snovi pred kolokviji in izpiti. Drugi velik del našega tutorstva zajema klinično tutorstvo, ki ga študentje 4., 5. in 6. letnika že 8 let sooblikujemo pod vodstvom naših kliničnih mentorjev iz UKC Maribor. V sklopu tega v mesecu oktobru za študente 3. letnika pri predmetu Interna medicina s propedevtiko klinični tutorji izvajamo vaje, na katerih študente naučimo osnov kliničnih pregledov in jih tako pripravimo na vstop v kliniko. Pod nadzorstvom naših kliničnih mentorjev v letnem semestru izvajamo tudi izbirni predmet Izbrane vsebine in novosti v propedevtiki, v okviru katerega se študentje 3. letnika lahko naučijo kliničnih veščin, ki jih mora obvladati vsak zdravnik.

Iz leta v leto se vse bolj širi tudi naše projektno delo. V oktobru in novembru v okviru projekta Medicinci treniramo za študente MF UM organiziramo treninge mehkih veščin. Študentje se lahko naučijo osnov komunikacije, obvladovanja stresa in časa idr. ob pomoči trenerjev mehkih veščin IMFSA (angl. International Federation of Medical Students' Associations). Prve dni decembra smo organizirali že drugi Klinikfest – maraton kliničnih veščin, namenjen študentom MF UM in MF UL. Na Klinikfestu imajo študentje obeh slovenskih medicinskih fakultet priložnost usvojiti vse osnovne klinične veščine – jemanje venske krvi, vstavljanje trajnega urinskega katetra, nastavljanje infuzije, itd., utrditi znanje analiziranja EKG-zapisov in

Vsi tutorji.

branja posnetkov RTG p.c. ter se naučiti osnov uporabe ultrazvoka in kirurškega šivanja. Na podoben način pa od lanskega leta v angleščini izvajamo tudi delavnice kliničnih veščin za tuje študente, ki pridejo v Maribor na izmenjavo. Vsako leto tutorji v mesecu maju organiziramo Kam po študiju splošne medicine – posvet o zaposlitvenih možnostih mladih zdravnikov, kjer prisluhnemo predstavitvam različnih specializacij; že dve leti zapored pa sta se nam na posvetu pridružili tudi predstavnici Ministrstva za zdravje in Zdravniške zbornice Slovenije. Pod našim okriljem so nastale tudi nekatere publikacije – Vodič za bruce, Vodič po UKC in Klinični priročnik.
Vse pogosteje naši študentje tutorji na področju izobraževanja v medicini tudi raziskujejo in svoje raziskave predstavljajo na mednarodnih konferencah. Tako so se lani udeležili Skills Lab Symposiuma v Erlangnu v Nemčiji, Graz Conference v Szegetu na Madžarskem in konference AMEE v Helsinkih. Veselimo se že marca in aprila 2018, ko bo naša fakulteta gostila zgoraj omenjeni mednarodni konferenci Skills Lab Syposium in Graz Conference.
Tutorstvo je priložnost za mlajše študente, da se čim bolj vključijo v dogajanje na fakulteti, za starejše študente pa, da pridobijo pedagoške izkušnje. To je priložnost še za mentorje, da vzpostavijo dobro sodelovanje s študenti tudi pri izvajanju projektov. Skupaj smo si zastavili visoke cilje v želji, da bod(m)o imeli mladi zdravniki iz Maribora odlično strokovno znanje, hkrati pa se razvili v prave »medicince s srcem«. Vemo, da lahko uresničimo le skupaj zastavljene cilje.

Na obisku na univerzi v Budimpešti

Avtorica: Elvira Žibrat
Foto: arhiv MF UM, Saša Kos

Tretjič zapored se je skupina visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev ter strokovnih delavcev fakultete odpravila na zdaj že tradicionalen obisk visokošolskih institucij, s katerimi je vzpostavljeno dobro sodelovanje. Pred dvema letoma so tako obiskali Medicinsko fakulteto v Rijeki, lanski jesenski obisk je bil namenjen obisku zdravstvenih institucij na Primorskem. Leto 2017 je bilo namenjeno obisku Semmelweisovi univerzi v Budimpešti, začetek aktualnega leta pa je pomembno zaznamoval delovni obisk vodstva in predavateljev MF UM s konkretnimi dogovori o nadaljnjem sodelovanju in morebitnih skupnih projektih.
Na eni najstarejših univerz s petimi fakultetami z medicinskega in zdravstvenega področja študira več kot 4000 študentov medicine. Kot prvi v Evropi so ponudili tudi študijske programe v več jezikih: poleg madžarskega potekajo študijski programi v nemškem in angleškem jeziku. Na leta 1769 ustanovljeni univerzi gojijo intenzivno mednarodno sodelovanje med študenti, učitelji in raziskovalci. Posebno intenzivno sodelujejo z medicinskimi fakultetami v Heidelbergu, Freiburgu, Berlinu, Lübecku in Ulmu v Nemčiji, v ZDA, v Avstriji, Italiji, Slovaški, Japonski itd. Kot je izpostavil predstojnik direktorata za mednarodne odnose Semmelweisove Univerze dr. Marcel Pop, v zadnjem času intenzivirajo sodelovanje s kitajskimi medicinskimi fakultetami, saj so se le nekaj dni pred našim obiskom udeležili mednarodne konference o tradicionalni kitajski medicini, na kateri je bilo okrog 4000 udeležencev. Najnovejše je čezmejno sodelovanje v okviru evropske iniciative med Asklepios Medical School Hamburg in Semmelweis University, ko lahko študentje po opravljenem predkliničnem programu nadaljujejo študij v Hamburgu in ga tam tudi zaključijo po enakovrednem programu kot na SU. Več kot 30 let sodelujejo v programu Erasmus in Leonardo.
Semmelweis University sestavlja več fakultet: Faculty of Medicine z blizu 4000 študenti medicine in študijskim programom v madžarskem, nemškem in angleškem jeziku, Faculty of dental medicine s 150-letno tradicijo, Faculty of Health and Public Services, Faculty of Health Sciences s številnimi programi od dietetike, nege, fiziatrije, sanitarnega inženirstva, radiološkega in kliničnega inženirstva itd., Faculty of Pharmacy in Adrás Petö Faculty, ki so jo ustanovili lani in predstavlja center kakovosti in raziskovalne dejavnosti. Nas je zanimal predvsem potek študija splošne medicine; dr. Pop je pojasnil, da sta pri njih prvi dve leti predklinični z osnovami kliničnih predmetov, tretje leto je teoretično, četrto in peto leto pa so fokusirani na klinične predmete. Šesto leto poteka študij ob bolniku in študent kroži po klinikah. Študij zaključijo s pisno nalogo in z zaključnim izpitom. Medicinska fakulteta vključuje 19 inštitutov, 21 kliničnih oddelkov, 8 kateder in 11 oddelčnih skupin. Njihova velika pomanjkljivost je strahovita razdrobljenost po celotni dvomilijonski Budimpešti. Posebej zanimiv je tudi študij farmacije, ki poteka na SU od leta 2009 in po katerem dobijo diplomanti naziv dr. farmacije, poteka pa v madžarščini in angleščini ter usposablja farmacevte za delo na najrazličnejših področjih.
Budimpešta je vsekakor mesto vredno ogleda, saj so budimpeštanski bregovi in staro mestno jedro na seznamu svetovne kulturne dediščine.

Pred kipom dr. Ignaza Semmelweisa.

Na kratko z Medicinske fakultete

Avtorica: Elvira Žibrat

Konec januarja je prejela listino o častnem nazivu zaslužna profesorica Univerze v Mariboru zasl. prof. dr. dr. h. c. Dušanka Mičetić-Turk, vodilna pediatrinja gastroenterologinja, dolgoletna dekanja Fakultete za zdravstvene vede, nosilka predmetov Pediatrija in Pediatrija – delo ob bolniku, izbirnih pediatričnih predmetov na podiplomski ravni na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, nosilka več predmetov na podiplomskem študiju, izjemna raziskovalka in mentorica, članica Senata MF UM, ena najbolj aktivnih soustvarjalk novega študijskega programa Dentalna medicina na MF UM, mednarodno prepoznavna in ugledna strokovnjakinja. Čestitkam se pridružujemo tudi v uredništvu.

***

Priznanje Univerze v Mariboru za znanstvenoraziskovalno, umetniško in izobraževalno delo, za izjemne uspehe, dosežke in zasluge je prejel doc. dr. Uroš Maver. Rektorjevo nagrado za študijske uspehe študentov UM v svoji vpisni generaciji je prejela Sara Nikolić. Perlachovo nagrado za leto 2017 za raziskovalno in umetniško delo študentov posameznikov je za področje biotehniških, zdravstvenih in medicinskih ved prejel Rok Petrovčič. Perlachovo priznanje za leto 2017 za raziskovalno, umetniško, strokovno in razvojno dejavnost skupini študentov so prejeli: Tanja Hartman, Anja Šegula, Tjaša Hertiš in Tadej Petek. Vsem iskrene čestitke!

***

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru so bili izvoljeni naslednji visokošolski učitelji: dr. Jure Knez v naziv docent za predmetno področje ginekologija in porodništvo, dr. Benjamin Dvoršak v naziv docent za predmetno področje interna medicina, dr. Nina Hojs v naziv docentka za predmetno področje interna medicina, dr. Andrej Kravos v naziv docent za predmetno področje družinska medicina, dr. Maša Skelin Klemen v naziv docentka za predmetno področje fiziologija. Ponovno je bila v naziv izredna profesorica za predmetno področje pediatrija izvoljena dr. Nataša Marčun Varda. Vsem izvoljenim visokošolskim učiteljem in izvoljenim visokošolskim sodelacem iskrene čestitke k izvolitvi!

***

Informativnega dne se je na MF UM udeležilo več kot 250 zainteresiranih dijakov in njihovih staršev; potek študija in raziskovalnega dela pa so jim predstavili prodekan za izobraževalno dejavnost prof. dr. Radovan Hojs, prodekan za podiplomski študij prof. dr. Pavel Skok, predstojnik Laboratorijskega centra prof. dr. Uroš Potočnik, nosilec predmeta Fiziologija doc. dr. Andraž Stožer, predstojnik Inštituta za biomedicinske vede doc. dr. Uroš Maver, prodekanja študentka Živa Ledinek ter številni študentje – tutorji. Študentje so že pred leti pripravili tudi Vodič za bruce, v katerem so zbrali številne uporabne informacije s svojega – študentskega stališča. V vodiču je med drugim moč prebrati tudi tole: »Če dvomiš ali je medicina zate in ali si izbral faks v pravemmestu, ti bo poleg super programa v pomoč vodja referata za študentska in študijska vprašanja mag. Milena Orož Črešnar. Kot kaže, zanimanje za študij medicine na MF UM ne pojenja.

***

Medicinsko fakulteto so konec januarja obiskali predstavniki novega vodstva Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani: dekan prof. dr. Igor Švab, prodekan za študijsko področje prof. dr. Tomaž Marš, prodekanja za študijsko področje dentalne medicine prof. dr. Janja Jan, prodekan za strokovno zdravstveno področje prof. dr. Miroslav Petrovec, prodekanja za znanstvenoraziskovalno področje prof. dr. Ksenija Geršak in tajnica MF UL Urška Klakočak. Obisk bo zagotovo doprinesel k nadaljnjemu dobremu sodelovanju in izmenjavi izkušenj.

***

Članek Host-microbe interactions have shaped the genetic architecture of inflammatory bowel disease skupine sodelavcev in avtorjev velike mednarodne študije, v kateri sta vidno vlogo odigrala prof. dr. Uroš Potočnik in dr. Mitja Mitrovič, objavljen v reviji Nature (volume 491, Issue 7422, 1 November 2012, pages 119-124), je najbolj citiran članek na Univerzi v Mariboru. Omenjeni članek je bazah SCOPUS in Web of Science naveden ko članek z največ citati v zadnjih desetih letih. V preteklem letu je s številom citatov, ki presegajo 4000, uvrščen v odstotek najbolj citiranih člankov s področja molekularne biologije in molekularne genetike. O objavi v prestižni reviji smo že poročali, k odmevnemu dosežku pa avtorjem in sodelujočim v veliki mednarodni raziskavi iskrene čestitke.

***

Na slovesnosti Slovenske medicinske akademije Slovenskega zdravniškega društva so v svojo sredino povabili še dva visokošolska učitelja in nosilca predmetov z naše fakultete: prof. dr. dr. h. c. Dušanko Mićetić-Turk in zasl. prof. dr. Zmaga Turka. Predsednik SMA prof. dr. Pavle Poredoš jima je podelil listino o rednem članstvu. Na decembrski slovesnosti sta se tako pridružila dekanu prof. dr. Ivanu Krajncu. Novim članom Slovenske medicinske akademije SZD iskreno čestitamo ob izvolitvi!

***

23. in 24. marca študentje naše fakultete gostijo 13. International Sklills Lab Symposium, ki se bo letos prvič odvijal izven nemško govorečih držav in pomeni veliko priznanje Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru. Vodilne teme pomladnega srečanja so klinične veščine, simulacije in varnost bolnikov. Več o organizaciji in poteku bomo poročali v prihodnji številki.

UM med najboljšimi na svetu

Avtorica: Andreja Kaučič
Foto: UM FZV

UM Fakulteta za zdravstvene vede je s svojim visokim nivojem znanstvenoraziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja med najbolj prepoznavnimi v regiji, kar potrjuje tudi uvrstitev na ugledno lestvico revije TIMES Higher Education.
UM Fakulteta za zdravstvene vede je med visokošolskimi inštitucijami na področju raziskovalne in mednarodne dejavnosti ena od vodilnih ne le v širšem slovenskem prostoru, temveč tudi na globalnem nivoju. Na ugledni Timesovi lestvici (*Times Higher Education World University Rankings*), ki ocenjuje, kako univerze uresničujejo svoja temeljna poslanstva na različnih področjih, se je namreč uvrstila med najboljše na svetu, in sicer je svoj pečat pustila na področju zdravstvenih ved (skupno področje, ki se ocenjuje, je »Clinical, pre-clinical & health«). Področje, ki ga je zaznamovala tudi UM Fakulteta za zdravstvene vede, se deli še na naslednja podpodročja: »Other health« in »Medicine and dentistry«, v obe kategoriji pa se je sicer zraven Univerze v Mariboru uvrstila še Univerza v Ljubljani.
Revija Times Higher Education že od leta 2004 objavlja preglede najboljših univerz na svetu, ki so pripravljeni na osnovi zelo obsežne Timesove baze podatkov, mednarodne ankete o ugledu posameznih univerz in podatkov iz baze Elsevier Scopus. Pri tem ugledna Timesova lestvica uporablja 13 kazalnikov, ki zagotavljajo celovite in uravnotežene ocene kakovosti delovanja univerz in posameznih fakultet ter le-te ocenjuje na področju poučevanja, znanstvenega raziskovanja, vpliva objavljenih del, prihodkov iz sodelovanja z gospodarstvom in mednarodnega sodelovanja.

Odlično raziskovalno delo prepoznano v svetovnem merilu
Po metodologiji, ki se uporablja za področje kliničnih, predkliničnih in zdravstvenih ved, prihaja največji delež točk iz t. i. »Reputation survey« (37,2 %), kjer profesorji s celega sveta nominirajo najboljše univerze z njihovega področja glede na njihovo pedagoško (17,9 % točk) in raziskovalno odličnost (19,3 % točk). Druga najpomembnejša kategorija je »Citations«, ki prispeva 35,0 % k skupnemu številu točk in meri odmevnost znanstvenih objav raziskovalcev, ki prihajajo z določene univerze.
Iz obeh razlogov je zelo pomembno, da UM Fakulteta za zdravstvene vede nadaljuje svojo strategijo sodelovanja z najbolj priznanimi profesorji in raziskovalci s področja zdravstvene nege, zdravstvenih in ostalih interdisciplinarno povezanih ved.
»Uvrstitve na takšne lestvice so običajno plod sistematičnega dela na univerzi in fakultetah, zato me veseli, da je tudi na področju zdravstva ter kliničnih in pred-kliničnih raziskav v zadnjih letih mogoče zaznati povečano stopnjo sodelovanja med fakultetami znotraj UM, ki pokrivajo to področje. Prepričan sem, da predstavljala pomemben del te uvrstitve tudi usmeritev UM Fakultete za zdravstvene vede, ki je v zadnjih nekaj letih gostila večje število uglednih tujih raziskovalcev in profesorjev s področja zdravstvene nege in drugih zdravstvenih ved. To je bil le eden izmed ukrepov, s katerimi poskušamo na fakulteti dvigniti odličnost raziskovalnega dela, saj bo le takšno prepoznano v svetovnem merilu,« je izjemen dosežek ovrednotil izr. prof. dr. Gregor Štiglic, prodekan za raziskovalno dejavnost UM Fakultete za zdravstvene vede. *»Opažamo tudi, da preko intenzivnega povezovanja s tujimi inštitucijami in raziskovalci vse več naših raziskovalcev tudi uspešno prijavlja nove raziskovalne in razvojne projekte. Le-ti prav tako pomembno prispevajo oziroma bodo prispevali k prepoznavnosti našega raziskovalnega dela v prihodnosti,«* še ob izjemnem uspehu izpostavlja izr. prof. dr. Gregor Štiglic.

Red. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar je dodala: *»Nov zagon na znanstvenoraziskovalnem delu in uspešnem mednarodnem povezovanju ter vključevanju uglednih profesorjev je zahteval pričetek izvajanja doktorskega študijskega program Zdravstvena nega. Prednost vključitev uglednih domačih in tujih mednarodnih profesorjev je tudi prenos najnovejših znanj in sodobnih pristopov iz tujega okolje v naše izobraževalno in raziskovalno okolje ter prakso.«*

Na osebo osredotočena zdravstvena nega

Avtorica: Andreja Kaučič

Univerza v Mariboru Fakulteta za zdravstvene vede aktivno sodeluje s številnimi tujimi strokovnjaki in sledi novostim na področju zdravstvene nege.

UM Fakulteta za zdravstvene vede je med visokošolskimi inštitucijami na področju raziskovalne in mednarodne dejavnosti ena vodilnih v širšem slovenskem prostoru. Mednarodno povezovanje, gostovanje priznanih strokovnjakov s področja zdravstvene nege, izmenjava dragocenih izkušenj, formalno in neformalno sodelovanje z uglednimi institucijami so za študente odlična priložnost, da z aktivno vključenostjo v projekte svojemu študiju dajo še večjo širino ter poglobijo svoja znanja.
UM Fakulteta za zdravstvene vede se namreč tudi s tem namenom povezuje z visokošolskimi in raziskovalnimi inštitucijami, javnimi zdravstvenimi zavodi in drugimi ustanovami v slovenskem in mednarodnem prostoru ter tako spodbuja raziskovalno aktivnost, sledi novim dognanjem in pristopom. Gostovanja uglednih tujih strokovnjakov so ena izmed prioritet UM Fakultete za zdravstvene vede, dober odziv tako udeležencev kot tudi tujih gostov pa potrjuje, da je takšna usmeritev fakultete prava smer tudi v prihodnje.

UM FZV sodeluje z najvplivnejšimi strokovnjaki
V sklopu mednarodnega poslanstva je v mesecu septembru preteklega leta UM Fakulteta za zdravstvene vede sodelovala z Nursing Divison/Centre for Person-centred Practice Research of Queen Margaret University of Edinburgh, v sklopu česar so na fakulteti organizirali 3-dnevno mednarodno delavnico na temo na osebo osredotočene zdravstvene nege – PERSON-CENTREDNESS AND THE DEVELOPMENT OF PERSON-CENTRED PRACTICE.

Osrednji predavatelj odmevnega dogodka je bil profesor Brendan McCormack, eden najvplivnejših svetovnih raziskovalcev v zdravstveni negi. Njegovo mednarodno priznano raziskovanje in poučevanje vključuje področja na osebo osredotočene zdravstvene nege, gerontologije in raziskav na področju razvoja zdravstvene nege. Je avtor številnih znanstvenih in strokovnih člankov v najuglednejših zdravstvenih revijah, soavtor teorije na osebo osredotočene zdravstvene nege ter ima več kot 600 objavljenih del, vključno s 180 recenziranimi publikacijami in 8 knjigami. Sodeluje z univerzami na Irskem, v Veliki Britaniji, na Norveškem, na Nizozemskem, v Kanadi, Avstraliji in Južni Afriki ter je gostujoči profesor tudi na UM Fakulteti za zdravstvene vede.

Ob njem je na mednarodni delavnici predavala še Ruth Magowan s Queen Margaret University. Zaposlena je tudi v Borders General Hospital kot pediatrična medicinska sestra za endokrinologijo. Izkušnje ima tako s področja pediatrije kot splošne zdravstvene nege, vključno z oskrbo novorojenčkov, nevrologijo, diabetično zdravstveno nego in endokrinologijo. Njeno raziskovalno področje je trenutno usmerjeno v

na osebo osredotočeno zdravstveno nego v pediatričnih okoljih, poučevanje in učenje v visokem šolstvu, še posebej v spletno učenje in uporabo novih tehnologij, pediatrično endokrinologijo in zdravstveno varstvo v državah v razvoju. Svoje bogate izkušnje in znanja sta priznana strokovnjaka delila tudi z UM Fakulteto za zdravstvene vede.

Pomemben kazalec kakovostne zdravstvene nege

Namen tridnevnega mednarodnega projekta je bil, da se udeležencem skozi delavnice predstavi na osebo osredotočeno zdravstveno nego. Obravnava pacienta kot enakovrednega partnerja v procesu zdravstvene nege je namreč kompleksen proces, ki je izjemnega pomena za zdravstveno nego, obenem pa je pomemben kazalec kakovostne in varne zdravstvene nege ter kot tak eden od temeljnih pogojev za zadovoljstvo pacientov.

Mednarodne delavnice se je udeležilo 15 udeležencev tako iz akademskih vrst Univerze v Mariboru Fakultete za zdravstvene vede kot tudi iz zdravstvenih ustanov. Takšna raznovrstna udeležba je omogočila tudi vzpostavitev novih povezav med udeleženci ter oblikovanje dveh skupin za promocijo tega novega pristopa v zdravstveni negi.

Vsebina 3-dnevne delavnice je vključevala tako teoretičen del z opredelitvijo strokovnih pojmov kot izpostavitev primerov dobrih praks ter diskusijo in vizijo, kako naj bi se na osebo osredotočena zdravstvena nega razvijala v prihodnosti, kako naj bi jo posamezni zdravstveni delavci uporabljali pri svojem delu in kako ta inovativen vidik, ki je še kako pomemben pri delu s starejšimi, predstaviti tudi drugim. Gre za pomemben pristop v zdravstveni negi, ki je v veliki meri marsikje še vedno zelo zapostavljen, na drugi strani pa obstajajo številni primeri dobrih praks, ki sta jih udeležencem predstavila tudi eminentna gosta.

Najboljša možna zdravstvena nega za pacienta

V okviru dogodka so udeleženci skozi participativne delavnice spoznavali prakse iz tujine, z gostoma so diskutirali o različnih delovnih okoljih, kadrih in njihovih vplivih ter različnih načinih dela v zdravstveni negi. Udeležence se je pri tem spodbujalo, da so na delavnicah predstavili lastna spoznanja in dognanja iz svojih okolij. Skozi diskusijo in številne razprave so udeleženci razmišljali o tem, kakšna naj bi bila na osebo osredotočena zdravstvena nega v prihodnje in kakšni pristopi bi bili potrebni za to, da bi dosegli določene standarde ter najvišje zadovoljstvo tako zaposlenih in pacientov v zdravstvu.

Drugi del delavnice je bil namenjen praktičnim pristopom. Udeleženci so imeli možnost oblikovati in predstaviti lasten razvojni projekt oziroma idejo, ki temelji na osebnostnem pristopu. Gosta sta predstavila tudi primer dobre prakse iz tujine, in sicer z Irske, kjer so zastavili celovit nacionalni koncept na osebo osredotočene zdravstvene nege. Ob koncu dogodka so bili udeleženci postavljeni pred izziv, kako bi lahko na svojem področju uporabili že pridobljena znanja in kompetence in pomagali ustvariti okolje, ki bo bolj usmerjeno na osebo.

Ključna kritična vprašanja, ki so si jih ob tem postavili udeleženci 3-dnevne mednarodne delavnice, so bila:

- Ali je lahko na osebo osredotočena zdravstvena nega primerna za večino pacientov in uporabnikov zdravstvenih storitev?
- Je na osebo osredotočena zdravstvena nega skoncentrirana zgolj na bolnišnice?
- Kako vso teorijo izvajati v praksi?
- Kaj lahko storim sam, da postanem boljši člen ekipe?
- Kako v sistemu spremeniti stvari, ki se zdijo nespremenljive?

Obenem so ob zaključku izobraževalne delavnice udeleženci vzpostavili definicijo na osebo osredotočene zdravstvene nege, ki se glasi: »Na osebo osredotočena zdravstvena nega je najboljša možna nega oziroma oskrba za dobrobit človeka in temelji na upoštevanju osebnih, poklicnih, okoljskih, institucionalnih in družbenih dejavnikov.« S tem so postavili tudi jasno opredelitev, ki bo v prihodnosti še kako pomembna v sami zdravstveni negi.

»Z izobraževanjem o na osebo osredotočeni zdravstveni negi bomo nadaljevali v mesecu septembru. Nadgradnja učne delavnice bo usmerjena na participativno raziskovanje za razvoj na osebo osredotočene zdravstvene nege v našem okolju. Pomembno je, da v izobraževanju sledimo razvoju sodobnih znanj. Raziskave in izkušnje za na osebo osredotočeno zdravstveno nego, izvedene v Veliki Britaniji, kažejo odlične rezultate za zagotavljanje učinkovitosti, varnosti in zadovoljstva pacientov,« je povedala dekanica fakultete red. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar.

Dominika Vrbnjak,

nova doktorica znanosti UM Fakultete za zdravstvene vede

Avtorica: Andreja Kaučič

Univerza v Mariboru Fakulteta za zdravstvene vede je bogatejša za novo doktorico znanosti. Na Univerzi v Mariboru Medicinski fakulteti je pod mentorstvom red. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majde Pajnkihar in somentorstvom red. prof. dr. Dušice Pahor doktorirala asist. Dominika Vrbnjak.

Dominika Vrbnjak je 20. 10. 2017 pod mentorstvom red. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majde Pajnkihar uspešno zaključila program usposabljanja mlade raziskovalke, in sicer kot prva s področja zdravstvene nege na Univerzi v Mariboru. Po končani osnovni šoli v Središču ob Dravi je med leti 1999 in 2003 obiskovala Gimnazijo Ormož, ki jo je tako kot osnovno šolo zaključila z odličnim uspehom. Leta 2003 se je vpisala na UM Fakulteto za zdravstvene vede in 18. 12. 2007 diplomirala. Leta 2009 je nadaljevala študij na UM Fakulteti za zdravstvene vede in ga 22. 6. 2012 zaključila ter pridobila strokovni naslov magistrica zdravstvene nege. Istega leta se je vpisala še na doktorski študij Biomedicinska tehnologija na Medicinski fakulteti UM. V letih 2008 in 2012 je bila zaposlena v negovalni enoti Splošne bolnišnice dr. Jožeta Potrča na Ptuju kot diplomirana medicinska sestra. Leta 2012 se je zaposlila na UM Fakulteti za zdravstvene vede, najprej kot samostojna strokovna sodelavka, nato pa kot mlada raziskovalka in asistentka s področja zdravstvene nege in oskrbe. V študijskih letih 2014/2015 in 2015/2016 je delovala tudi kot zunanja sodelavka – asistentka Medicinske fakultete Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayerja v Osijeku, kjer je izvajala seminarje pri predmetu Teorija zdravstvene njege na diplomskem študiju Sestrinstva. Na podlagi prejetega financiranja v okviru Javnega razpisa sofinanciranja raziskovalnega sodelovanja doktorskih študentov v tujini je bila v letu 2015 tri mesece gostujoča doktorska študentka v Waterford Institute of Technology (WIT), School of Health Sciences, Department of nursing & Health Care na Irskem. Sodeluje pri izvajanju raziskovalnih projektov, objavljenih ima več znanstvenih in strokovnih člankov ter znanstvenih in strokovnih prispevkov na domačih in tujih konferencah. Je tudi dobitnica Rektorjeve nagrade Univerze v Mariboru za študijsko leto 2006/2007. V letu 2015 pa je prejela priznanje mladim visokošolskim učiteljem in visokošolskim sodelavcem za izjemne pedagoške in raziskovalne dosežke UM Fakultete za zdravstvene vede.

»Dominika Vrbnjak je odlična visokošolska sodelavka – asistentka. Pri njenem delu jo odlikuje natančnost, zanesljivost, ustvarjalnost, strokovnost in visoka motiviranost za profesionalni in znanstveni razvoj zdravstvene nege kot temeljne discipline na fakulteti. Pri izvajanju pedagoškega dela je izjemno orientirana na podporo študentom za doseganje maksimalnih standardov,« o izjemnih dosežkih dekanica fakultete red. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar.

V doktorski disertaciji z naslovom **»Skrb za pacienta in varnost pri dajanju zdravil v zdravstveni negi«** je Dominika Vrbnjak raziskovala, kako zaposleni v zdravstveni negi na internih in kirurških oddelkih v slovenskih bolnišnicah zaznavajo vzroke za napake pri dajanju zdravil, ovire za njihovo sporočanje, oceno sporočanja in kako je le-to povezano z zaznavanjem kulture skrbi. Gre za izjemno zanimivo in aktualno temo, o kateri v slovenskem prostoru doslej še ni bilo konkretnih raziskav, njeni izsledki pa bodo temeljni za podobne analize in morebitne konkretne sistemske spremembe v prihodnosti. Strokovnjaki namreč ocenjujejo, da je za varnost pacientov med drugim potrebna tudi kultura skrbi, vendar je zaenkrat še premalo raziskav, ki bi potrdile povezanost kulture skrbi s kazalniki kakovosti in varnostjo pacientov.

V slovenskem okolju primanjkuje tovrstnih raziskav

»V povezavi s kulturo skrbi ter napakami pri dajanju zdravil v zdravstveni negi v slovenskih bolnišnicah do sedaj še ni bila izvedena raziskava. Prav tako pri nas ni bila izvedena nobena raziskava na temo, ki bi temeljila na paradigmi mešanih metod. Obstoječe raziskave v tujini so le delno obravnavale

izbrani problem raziskave, saj so bile raziskovane le posamezne dimenzije skrbi v povezavi z varnostjo zdravstvene obravnave. Če se osredotočimo samo na napake pri ravnanju z zdravili, je to področje v tujini dobro raziskano, pri nas pa raziskav primanjkuje (npr. o dejavnikih, ki prispevajo k napakam pri dajanju zdravil, in sporočanju napak pri dajanju zdravil, prav tako nimamo raziskave o prevalenci napak na bolnišnični ravni),« izpostavlja nova doktorica znanosti Dominika Vrbnjak.

Preden se je zaposlila na UM Fakulteti za zdravstvene vede, je bila zaposlena v Splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča na Ptuju, zato ji je bila obravnavana problematika zelo blizu. *»Napake so žal vsakodneven pojav, zato sem želela, da se o njih spregovori, da ugotovimo, katera so problematična področja, saj lahko le tako izboljšamo varnost pacientov. Zaposleni in predvsem vodilni v zdravstveni negi se morajo zavedati sistemskih pomanjkljivosti. Največji izziv je predstavljal vstop v raziskovalno okolje, predvsem pritegnitev nekaterih vodilnih medicinskih sester k sodelovanju v raziskavi, pa tudi samih anketirancev k izpolnjevanju zahtevnega vprašalnika. Pri tem mi je bila v izjemno pomoč in podporo mentorica,«* še dodaja.

Nova doktorica znanosti Dominika Vrbnjak je v svoji disertaciji med drugim ugotovila, da na nastanek napak pri dajanju zdravil vplivajo številne latentne in aktivne pomanjkljivosti na ravni organizacije, oddelka in posameznika. Med najbolj problematične vzroke za nastanek napak po njenih ugotovitvah spadajo kadrovski dejavniki, delovni procesi, komunikacija z zdravniki, pomanjkljivo znanje in generična zdravila. Ugotovila je, da je v povezavi s problematiko pomanjkljivo predvsem sporočanje napak, saj se sporoči manj kot 60 odstotkov vseh napak. Še več, različne vrste napak pri neintravenski in intravenski terapiji se v največji meri sporočijo le v 0 do 20 odstotkih.

Pomanjkljivo sporočanje je, kot ugotavlja, posledica osebnega pristopa obravnave napak, kulture kaznovanja in neustreznega odziva. Zaposlene v zdravstveni negi je strah posledic sporočanja napak. Pogostost sporočanih napak pri dajanju zdravil je povezana tudi z zaznavanjem določenih elementov kulture skrbi, ki je osnova za zagotavljanje varnosti pri dajanju zdravil, vendar odvisna od številnih drugih, predvsem sistemskih dejavnikov. *»Za boljšo varnost pri dajanju zdravil potrebujemo sistemski pristop obravnave napak. Na oddelkih in predvsem na ravni ustanov potrebujemo neobtožujočo, nekaznovalno učno kulturo, v kateri bodo zaposleni brez strahu sporočali napake,«* še ugotavlja v svoji doktorski disertaciji.

Dobre smernice za izboljšanje varnosti pacientov v praksi

Dominika Vrbnjak njeno profesionalno poklicno pot v prihodnosti vidi na UM Fakulteti za zdravstvene vede, kjer je aktivna tako na pedagoškem kot tudi na raziskovalnem področju. Njena poglobljena doktorska disertacija tako predstavlja izjemen znanstveni prispevek k seznanitvi z vzroki za napake pri dajanju zdravil, vzroki za njihovo nesporočanje in oceno sporočanja v zdravstveni negi ter k razumevanju pomena koncepta skrbi v slovenskih bolnišnicah v povezavi z napakami pri dajanju zdravil. Njene ugotovitve lahko obenem predstavljajo osnovo in hkrati izhodišča za nadaljnje raziskave na preostalih oddelkih in v bolnišnicah z namenom zagotavljanja kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave, hkrati pa raziskava predstavlja izhodišče za konstantno merjenje in spremljanje kulture skrbi pri zaposlenih v slovenskih bolnišnicah.

Pri tako občutljivem področju, ki se dotika napak v zdravstvu in varnosti pri dajanju zdravil, je še kako na mestu vprašanje, kakšen vpliv bo imela raziskava Vrbnjakove v prihodnosti. Sama ob tem pojasnjuje: *»Vpliv bo odvisen predvsem od tega, koliko bodo vodilni v bolnišnicah pripravljeni pristopiti k reševanju obravnavane problematike. Nekateri so bili za raziskavo in predvsem za rezultate zelo zainteresirani, saj gre za slabo raziskano, problematično področje. Podani predlogi za prakso in administracijo so lahko dobre smernice izboljševanja varnosti pacientov v praksi. Predlogi za izboljšavo so bili podani tudi za področje raziskovanja in izobraževanja. Na fakulteti se z raziskovanjem varnosti in skrbi ukvarjamo že kar nekaj časa. Večji poudarek pa namenjamo tudi izobraževalnim vsebinam za zagotavljanje skrbne, varne in kakovostne zdravstvene nege.«*

Skrb za sporočanje napak mora postati prioriteta

V zaključku svoje doktorske disertacije je Dominika Vrbnjak predstavila tudi nekaj predlogov za izboljšanje varnosti, kot so denimo 24-urna prisotnost farmacevta na bolnišničnih oddelkih, spremembe v samih delovnih procesih, evalvacija izobraževalnih programov, ureditev kadrovskih razmer, ob tem pa razmejitev kompetenc ter kontinuirana izobraževanja. Ocenjuje namreč, da obstajajo za prakso, izobraževanje, raziskovanje in administracijo številni izzivi in priložnosti.

Rezultati raziskave ob tem so pokazali, da mora na drugi strani skrb za sporočanje napak postati prioriteta in vsakodnevna rutina, saj odsotnost sporočanja samih napak ne pomeni, da do njih ne prihaja. Zaposlenih tako ne sme biti strah sporočiti napake, da pa bi to dosegli, je potrebno, da nadrejeni vzpostavijo zaupen, skrben odnos in odprto komunikacijo z zaposlenimi ter nekaznovalno politiko obravnave sporočenih napak. Velik korak k izboljševanju varnosti pa bomo, kot je zapisala, storili tedaj, ko zakonodaja in celotno javno mnenje človeških napak ne bodo več kriminalizirali in obsojali.

NA SEJMU MEDICAL O INOVACIJAH V MEDICINI IN ZDRAVSTVU!

Sejem MEDICAL z razstavnim programom in dogajanjem nagovarja medicinsko osebje, strokovne delavce, bolnike ter vse, ki skrbijo za svoje in za zdravje bližnjih. Ponuja najsodobnejše medicinske in rehabilitacijske pripomočke, naprave in storitve. Vzpodbuja izmenjavo izkušenj med uporabniki, zdravstvenimi delavci ter ponudniki medicinskih izdelkov in storitev. Na sejmu se v okviru promocije zdravja že tretjič predstavlja tudi **UKC Maribor** z avtobusom za odvzem krvi na terenu ter številnimi praktičnimi delavnicami in predstavitvami na razstavnem prostoru.

Strokovni poudarki bodo na dolgotrajni oskrbi, celostni obravnavi pacienta, vključevanju gibalno oviranih v vsakdanje življenje, promociji zdravja na delovnem mestu. Posebna pozornost bo namenjena prikazu **inovacij in novih tehnologij v zdravstvu.** V sklopu razstave Bionski človek bodo predstavljene nove podporne tehnologije v sodobni medicini, dinamični vsadki, črpalke in senzorski sistemi, ki združujejo raziskovalne dosežke bionike, mikro- in nanotehnologije.

Za zdravnike in medicinsko osebje izpostavljamo dva strokovna dogodka ter vas vljudno vabimo k udeležbi:

Izobraževalni dogodek za zdravnike »INOVATIVNI PRISTOPI V ZDRAVSTVU, ki ga v torek, 17. aprila 2018 ob 11.30 do 17.30 organizirata Zdravniška zbornica Slovenije in NIJZ.

Program:

- Projekt MOST povezuje paciente, zdravstveni sistem in skupnost
- Možganska kap – Kako jo prepoznamo in zdravimo
- Novosti v prizadevanjih za dvig deleža cepljenih v Sloveniji
- Digitalizacija zdravstva – naša prihodnost
- Nov celostni pristop k zdravljenju motenj hranjenja
- Zakaj trenirati generične veščine v zdravstvu

Udeleženci prejmejo kreditne točke!
Kotizacije ni!
Program in prijave: www.domusmedica.si

Strokovni seminar za medicinske sestre in zdravstvene tehnike VLOGA MEDICINSKIH SESTER V LOKALNI SKUPNOSTI, ki ga v sredo, 18. aprila 2018 od 9.00 do 15.00 organizirata Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja ter NIJZ.

Program:

- Operativni program
- Center za krepitev zdravja
- Šola za starše
- Promocija zdravja v šolah
- Referenčne ambulante
- Patronažno varstvo
- Delo z romsko skupino
- Nacionalni preventivni programi Zora, Dora in Svit
- Protistresne delavnice

Kotizacije ni!
Program in prijave: www.zbornica-zveza.si

Celoten program dogajanja na sejmu lahko najdete na www.pomurski-sejem.si.

V sodelovanju z agencijo Slo Tours smo pripravili **POSEBNO PONUDBO ORGANIZIRANEGA OBISKA** za poklice v medicini in zdravstvu. Dodatne informacije in prijave za organizirane prevoze: info@slo-tours.si, 031 244 111.

Dodatne informacije o vstopnicah in programu sejma: vesna@pomurski-sejem.si, 02 5642 118.

Dobrodošli na sejem MEDICAL!

POMURSKI SEJEM
www.pomurski-sejem.si

Prispevek o zgodovini zdravstva v mariborski okolici

Avtorji: Elko Borko, Boža Janžekovič, Jernej Završnik

Medikohistorična sekcija Slovenskega zdravniškega društva (MHS SZD) je 14. oktobra 2017 pripravila zanimivo strokovno srečanje za člane Znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije (ZDZZKS), ki ima svoj sedež v Ljubljani.

Po prihodu gostov iz Ljubljane nas je v avli nove Medicinske fakultete pozdravil predsednik Zdravniškega društva Slovenije prof. Rajko Komadina. Sledil je ogled MF UM pod vodstvom prof. Marjana Skalickyja in dr. Mateje Rakuša. Največ časa so gostje naklonili ogledu simulacijskega centra MF, ki je izjemno bogato opremljen, in ogledu sodobne anatomske mize. Sledil je prevoz proti Lenartu in severno-zahodnem delu Slovenskih goric proti izjemni turistični točki tega dela naše domovine – do Sv. Ane v Slovenskih goricah. Tam nas je v svojih prostorih sprejel župan Silvo Slaček, ki nas je pozdravil in nas seznanil z zgodovino kraja in načrti za prihodnji razvoj občine. Sledilo je predavanje z naslovom Pomembni slovenski zdravniki v Lenartu in Sv. Ani. Iz tega prikaza delovanja zdravstvene službe na področju mariborskega okrožja navajamo samo najbolj zanimive ugotovitve. V 18. in 19. stoletju so na področju slovenske Štajerske delovali večinoma ranocelniki, v mestih pa redki zdravniki privatniki, ki so bili nemškega ali češkega rodu. Kirurgov ranocelnikov je bilo v tem času veliko – okoli 150, saj je v Gradcu že od leta 1782 delovala mediko-kirurška šola. Tako je imel vsak večji kraj svojega zdravstvenega delavca; večinoma kirurga ranocelnika, ki je bil hkrati epidemiolog, porodničar in predvsem zdravnik splošne prakse. Takrat so jih imenovali »Wundarzt« in »praktischer Arzt«.

Leta 1776 je bil v Mariboru ustanovljen gremij kirurgov za mariborsko okrožje. V njihovih poslovnih knjigah so podatki o kirurgih, ki so delovali na tem področju in pri Sv. Ani. V tem kraju že leta 1802 zasledimo kirurga Antona Stollhoferja, ki se je leta 1810 preselil v Svečino. Nato je tam od leta 1810 do 1815 deloval kirurg Franc Jakman. Že leta 1817 pa je mesto kirurga zasedel Franc Postič, ki se je 16. januarja 1794 rodil v Zagrebu, kjer je leta 1808 končal gimnazijo. Nato je stopil v vojsko in sodeloval v znani bitki narodov pri Lipskem. Za tem je prišel v naše kraje in postal kirurški pomočnik pri kirurgu Gasparju Dimniku v Radgoni. Kot je takrat bilo v navadi, so kirurški pomočniki nadaljevali študij v Gradcu na mediko-kirurškem zavodu. Postič je bil odličen študent in je že tedaj zaslovel kot odličen diagnostik. Po diplomi so mu 23. avgusta 1816 ponudili mesto asistenta v graški splošni bolnišnici, a se je tej možnosti odpovedal. V Radgoni se je poročil s premožno Ano von Rosenbichel. Leta 1817 je prevzel mesto okrajnega kirurga – ranocelnika pri Sveti Ani. Franc Postič si je pridobil obsežno posest in velik vinograd, v katerem je bilo več kot 300 različnih trsov. Kot zdravnik si je s pomočjo prijatelja in lekarnarja Petriča iz Gradca uredil domačo lekarno, ki je postala vzor številnim podobnim ročnim zdravniškim lekarnam na Spodnjem Štajerskem. Za pomočnico v domači lekarni je izučil svojo ženo Ano. Pri njem so si znanja pridobivali številni ranocelniki iz bližnje in daljne okolice. Po imenu danes poznamo le Erberta iz Ljubljane, Ableitnerja iz Sv. Trojice in Leopolda Denga iz Jagerberga. Sin Miroslav je bil slovansko naravnan. Znano je, da si je dopisoval s Stankom Vrazom in je bil vpisan v mariborski kirurški gremij, vendar ni nadaljeval s svojim kirurškim usposabljanjem. Postičevo plodno delo je doprineslo k blagostanju in ugledu kraja, kar dokazuje obisk francoske vojvodinje Berry in njenega drugega moža grofa Ettori Lucchesi-Pallija 2. oktobra 1855. Že leta 1845 ga je znan mariborski zgodovinar Rudolf Gustav Puff opisal kot izvrstnega zdravnika, modrega gospodarja, sadjarja in enologa. Franc Postič je kar 45 let aktivno deloval v kraju. Umrl je 29. oktobra 1861. Pokopan je bil na pokopališču pri Sv. Ani. Ob njegovi smrti so v Novicah zapisali, da » je bil tudi slovenščini prijatelj; vse narodno je rad podpiral in mile naše zadeve iskreno zagovarjal.« Leta 2009 je lenarški zgodovinar Igor Zemljič na novo opisal delo Franca Postiča in ga predstavil ne samo kot zaslužnega kirurga in živinozdravnika, ampak tudi kot vinogradnika, sadjarja, vrtnarja, šolskega nadzornika (od leta 1835), sodnika (od leta 1836) in župana Kremberka (1854–1857), ki je poskrbel tudi za razvoj občine in gradnjo boljših cest. Franc Postič je med številnimi trtami zasadil tudi trto Meunierjev pinot in jo uspešno razširjal po Štajerskem. Posledično se je zanjo med vinogradniki začelo uporabljati njegovo ime – Postitschtraube. Obstoj Postičevega imena in vinograda pri Sveti Ani na Krembergu, kjer je zorel »postič«, je zabeležil Franz Ksaver Trummer, ki je med leti 1835 in 1839 popisoval štajerske vinograde in vinske trte ter v svoji knjigi opisal sorto modri Postič oz. blaue Postitschtraube. To strokovno knjigo je v slovenščino leta 1844 prevedel Matija Vertovec. Trta je bila pred izbruhom trtne uši zagotovo bolj pogosta in cenjena, kot je danes.

Mediko-kirurški študij so leta 1863 tudi v Gradcu ukinili in ustanovili medicinsko fakulteto. Prvi doktorji vsega zdravstva so graško medicinsko fakulteto zapustili šele po letu 1869 ali 1870, zato se je število zdravstvenih delavcev v naših krajih zmanjšalo. Posledično tudi pri Sv. Ani ni bilo

več takega zdravstvenega varstva, kot je bilo v 45 letih delovanja kirurga Postiča. Ta sprememba v izobraževanju zdravstvenih delavcev je bila vzrok, da se je 16. junija 1873 gremij mariborskih kirurgov razpustil. Leta 1875 so ustanovili samostojno Zdravniško društvo Maribor. Zdravstvo pri Sveti Ani pa je poslej bilo odvisno od redkih zdravstvenih delavcev v Lenartu, med katerimi so bili najbolj znani upokojeni češki vojaški zdravnik dr. Henrik Beneš, ki je v Lenartu delal od leta 1855 do 1907. Od 1907 do 1914 je tam delal zagrizeni nemški zdravnik dr. Theobald Zirngast, ki je po letu 1918 deloval v Mariboru.

Prvi slovenski zdravnik dr. France Tiplič (1869–1918) je prišel v Lenart jeseni 1900. Bil je izredno delaven in razumevajoč zdravnik splošne prakse ter zobozdravnik. Bil je dober prijatelj slovenskega zdravnika dr. Lojza Kraigherja, ki je bil v letih 1907–1914 zdravnik pri Sv. Trojici, in znanega slovenskega advokata Milana Goriška. Od leta 1918 do svoje mobilizacije leta 1941 je v Sv. Trojici ordiniral privatni slovenski zdravnik dr. Bruno Weixl, ki je po vojni od 1945 je delal v Mariboru. Decembra 1918 je za okrožnega zdravnika (pozneje je bil banovinski zdravnik) v Lenart prišel domačin dr. Ludvik Kramberger (1887–1962), ki je vse do svoje upokojitve leta 1960 deloval kot zdravnik splošne prakse. Do leta 1930 je bil edini zdravnik za ves lenarški zdravstveni okraj. Poleg zasebne prakse je zdravil tudi zdravstveno zavarovane delavce, uradnike, obrtnike ter občinske reveže. Med drugo svetovno vojno ga je lenarški nemški župan za štiri leta premestil v Sv. Trojico. Po vrnitvi leta 1945 so dr. Ludvika Krambergerja imenovali za krajevnega zdravnika. Opravljal je zdravstvene storitve; sprva v svoji ordinaciji, od leta 1949 pa še v sektorski ambulanti na Kraigherjevi cesti. Upokojil se je leta 1960.

V Lenartu je bil od leta 1930 dejaven tudi privatni zdravnik in zobozdravnik, ki je bil sicer domačin, vendar nemškutar dr. Heinrich Sollagg. Ko je dr. Sollagg aprila 1945 zbežal v avstrijsko Radgono, se je dr. Ludvik Kramberger vrnil v Lenart. V letih 1936–1941 je imela v Lenartu privatno zdravniško prakso tudi dr. Drina Gorišek Skaljer, ki je bila snaha advokata Milana Goriška. Med NOB je izgubila soproga in je po osvoboditvi delovala v mariborski bolnišnici, kjer je ustanovila in vodila transfuzijsko postajo. V SBM je bila mentorica prof. dr. Edvardu Glaserju. Po ukinitvi okraja Maribor–okolica je bil leta 1956 ustanovljen samostojni občinski Zdravstveni dom Lenart, ki je deloval v hiši na Jurovski cesti (sedanja zgradba sodišča). Uredili so se prostori za ambulante in posvetovalnice pri Sv. Ani, v Cerkvenjaku, v Selcih, pri Sv. Trojici in v Jurovskem Dolu. Občina je za prvega upravnika ZD imenovala dr. Vladimirja Breznika, ki je kmalu odšel v Lendavo. Za njim je ZD upravljala dr. Marija Brumec. Njen mož dr. Viljem Brumec je bil sanitarni inšpektor v Lenartu in je hkrati delal v ordinaciji pri Sv. Ani. Tudi ta dva zdravnika sta kmalu odšla v SBM. 1. septembra 1957 je bil za upravnika ZD imenovan dr. Franc Gabršček. V protituberkulozni dispanzer je z avtobusom iz Maribora trikrat tedensko prihajal pulmolog dr. Franc Radšel. Leta 1958 je prišel novi zdravnik dr. Peter Mravljak. Zdravstvena služba se je s prihodom dr. Jožeta Krambergerja st. in dr. Šute približala uporabnikom pri Sv. Ani in drugim krajem. V letu 1968 se je ukinil občinski zdravstveni dom Lenart in se priključil ZD Maribor ter se preimenoval v Teritorialno enoto ZD Maribor. V letu 1971 se je kmečko zdravstveno zavarovanje izenačilo z delavskim. Povečalo se je število bolnikov, zato je prišlo do pobude za gradnjo novih prostorov v središču Lenarta v Maistrovi ulici. Konec leta 1975 je bil v uporabo predan prvi trakt nove zgradbe. Med 1976 in 1977 so se etapno dogradili še ostali prostori. Leta 1978 se je ustanovil TOZD Zdravstveno varstvo Lenart. Vršilec dolžnosti vodje TOZD Zdravstvenega varstva je postal dr. Dušan Markoli, ki je TOZD vodil 16 let (1978–1994). V Zdravstveni postaji pri Sv. Ani je od leta 1978 do 1988 deloval znani mariborski zdravnik Bojan Lovše, sin zdravnice Eve Lovše. Leta 1993 je prišlo do razdružitve z Zdravstvenim domom Maribor in v Lenartu so spet dobili samostojni Zdravstveni dom Lenart. 1. januarja 1995 je kot novi direktor Zdravstvenega doma Lenart nastopil dr. Aleksander Šosterič. V njegovem mandatu se je začel graditi nov prizidek k Zdravstvenemu domu Lenart. 1. julija 1998 je direktorske dolžnosti v Zdravstvenem domu Lenart prevzel domačin dr. Jožef Kramberger ml., specialist splošne medicine. Poleg dela v Lenartu je do leta 2015 ob pomoči drugih zdravnikov iz Lenarta trikrat in pozneje dvakrat tedensko ordiniral še v zdravstveni postaji Sv. Ana. Leta 2015 so zaradi pomanjkanja zdravnikov dokončno zaprli zdravstveno postajo. Od 2. oktobra 2017 je po enoletnem obdobju brez stalnega zdravnika v zdravstveni postaji Sv. Ana kot polovični koncesionar aktiven dr. Ivan Mitrovič, ki je leta 2013 začasno zapustil ZD Lenart.

Sveta Ana je zibelka pomembnih slovenskih zdravnikov. Med njimi je potrebno omeniti dr. Franca Steinfelserja, ki se je rodil 12. septembra 1887 v družini malega posestnika. Oče Jože in mati Marija sta ga kljub nemškemu priimku vzgojila v slovenskem duhu. Po gimnaziji v Mariboru je študiral medicino v Gradcu, kjer je promoviral leta 1913 in nato bil sekundarij v radgonski bolnišnici. Med svetovno vojno je bil frontni zdravnik na različnih bojiščih. Benedikt Zeihofer je o njem zapisal: »Dr. Franc Steinfelser je kot novoimenovani predstojnik radgonske bolnišnice uvedel slovensko uradovanje in prizadevno pomagal našim rojakom in Maistrovim borcem.« Znano je, da je ob napadu avstrijske vojske na Radgono 4. februarja 1919 s svojim dejanjem rešil življenje ranjenemu nadporočniku Kaučiču. Bolnišnico v Radgoni je dr. Franc Steinfelser vodil vse do 26. avgusta 1920, ko se je naša vojska zaradi mirovne pogodbe umaknila z radgonskega pasu. Ministrstvo za ljudsko zdravstvo ga je leta 1920 poslalo v celjsko bolnišnico, da bi zamenjal takratnega nemškega predstojnika kirurškega oddelka. Dr.

Franc Steinfelser je bil do aprila 1941 primarij kirurškega oddelka v celjski bolnišnici. Takoj po zasedbi Celja leta 1941 so ga Nemci zaprli, zaplenili njegovo premoženje in izgnali. Med vojno je v Kandiji v Novem mestu postal predstojnik kirurškega oddelka in sodeloval v narodnoosvobodilnem boju, saj je na oddelku v nočnem času operiral ranjene partizane. Leta 1945 se je vrnil na mesto primarija celjskega kirurškega oddelka, ki ga je vodil vse do upokojitve leta 1948. Prim. Franc Steinfelser je vzgojil vrsto sodelavcev. Sooblikoval je slovensko medicinsko izrazoslovje in tako tesno sodeloval z mariborskim predstojnikom kirurškega oddelka prim. Mirkom Černičem. Znano je bilo, da je zaradi takratnega pomanjkljivega dela z rentgenskimi aparaturami imel rentgenske okvare v obliki ran na prstih obeh rok in atrofijo podkožnega tkiva. Umrl je 6. maja 1969 v Celju.

Drugi pomembni zdravnik iz teh krajev je dr. Roman Lesnika, ki se je rodil 17. februarja 1898. Oče Mihael je bil učitelj in med leti 1892 do 1925 tudi šolski upravitelj na občinski Osnovni šoli pri Sveti Ani. Njegova mati, ki je bila prav tako učiteljica, je na isti šoli poučevala do leta 1927. Pri Sv. Ani je mladi Roman obiskoval osnovno šolo, potem so ga vpisali na realno gimnazijo v Mariboru. Med leti 1916 do 1919 je najprej služil v vojski Avstro-Ogrske na Tirolskem in na Soškem bojišču ter nato celo leto preživel v italijanskem ujetništvu. V Mariboru je maturiral šele po vrnitvi iz ujetništva in se vpisal na Medicinsko fakulteto v bližnjem Gradcu. Sočasno je ob večerih obiskoval še Akademijo za slikarstvo, saj je to bila njegova velika ljubezen. Po študiju medicine se je še dva semestra izpopolnjeval na Zobni kliniki v Gradcu. Leta 1926 se je zaposlil kot pripravnik v Splošni bolnišnici v Mariboru in je bil edini zdravnik na novem porodniškem oddelku, ki ga je vodil strokovno izkušeni predstojnik prim. Josip Benčan. 1. februarja 1929 je zapustil mariborsko bolnišnico in nastopil službo banovinskega zdravnika za okrožje Mozirje ter zdravniško delo opravljal vse do upokojitve leta 1968. Med okupacijo je leta 1944 na ozemlju osvobojene Zgornje Savinjske doline zdravil borce NOV Slovenije. Po osvoboditvi so ga postavili za uradnega krajevnega in okrajnega zdravnika v Mozirju. Sočasno je vodil zdravstveni postaji v Mozirju in Nazarjah. Leta 1959 je v Zdravstvenem domu Nazarje ustanovil še izredno zobozdravstveno službo. Umrl je leta 1975. Hčerka dr. Romana Lesnike je celotno ordinacijo poklonila občini Sv. Ana, ki je edina zagotovila najprimernejše pogoje, da se je stara ordinacija ohranila. Spominska soba dr. Romana Lesnike je danes izjemen muzej zgodovine medicine, ki ga ni najti v drugih krajih Slovenije.

Pomembni slovenski zdravnik iz teh krajev je tudi prim. doc. dr. Jože Neudauer. Vse do svoje upokojitve je delal na infekcijskem in internem oddelku ptujske bolnišnice dr. Jožeta Potrča. Svoje raziskovalno delo je okronal z doktorsko disertacijo Alimentarne intoksikacije s svincem. Delo je bilo za tisti čas izredno odmevno, saj je dokazal, da se v Halozah in Slovenskih goricah pojavljajo zastrupitve s svincem, ki jih povzroča uporaba glazirane lončene posode, iz katere se pod vplivom kislin iz vina in jabolčnika izločata strupeni svinčev acetat in svinčeni tartarat, ki pripeljeta do zastrupitve s svincem (saturnizma). Sanitarni ukrepi so po njegovi zaslugi v našem okolju odpravili vse tovrstne zastrupitve. Postal je prvi ptujski habilitirani učitelj Medicinske fakultete v Ljubljani. Interni oddelek je uspešno vodil vse do leta 1987, ko se je po končanem mandatu predstojnika in po 31 letih napornega strokovnega dela v ptujski bolnišnici upokojil. Umrl je leta 2016 v 96. letu starosti.

Po tem prikazu zdravstva v mariborski okolici so si udeleženci ogledali še spominsko sobo dr. Romana Lesnike in Postičev muzej, ki sta vredna ogleda, saj dokazujeta bogato zdravstveno kulturno dediščino tega kraja. Srečanje smo zaključili s kosilom na izletniški kmetiji Bauman, in prijateljsko srečanje s številnimi pogovori se je hitro zaključilo. Še v zadnjem trenutku smo naše goste pripeljali do železniške postaje v Mariboru, da so se zadovoljni odpeljali domov.

Kraj Sveta Ana danes.

Nebotičnik

Avtor: Jernej Sluga
Foto: arhiv Jernej Sluga

Afazijada – beseda, ki se redno pojavlja v mojem koledarju. Gre za mesečni dogodek, ko se s skupino »afazistov« – kot si pravimo sami – zberemo na rehabilitacijskem centru Soča v Ljubljani.

Afazija?

Ena izmed posledic, ki mi jih je prizadejala možganska kap, je tudi afazija. Dnevno se zaradi oslabljenega govora spopadam z omejenimi zmožnostmi sporazumevanja. Vem, da v tem nisem sam. Kar tretjina ljudi, ki je preživela možgansko kap, lahko pričakuje, da bo imela težave pri govoru. Pogosta posledica afazije je socialna izoliranost. In prav proti temu se borimo z Afazijado!

Ideja o Afazijadi

Ideja o organizaciji Afazijade izhaja iz mednarodno aktivnega Združenja bolnikov z afazijo (fr. Association Internationale Aphasie), ki smo se mu v imenu Združenja CVB priključili leta 2015 na mednarodni konferenci v Sevilli. Poleg mene so bili ključni pobudniki za ustanovitev Sekcije Afazija logopedinja mag. Nada Žemva, predsednik združenja CVB Milan Čuček ter predsednica kluba CVB Ljubljana Lara Slivnik. Delujemo s ciljem osveščanja ljudi o afaziji ter pomagamo pri razvijanju in ustanavljanju krajevnih skupin za ljudi z afazijo, njihove družinske člane in prijatelje.

Zastavljenih ciljev zaenkrat še nismo dosegli, saj se aktivnosti delovanja sekcije odvijajo le na eni lokaciji, in sicer v URI Soča. Kot glavni vodja Afazijade lahko rečem, da povpraševanje po članstvu narašča; trenutno nas je aktivnih 16 afazistov. Naša mesečna snidenja so omejena na eno uro in so namenjena druženju ter pripovedovanju osebnih izkušenj in zgodb. Glede na to, da gre nekaterim govorjenje bolje od rok, drugi pa so bolj sramežljive narave, sem se odločil, da skupino razpolovim. Z ustanovitvijo druge skupine ter izbiro drugega vodje smo poskrbeli za bolj učinkovito delovanje Afazijade.

Danes

Afazijada me veseli in prizadevam si ne le k nacionalni, temveč tudi mednarodni prepoznavnosti naše regionalne skupnosti. S tem namenom aktivno delujem v mednarodnem združenju in vzdržujem stike s predsednico Melanie Derbyshire. Nedavno sem imel tudi priložnost, da jo po enem letu spet srečam. Vsako leto se namreč odvija srečanje generalne skupščine (ang. General Assembly Meeting) mednarodnega Združenja bolnikov z afazijo (ang. AIA) vsakič v drugi državi. Lani novembra smo to priložnost dobili mi.

V sklopu srečanja smo petkovo popoldne preživeli na ljubljanskem Nebotičniku z namenom sestanka »AIA boarda«, ki ga sestavljamo predsednica Melanie Derbyshire (Združeno Kraljestvo), Dagmar Almslinger (Nemčija), Piia Aro-Pulliainen (Finska) in jaz. Naslednji dan so se nam na t. i. srečanju generalne skupščine preko aplikacije Skype pridružili še štirje predstavniki iz Grčije, Madžarske, Francije in Švice. Imeli smo tudi ta privilegij, da je kot duhovni vodja in srce slovenske scene na dogodku prisostvovala logopedinja mag. Nada Žemva.

… in jutri

V prihodnje se želim udeležiti ali gostiti čim več podobnih srečanj. Prav je, da tujina spozna naše združenje in našo malo državo. Predvsem se mi zdi pomembno, da tudi ostali afazisti, ki še niso aktivni, to postanejo in stremijo k organizaciji regionalnih skupnosti, saj je druženje za nas izrednega pomena.

Kardinal Puljić v spremstvu Voje Lukića obiskal UKC Maribor

Na povabilo in v spremstvu Voje Lukića, lavreata Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je kardinal Vinko Puljić, nadškof in metropolit in član Kardinalskega zbora Svete Rimske Cerkve, obiskal Oddelek za žilno kirurgijo UKC Maribor. Tam sta ga sprejela predstojnik oddelka Božidar Mrđa in Andrej Bergauer. Obiskal je tudi Oddelek za kardiologijo in angiologijo Kllinike za interno medicino UKC Maribor, kjer ga je z ultrazvočno kardiološko diagnostiko seznanil Igor Krajnc.

Zahvale

Čudna so naša pota življenja. Večkrat se čutimo nemočne in izigrane, potem nam kot po čudežu uspe, da se spet poberemo. Tako smo se tudi mi znašli v podobnem položaju.
V skrajnem obupu smo kar nekaj mesecev trpeli zaradi sinove težke bolezni. Bili smo nemočni v trpljenju, v katerem smo se znašli in nismo mogli najti pomoči ter razumevanja. Potem nam je usoda kot po čudežu pripeljala na pot vas, spoštovani gospod doktor Nikica Andromako. Sprejeli ste sina v UKC Maribor na abdominalni oddelek. Vedeli ste, da ne bo lahko. Morali ste vložiti ogromno truda, znanja in požrtvovalnosti, saj ste ga tako rekoč iztrgali iz objema smrti. Nikoli se vam ne bomo mogli dovolj zahvaliti za vse, kar ste storili za sina. Res prisrčna in iskrena hvala!
Iz srca vam želimo še naprej obilo zdravja in uspeha pri vašem humanem, težkem in zahtevnem delu.

Hvaležna mama Marija Ferk s sinom Brankom

Iskrena zahvala in pohvala strokovnemu osebju Oddelka za pljučne bolezni UKC Maribor

Na bolezen nismo nikoli prav zares pripravljeni. S soprogom sva se tako v zadnjih dneh starega leta soočila s tistim, o čemer nisva nikoli želela niti razmišljati. Doletelo je tudi naju. Iz sončnega dneva sva ob soprogovi diagnozi rak, sprva vstopila v temo, za katero sva mislila, da nama ne bo ponudila izhoda na svetlo – vse do dne, ko sva opravila prvi razgovor na vašem oddelku.
Strokoven, a hkrati sočuten in optimistično naravnan pristop dr. Osrajnik in dr. Vidovič nama je razgrnil oblake in omogočil bolj optimistično soočenje s soprogovo diagnozo. Prvič sva začutila, da lahko to bitko dobiva in ob strokovnem vodenju, prijaznih priporočilih za lažje shajanje ob zdravljenju, si ne le želiva, ampak tudi verjameva v to, da nama bi lahko uspelo.
Iskrena zahvala in pohvala gre celotnemu osebju, ki je sprejelo mojega soproga Mitja Robido, mu dalo občutek varnosti in vere, da je v strokovnih in prijaznih ter sočutnih rokah. Za njim je prvi interval kemoterapije in po začetnem strahu pred prvim vstopom na vaš oddelek zdaj že suvereno in pozitivno zre v nadaljevanje zdravljenja.
Hvala vam za vso strokovnost, uslužnost in prijazne besede do tega trenutka in za vse, kar je še pred nami. Vesela in hvaležna sva, da sva v tej situaciji pod okriljem in oskrbo vaših ljudi.

Tanja in Mitja Robida

Celotni ekipi kirurškega oddelka ORL na čelu s plemenitim prof. dr. Rebolom in drugimi zdravniki se zahvaljujem za izkazano veliko mero pozornosti v času mojega bivanja na oddelku. Ne morem mimo tega, da ne bi omenil resnično prečudovitega bolnišničnega osebja, ki se je dnevno odzivalo na moje potrebe ter mi olajšalo okrevanje. Dneve v bolnišnici so mi kratile in polepšale ravno te osebe, ki imajo svoj poklic rade ter ga tudi profesionalno opravljajo. Ker sem gluh in ne morem nemoteno komunicirati, so pri vsakdanji komunikaciji do mene izkazali veliko mero razumevanja in potrpežljivosti. Neizmerno sem hvaležen timu prof. dr. Rebola za ponujeno možnost ponovne pridobitve sluha. Ni besed in ne obstajajo dejanja, s katerimi bi se vam rad zahvalil. Ob bližajočih se praznikih vam in vašim najdražjim želim vesele in mirne praznike ter srečno in polno lepih, pozitivnih trenutkov v letu 2018.

Mijovič Zdravko

Celotnemu oddelku abdominalne kirurgije se zahvaljujem za skrb, ki so jo podali ob premagovanju moje bolezni, vsem iz srca hvala.

Miran Vernik

Izrekam pohvalo in zahvalo osebju Infekcijskega oddelka v UKC Maribor, zdravnikom in negovalnemu kadru za strokoven in prijazen odnos v skrbi za mojo mamo. Čeprav so bili dnevi, ko je bila mama zelo prizadeta in je bilo upanje za izboljšanje majhno, težki, mi je bilo lažje ob toplem človeškem odnosu zaposlenih, hvala za vse.

Alenka Bogdanović

Z neizmerno hvaležnostjo in iskrenostjo se zahvaljujem celotnemu oddelku za vso oskrbo in nego. Za vašo strokovnost, odgovornost, srčnost in potrpežljivost, za vsako prijazno besedo. Posebej hvala pa gre prim. prof. dr. Stojanu Potrču in njegovi operacijski ekipi za zahtevno in uspešno operacijo. Vsem skupaj še enkrat iskreno hvala za vse!

Dušan Dorič

Pozdravljeni!
Pacientka sem bila 18 dni na travmatološkem oddelku UKC Maribor, 6. nadstropje, soba 5. Vsa čast osebju in zdravnikom travmatološkega oddelka za nesebično pomoč, svetovanje, prijaznost ob včasih skoraj nemogočih pogojih v katerih se oddelek nahaja. Ni brisač, rjuh, spalnih srajc in verjetno še
česa. Žalostno. Želim, da bi ostali še naprej "top" ekipa. Super ste!

Nataša Stopinček

Spoštovani g. doktor Potrč!
Ljudje imamo veliko želja, a ko se enkrat znajdemo v bolnišnici, postane želja le ena, da smo zdravi. Takšna je bila tudi moja, ko se je poškodoval sin Jani. Prijetno nedeljsko smučanje in silovit Janijev padec nas je pripeljal v vašo bolnišnico, v 12. nadstropje, kjer se je odvijala naša zgodba. Trije tedni na vašem oddelku so se nam zapisali med spomine, ki jih ne bomo nikoli pozabili, za Janija pa je bila to življenjska izkušnja. Rada bi pohvalila vaše osebje, medicinske sestre, medicinske tehnike, zdravnike, saj so s prijaznostjo in požrtvovalnostjo, lepimi besedami in nasmehi vspodbujali in pozitivno usmerjali Janija pri zdravljenju. Z nego, pogovori in prijetnimi klepeti so poskrbeli, da se je Jani pri vas počutil prijetno in da mu ni bilo dolgčas.
Posebna zahvala je namenjena prav vam, saj ste z vašo strokovnostjo in znanjem največ pripomogli pri zdravljenju. Hvala vam za topel in človeški odnos, za vsak pogovor posebej, za vse kar ste naredili za Janija. Hvala vam za čarobne roke! Hvala, hvala …

Karmen Vučko

Spoštovani! Iskreno se vam zahvaljujem za pomoč in spodbujanje, ko sem bil pri vas. Pri vas sem bil par dni in moram povedati, da karkoli sem potreboval, osebju ni bilo problem. Zmeraj so vstopali z nasmehom, da sem tudi jaz bil zelo dobre volje. Najlepša hvala še enkrat.

Marcel Reberc

Ni takega zlata, ni toliko besed, ni toliko papirja, da bi lahko opisali vašo skrb, požrtvovalnost, velikokrat brez počitka, iz sobe v sobo za pacienta, da imajo vse, in da se počutijo dobro s toplo besedo, da bo vse dobro.

Horvat Vladko z družino

Iskrena vsa pohvala celotnemu osebju Travmatološkega oddelka. Kirurgi, medicinske sestre, mentorica dijakov srednje medicinske šole zares požrtvovalno delo in seveda zelo prijazno. Hvala za vse!

Konstantinovič Hemad

Zahvaljujem se celotnemu kolektivu na 6. etaži oddelka za travmatologijo, ki so z menoj sodelovali od 8. 1. 2018. Name ste naredili velik vtis, saj ste spoštljivi, prijazni, svoje delo opravljate vestno, strokovno in z velikim veseljem. Hitro ste me sprejeli med svoje in mi pokazali vse, kar sem potrebovala ali želela. Naučila sem se zelo veliko, pridobila sem več samozavesti, izkušenj in se naučila odgovornosti, ki spremlja naš poklic. Ne spremenite se, ostanite tako super kot ste, saj ste vredni, da se drugi zgledujejo po vas. Sama vem, da se bom.

Tea Kurbus

Spoštovani,
kot vaš pacient na Oddelku za ortopedijo se vam zahvaljujem za vso vašo skrb in hkrati potrpežljivost, ki ste mi jo nudili v treh mesecih hospitalnega zdravljenja na vašem oddelku.
Hvala celotnemu osebju, saj ne morem nikogar izvzeti, saj ste resnično prav vsi bili posebni v pozitivnem pomenu. Seveda sem imel največ stika z medicinskimi sestrami, zato lahko rečem, da so svoje delo opravljale zelo strokovno in da so zraven profesionalnosti tudi zelo človeški. Sam menim, da na pacienta ne gledajo strogo iz svoje službene plati, temveč mu velikokrat z lepo besedo in s toplim nasmeškom polepšajo togost pacientovega dneva.
Veliko zahvalo sem dolžan tudi dr. Milku Milčiču ter dr. Samo K. Fokterju in ne morem mimo tega, da se ne bi zahvalil tudi strokovni vodji zdravstvene nege oddelka Hildi Rezar, mag. zdr. nege.
Želel bi se zahvaliti vsaki sestri osebno (tudi tisti, ki je skrbela za nego mojih las in mi pomagala pri tuširanju), a žal ne poznam imena vseh. Zato mi ne zamerite, da vas nisem poimensko imenoval, a vse si zaslužite en velik poklon. Vaše delo je zelo naporno in zaslužite si še mnogo več, kot le mojo pohvalo.
Želim vam vse dobo pri vašem človekoljubnem delu.
Hvala vam.

Ivan Čoh

Duhovna oskrba v UKC Maribor

Katoliška cerkev ima kapelo Antona Martina Slomška v zgradbi Oddelka za ORL in očesne bolezni, in sicer v kleti 2. Dostop do kapele je iz smeri drugih oddelkov možen po podzemnem hodniku. Sveta maša je vsak dan od 19.24 do 19.54, kar pacientom omogoča vrnitev na oddelek do 20. ure. Duhovnik je dosegljiv na telefonski številki 031467846.

- Sveta spoved je pred sveto mašo ali po njej in po dogovoru.
- Obisk duhovnika, ki ga lahko pokličete ob vsakem času, honorira UKC Maribor.
- Verski tisk bolnikom poklanja Slovenska Cerkev.
- Evangeličanska cerkev ima sedež na Trubarjevi ulici 1 v Mariboru. Dosegljivi so na številki 02 250 21 60.
- Srbska pravoslavna cerkev ima sedež na Tržaški cesti 13 v Mariboru. Dosegljivi so na telefonski številki 031 774-394.
- Islamska skupnost v Sloveniji ima v Mariboru sedež na Zagrebški 47. Dosegljivi so na telefonski številki 031 838-548.

Iz kuhinje

Velikonočna pinca

Sestavine:

- 5 g janeža (cel)
- 250 ml vina
- 1 kg moke (gladka)
- 50 g kvasa
- 150 g sladkorja
- 200 g masla (tekočega)
- 10 g soli
- 8 jajčnih rumenjakov
- 250 ml mleka
- vaniljev sladkor
- limonin sok
- 2 jajčna rumenjaka (za premaz)
- 1 jajce (za premaz)

Za pripravo velikonočne pince najprej za nekaj ur namočimo janež v belem vinu, ki ga nato precedimo. Pečico ogrejemo na 160 °C.
Za kvašeno testo pripravimo predtesto: v mlačnem mleku raztopimo kvas. Zmešamo z malo sladkorja in moke ter pustimo pokrito na toplem prostoru, da vzhaja. Testo je dovolj vzhajalo, ko se na površini prikažejo razpoke. Nato dodamo vse ostale sestavine in zamesimo v gladko testo. Testo pokrijemo in pustimo počivati na toplem tako dolgo, da se prostornina testa podvoji. Testo pregnetemo, pustimo večkrat vzhajati in nato zopet pregnetemo – tako bo velikonočno pecivo še posebej puhasto!
Testo razdelimo na enako velike kose, odvisno od tega, kako velike pince si želimo in jih oblikujemo v krogle.
V pekač položimo peki papir, na katerega damo krogle testa, ki jih premažemo s stepenim jajcem in pustimo vzhajati še enkrat.
Da dobimo tipično obliko velikonočnih pinc, s škarjami globoko zarežemo v testo. Testo nato še enkrat premažemo s stepenim jajcem in pri tem izpustimo zareze, da le-te ostanejo optično svetlejše. Še zadnjič vzhajamo, nato pečemo približno 30 minut.

Velikonočna piščančja pašteta

Sestavine:

- 50 g masla
- 1 čebula
- 4 stroki česna
- 400 g piščančjih jeter
- 400 g slanine
- 3 lovorjevi listi
- 5 pimentovih zrn
- 1 žlička timijana
- 40 ml konjaka
- 300 ml sladke smetane
- sol in mleti poper po okusu
- 100 g orehov
- 100 g na tanke rezine narezane pancete

Čebulo in česen olupimo ter ločeno sesekljamo. S piščančjih jeter po potrebi odstranimo kožice in jih zrežemo na manjše kose. Slanino narežemo na koščke.
V ponvi razpustimo maslo in na njem med mešanjem eno minuto pražimo čebulo in česen. Dodamo slanino, jetra, lovor, pimentova zrna in timijan. Med mešanjem pražimo še tako dolgo, da se kosi jeter iz vseh strani lepo zapečejo. Sestavine prelijemo s konjakom in flambiramo. Še vročo zmes dodamo v multipraktik. Odstranimo lovorjeve liste in pimentova zrna ter med mletjem počasi prilijemo približno polovico sladke smetane. Ko dobimo popolnoma gladko zmes, jo pretresemo v stekleno posodo, počakamo deset minut, dodamo še malo sladke smetane in premešamo. Postopek ponavljamo, dokler ne porabimo vse smetane. Pašteto po okusu začinimo s poprom in soljo, na koncu pa vanjo vmešamo še grobo sesekljane orehe.
Dno podolgovatega pekača obložimo z rezinami slanine, potem pa vanj naložimo pašteto, ki jo enakomerno razporedimo po celotni površini in po vrhu lepo pogladimo. Pašteto za nekaj ur (najbolje kar čez noč) shranimo v hladilnik, da se dobro ohladi in strdi.
Ko želimo pašteto postreči, jo iz pekača previdno zvrnemo na pladenj, narežemo na rezine in postrežemo s kruhom.

Zgodovino UKC Maribor pišemo zaposleni …

Iz arhiva UKC Maribor

Bistvo uspeha (tudi izven delovnega mesta) je sodelovanje.

Udeleženci 1. športnih iger zdravstvenih delavcev Slovenije, leta 1978.

Na sliki so bile prepoznane naslednje osebe:
Marjan Starčič, Branko Peršuh, Milica Pisnik, Jasmina Smaka, Rudi Pust, Andrej Šavovič, Sonja Vrečko, Vlasta Crnojević, Dragica Prah, Tone Lešnik, Boris Židanik, Zvonko Erkar, Rajko Došler, Danilo Šauperl, Rudi Kmetec, Franček Jarc, Vilko Šarman, Marjan Pocajt, Cvetka Pezdiček, Majda Rižner, Branko Biskup.

Če prepoznate še koga, vas prosimo, da nam identifikacijo pošljete na javnosti@ukc-mb.si.
Za pomoč pri prepoznavi nekdanjih sodelavcev se zahvaljujemo Jožetu Pristovniku.

Šale

Pacient pride k psihiatru in mu reče: »Prosim vas, rešite me.« »Kaj pa vam je?« »Daje me grozen občutek.« »Kakšen pa je ta občutek?« »Grozen. Vedno in povsod se mi zdi, da me preganjajo.« »Od kdaj pa se vam zdi tako?« »Odkar sem pred tednom dni pobegnil iz zapora

* * *

Zdravnik pregleduje poškodovanko in jo vpraša: »Gospa, kako pa ste se opekli po ušesih?« Gospa: »Veste, likala sem, nakar je zazvonil telefon in sem namesto slušalke dvignila likalnik.« Zdravnik: »Ampak, opekline imate na obeh ušesih?« Gospa: »Seveda. Ko sem se opekla, sem hotela poklicati rešilca!«

* * *

Ugleden zdravnik je z ženo v gledališču. Med premorom pijeta šampanjec, ko se mimo njiju sprehodi dekle v tesni oblekici. Pogleda zdravnika in reče: »Pozdravljeni, gospod zdravnik!« Zdravnik v zadregi pogleda soprogo in se začne opravičevati: »Saj razumeš, draga, da v tem poklicu spoznaš veliko ljudi.« Žena: »Čigavem poklicu? Tvojem ali njenem?«

* * *

Pride hipohonder k zdravniku in ta mu reče: »Pozdravljeni Mirko, vas pa že dolgo ni bilo. Kaj pa se je zgodilo?« Mirko: »Ah, nič posebnega, gospod doktor, nekaj sem bil bolan!

Pravopisni kotiček

Povratni svojilni zaimki

Osebni zaimki (moj, tvoj, najin, vaš, njihov …) nam običajno ne povzročajo težav, saj jim poleg spola, sklona in števila lahko določimo še osebo. Nekoliko drugače pa je s povratnim svojilnim zaimkom (svoj), ki ga pogosto zamenjujemo z osebnimi svojilnimi zaimki.

Z osebnimi zaimki izražamo lastnino ali pripadnost govorečega (jaz), ogovorjenega (ti) ali neudeleženca (on, ona, ono). Povratni svojilni zaimek (svoj) pa izraža svojino **osebka**.

Če ne vemo, kateri zaimek bi uporabili, je treba poiskati osebek v stavku. Vprašamo se: KDO ali KAJ?

PRAVILO:
Povratni svojilni zaimek svoj uporabljamo, kadar se svojina nanaša na osebek stavka. V drugih primerih uporabljamo svojilne zaimke moj, tvoj, njegov itd.

Primer:
Špela mu je dala njegovo vstopnico.
Špela mu je dala svojo vstopnico.

Osebek obeh stavkov je Špela (vprašamo se: Kdo mu je dal vstopnico?), vendar je v prvem stavku nekomu dala tujo vstopnico (recimo Matjaževo), v drugem primeru pa svojo.

Primeri pravilne rabe povratnega svojilnega zaimka:

Posodi mi kolo. Kolo je tvoje.
Torej: Posodi mi **svoje** kolo.
In ne: Posodi mi tvoje kolo.

Metka pere avto. Avto je Metkin.
Torej: Metka pere **svoj** avto.
In ne: Metka pere njen avto.

Večna dilema

Ali vabim nekoga na moj rojstni dan ali na svoj rojstni dan?
Kdo vabi? Jaz. (Torej sem jaz osebek v tem stavku.)
Čigav je rojstni dan? Moj.
Torej: Vabim te/vas na **svoj** rojstni dan.

Rumeni tisk

Prva dama je prišla na sprejem s **svojim** možem.
Prva dama je prišla na sprejem z **njenim** možem.

Bralci rumenega tiska bodo navdušeni nad drugo možnostjo. Zvesta žena bo prišla s svojim možem.

Pripravila: Urška Jodl Skalicky
Viri:
Slovenski pravopis (2001), Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU
Slovar slovenskega knjižnega jezika. Elektronska izdaja
Jože Toporišič: Enciklopedija slovenskega jezika (1992), Ljubljana: Cankarjeva založba
Slogovni priročnik Evropske komisije
Jezikovna svetovalnica ZRC-SAZU: Helena Dobrovoljc, 2016: Besedni red v slovenščini. Jezikovna svetovalnica, http://svetovalnica.zrc-sazu.si/.
Izroček predavateljice mag. Rade Lečič
Miha Knavs: Kratki nasveti za izboljšanje slovenščine

Napovednik strokovnih srečanj

NAZIV SREČANJA	DATUM SREČANJA	LOKACIJA SREČANJA	INFORMACIJE/ PRIJAVE
AIT	6. – 7. 4. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Obravnava bolnika s Parkinsonovo boleznijo	11. 4. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
XXVIII. srečanje pediatrov in XV. srečanje medicinskih sester v pediatriji	13. – 14. 4. 2018	Hotel Habakuk	www.ukc-mb.si
Aktualne teme iz kardiologije	13. – 14. 4. 2018	Hotel Mercure	www.ukc-mb.si
Preprečevanje RZP	17. 4. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
1. korak – demenca v klinični praksi	19. 4. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
ECMO – postavitev klinične poti in dobre prakse	20. 4. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
Iz prakse za prakso	18. – 19. 5. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
65. obletnica Oddelka za pljučne bolezni	25. 5. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Osnove otroške kirurgije	15. 6 .2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Laparoskopska delavnica v uroginekologiji	22. – 23. 6. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
2. mednarodni kongres zdravniške in babiške nege UKC Maribor	12. 10. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
10. Černičevi dnevi	19. 10. 2018	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
14. ortopedsko srečanje	9. 11. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
Šola anesteziologije, reanimatologije in perioperativne intenzivne medicine	16. 11. 2018	Medicinska fakulteta UM	www.ukc-mb.si
90 let hospitalne ginekologije in porodništva v Mariboru	30. 11. 2018	Hotel Habakuk	www.ukc-mb.si